

ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΘΕΜΑ: «Η ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ, Η ΣΧΕΣΗ ΤΗΣ ΜΕ
ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ, ΜΕ ΤΟΝ Α΄ ΒΑΘΜΟ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ»**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΑ ΠΑΠΑΣΤΑΥΡΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: κ.α. ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2007

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελ.

Συνομογραφίες	1
Εισαγωγή.....	2
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο : ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΝΟΜΟΥ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΥ ΚΡΑΝΙΔΙΟΥ.....	6
I) Περιγραφή Νομού Αργολίδας.....	7
II) Περιγραφή Δήμου Κρανιδίου.....	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο : Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.....	17
I) Ιστορική αναδρομή του θεσμού της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.....	18
Α. Η περίοδος από το 1833 έως το 1924.....	18
Β. Τα Συντάγματα 1925/1927 και 1952.....	23
Γ. Το Συνταγματικό κείμενο του 1968/1973	26
Δ. Οι νεότερες συνταγματικές μεταρρυθμίσεις.....	28
Ε. Η ίδρυση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης	29
II) Η μορφή της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης με την ισχύουσα νομοθεσία.....	32
Α. Σύσταση-Σκοπός-Νομική Μορφή της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.....	32
Β. Αρμοδιότητες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης	32
Γ. Όργανα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.....	33
Δ. Αρμοδιότητες οργάνων Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.....	35
Ε. Οικονομικοί πόροι της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.....	38
ΣΤ. Περιουσία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.....	39

III) Παρατηρήσεις από την λειτουργία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.....	39
IV) Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αργολίδας.....	41
Α. Οργάνωση των υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας.....	41
Β. Οι Νομαρχιακές Επιτροπές της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας.....	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο : Η ΣΧΕΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΕ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ.....	50
I) Γενικά.....	51
II) Η «Χωρική Διοίκηση» του Κράτους.....	52
III) Η θεσμική θέση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης	53
IV) Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση στην διοικητική οργάνωση του Κράτους.....	55
Α. Η θεώρηση από διοικητική άποψη.....	55
Β. Η θεώρηση από πολιτική άποψη	56
Γ. Η θεώρηση από τεχνική άποψη.....	57
V) Η Διοικητική και Δημοσιονομική Αυτοτέλεια της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.....	58
Α. Γενικά για την Αυτοτέλεια.....	58
Β. «Διοικητική Αυτοτέλεια».....	59
Γ. «Δημοσιονομική Αυτοτέλεια».....	62
1) Γενικά.....	62
2) Ίδιος Προϋπολογισμός.....	64
Δ. «Δημοσιονομική Υποτέλεια».....	64
VI) Κρατική Εποπτεία.....	68
Α. Γενικά.....	69
Β. Διοικητική Εποπτεία.....	69
Γ. Νομοθετική Εποπτεία.....	72

Δ. Δικαστική Εποπτεία.....	72
----------------------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο : Η ΣΧΕΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΠΡΩΤΟ ΒΑΘΜΟ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ..... 74

I) Γενικά.....	75
II) Τομείς Συνεργασίας.....	76
Α. «Δημοκρατικός Προγραμματισμός».....	76
Β. «Τουρισμός, Πολιτισμός, Αθλητισμός».....	77
Γ. «Τεχνικά έργα ,ΧΥΤΑ, Σχολικά κτίρια».....	77
Δ. «Συμβάσεις Εργασίας».....	79
Ε. «Ενημέρωση πολιτών».....	80
ΣΤ. «Διαχείριση υδάτων».....	81
Ζ. «Σφαγεία-Κτηνιατρεία».....	81
Η. «Καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος».....	82

III) Η σχέση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας με τον Δήμο Κρανιδίου..83

IV) Ερευνά που πραγματοποιήθηκε.....	86
--------------------------------------	----

V) Γενικά συμπεράσματα για την σχέση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης με τον Δήμο Κρανιδίου.....	93
---	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο : Η ΣΧΕΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ.....94

I) Εισαγωγή.....	95
------------------	----

II) Χρήση νέας τεχνολογίας.....	95
---------------------------------	----

III) Η ίδρυση και σημασία Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών.....96

IV) Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αργολίδας και η σχέση της με τους πολίτες.....	96
--	----

Α. Προοπτικές.....	97
--------------------	----

Ο εκσυγχρονισμός της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας.....	97
---	----

Λειτουργία σύγχρονου και δυναμικού Κ.Ε.Π.....	98
---	----

Β. Πρωτοβουλίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας.....	99
1. Διοργάνωση Διημερίδας από τον Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αργολίδας.....	99
2. Βελτίωση Υποδομών.....	99
V) Έρευνα που πραγματοποιήθηκε.....	100
VI) Σχολιασμός Αποτελεσμάτων.....	110
VII) Γενικά συμπεράσματα για την σχέση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και των πολιτών.....	112
Συμπεράσματα.....	115
Παράρτημα.....	120
Βιβλιογραφία.....	126

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

- 1) **Β.Δ.**: Βασιλικό Διάταγμα
- 2) **Ε.Ε.**: Ευρωπαϊκή Ένωση
- 3) **Κ.Α.Π.**: Κεντρικού Αυτοτελείς Πόροι
- 4) **Κ.Δ.Κ.**: Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων
- 5) **Κ.Ε.Π.**: Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών
- 6) **Κ.Ν.Α.**: Κώδικας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης
- 7) **Ν.Α.**: Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση
- 8) **Ν.Δ.**: Νομοθετικό Διάταγμα
- 9) **Ν.Ε.**: Νομαρχιακές Επιτροπές
- 10) **Ν.Π.Δ.Δ.**: Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
- 11) **Ν.Σ.**: Νομαρχιακό Συμβούλιο / Νομαρχιακός Σύμβουλος
- 12) **Ο.Τ.Α.**: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- 13) **παρ.**: παράγραφος
- 15) **Π.Δ.**: Προεδρικό Διάταγμα
- 16) **Σ.**: Σύνταγμα
- 17) **Τ.Α.**: Τοπική Αυτοδιοίκηση
- 18) **Τ.Ε.Δ.Κ.**: Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων
- 19) **Χ.Υ.Τ.Α.**: Χώρος Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Μελετώντας τον θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και ιδιαίτερα τον θεσμό της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης καθέννας από εμάς μπορεί να γίνει κοινωνός μιας σημαντικής γνώσης η οποία αποτελεί εφόδιο για να υπηρετήσουμε τον παραπάνω θεσμό.

Η εργασία αυτή έχει σαν στόχο να παρουσιάσει τον θεσμό της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης τόσο στα πλαίσια μιας πτυχιακής εργασίας όσο και να επιτελέσει εργαλείο εκπαίδευσης αλλά και εμπειρίας στις μέρες μας.

Η τοπική αυτοδιοίκηση Β΄ βαθμού θεσπίστηκε συνταγματικά για πρώτη φορά με το Σύνταγμα του 1927. Το Σύνταγμα του 1975 παρέχοντας τη συνταγματική κατοχύρωση του θεσμού της δευτεροβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης, οδήγησε επιτέλους στη θέσπιση του με το Νόμο 1622/1986 χωρίς όμως ποτέ να τεθεί σε εφαρμογή. Ανάλογες απόπειρες έγιναν και με τους Νόμους 1878/1990 και 1900/1990, χωρίς όμως καμία πρακτική σημασία.

Ο Νόμος 2218/1994, ύστερα από 166 χρόνια από την ψήφιση του Ι΄ ψηφίσματος της 13ης Απριλίου 1828, εισήγαγε και καθιέρωσε με τις εκλογές της 16ης Οκτωβρίου 1994 το δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης, τη λεγόμενη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση (Ν.Α.), η οποία έχει ως προορισμό την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της περιφέρειας τους, δηλαδή του Νομού. Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις δεν ασκούν εποπτεία στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης βαθμίδας και δεν θίγουν τις αρμοδιότητες τους. Μεταξύ των δυο βαθμίδων Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν υφίσταται καμία ιεραρχική σχέση.

Όλη αυτή η ιστορική διαδρομή καθώς και ο τρόπος που λειτουργεί η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση με την σημερινή της μορφή, η σχέση της με το Κράτος, τον πρώτο βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τους πολίτες αναλύεται στα πλαίσια αυτά της μελέτης.

Όπως είναι αυτονόητο η λειτουργία του θεσμού της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης συνδέεται σε μια σχέση αμοιβαίας αλληλεπίδρασης με τις πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις που συντελέστηκαν στο ελληνικό Κράτος από την ανεξαρτησία μέχρι σήμερα. Ο θεσμός της Αυτοδιοίκησης διεκδικούσε αυτοδυναμία, οικονομική ανεξαρτησία και ανεξάρτητη πολιτική βούληση τόσο σε επίπεδο Δήμο όσο και σε επίπεδο Νομαρχίας. Στις μέρες μας συνεχίζονται οι διεργασίες για τον χάρτη της

Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ και Β΄ βαθμού. Διεργασίες στα πλαίσια ενός σύγχρονου πολιτικού και κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος (Ευρωπαϊκή Ένωση, διαχείριση ευρωπαϊκών προγραμμάτων, υλοποίηση κοινών πολιτικών στις χώρες της Ε.Ε. από την Τοπική Αυτοδιοίκηση).

Διαβάζοντας την εργασία αυτή, ο αναγνώστης στο 1^ο κεφάλαιο θα ενημερωθεί για την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αργολίδας και τον Δήμο Κρανιδίου. Η ενημέρωση του θα έχει τα εξής χαρακτηριστικά: α) θα αποκτήσει μια γενική εικόνα για τα δημογραφικά χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης περιοχής, β) θα γνωρίσει την ιστορία της Αργολίδας αλλά και του Δήμου Κρανιδίου γ) θα ενημερωθεί για τον τρόπο λειτουργίας της δευτεροβάθμιας κυρίως Τοπικής Αυτοδιοίκησης και δ) θα διαπιστώσει τον βαθμό αλληλεπίδρασης και αλληλεξάρτησης των φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στα πλαίσια της προσπάθειας για την βελτίωση της καθημερινότητας του πολίτη καθώς και για την ποιότητα ζωής του.

Στο 2^ο κεφάλαιο ο μελετητής θα έχει την δυνατότητα να ενημερωθεί για την ιστορική διαδρομή της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης από το 1833 (με την ίδρυση του ελληνικού Κράτους) έως τον ιδρυτικό Νόμο του 1994 καθώς και τον τρόπο λειτουργία της μετά την καθιέρωση του θεσμού. Συγκεκριμένα θα παρουσιαστούν η σύσταση, ο σκοπός, τα όργανα, οι αρμοδιότητες των οργάνων, οι οικονομικοί πόροι και η παρουσία της δευτεροβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Γίνεται, δηλαδή μια ολοκληρωμένη παρουσίαση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης στα πλαίσια λειτουργίας του παραπάνω θεσμού. Η μελέτη του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης αποτελεί εργαλείο απαραίτητο και για τους λειτουργούς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (αιρετά όργανα και υπαλλήλους) και για τους πολίτες οι οποίοι πρέπει να είναι ενημερωμένοι για την λειτουργία του πιο άμεσου δημοκρατικού θεσμού του δημοκρατικού μας πολιτεύματος αφού η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι ένα από τα βήθρα της Δημοκρατίας. Επίσης, η μελέτη του παραπάνω Κώδικα είναι απαραίτητη για τους μελετητές – επιστήμονες οι οποίοι μπορούν αποφασιστικά να συμβάλλουν στην βελτίωση της λειτουργίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης με την κατάθεση των θέσεων τους και των απόψεων τους. Το κεφάλαιο αυτό περιέχει και την περίπτωση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας.

Στο 3^ο κεφάλαιο παρουσιάζεται η σχέση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης με το Κράτος. Συγκεκριμένα παρουσιάζεται η διοικητική δομή του Κράτους (Περιφέρειες, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση), η λειτουργία της δευτεροβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης στα πλαίσια της διοικητικής οργάνωσης

του Κράτους καθώς και η διοικητική και δημοσιονομική αυτοτέλεια της. Τέλος, αναφέρεται πως ασκείται η κρατική εποπτεία προς τον δευτεροβάθμιο οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης στα πλαίσια λειτουργίας της ελληνικής Πολιτείας. Αξίζει να επισημανθεί ότι η λειτουργία του θεσμού της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης συνδέεται άμεσα με το μοντέλο της διοικητικής οργάνωσης του Κράτους. Το διοικητικό μοντέλο είναι αποτέλεσμα της διοικητικής δομής που επιλέγεται από τα αρμόδια όργανα της Πολιτείας (εκτελεστική και νομοθετική εξουσία).

Στο κεφάλαιο 4 γίνεται μια ολοκληρωμένη παρουσίαση της σχέσης μεταξύ των δυο βαθμίδων Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Αναλύονται οι τομείς συνεργασίας σύμφωνα με τον υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο και παρουσιάζεται η σχέση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας με τον Δήμο Κρανιδίου. Επίσης, η μελέτη αυτή περιέχει και ένα ερωτηματολόγιο που δόθηκε σε έξι αιρετά όργανα της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας Αυτοδιοίκησης καθώς και τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής.

Ολοκληρώνοντας την εργασία αυτή, στο 5^ο κεφάλαιο, ο αναγνώστης θα έχει την δυνατότητα να ενημερωθεί για την σχέση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης με τους πολίτες στην σύγχρονη εποχή. Θα ενημερωθεί επίσης για το ποια εικόνα έχουν οι πολίτες για την λειτουργία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, ποιες παρεμβάσεις υλοποιήθηκαν τα τελευταία χρόνια και ποια βήματα ανάπτυξης υλοποιήθηκαν στην Αργολίδα από την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Ο αναγνώστης θα γνωρίσει ακόμα για τα έργα που υλοποιήθηκαν, τους νέους θεσμούς που ιδρύθηκαν, για το πώς επιτεύχθηκε ο διοικητικός εκσυγχρονισμός της, ποια η λειτουργικότητα της χρήσης των ηλεκτρονικών υπολογιστών στις υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, τις πρωτοβουλίες της για την ένταξή της στην αναπτυξιακή διαδικασία με σκοπό να υλοποιήσει ευρωπαϊκά προγράμματα και έργα υποδομής. Διαβάζοντας κανείς το κεφάλαιο αυτό, μπορεί να πληροφορηθεί για την έρευνα που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια αυτής της μελέτης. Στην έρευνα αυτή, συμμετείχαν πενήντα (50) πολίτες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας, οι οποίοι απάντησαν στο ερωτηματολόγιο που τους δόθηκε. Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων του ερωτηματολογίου έχει τεράστιο ενδιαφέρον για την εικόνα που έχουν οι πολίτες σχετικά με την λειτουργία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας.

Το αντικείμενο της εργασίας μας ανέδειξε την πραγματική εικόνα του θεσμού της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Ενός θεσμού πρωτοποριακού, δημοκρατικού, συμμετοχικού που κύριο μέλημά του είναι να υπηρετεί τους πολίτες, να συμβάλλει στην βελτίωση της ποιότητας ζωής τους και να τους προτρέπει να συμμετέχουν

ενεργά στην κοινωνική και πολιτική διαδικασία. Ο θεσμός της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης προϋποθέτει την ενεργό συμμετοχή των πολιτών αρκεί οι πολίτες να πιστέψουν ότι πρέπει να συμβάλλουν και αυτοί στην ποιοτική και ουσιαστική λειτουργία του θεσμού. « Οι πολίτες θα πρέπει να ενδιαφέρονται όχι τι κάνει το Κράτος για αυτούς, αλλά τι κάνουν αυτοί για το Κράτος». Στις μέρες μας, επαληθεύεται η παραπάνω πρόταση με την δυνατότητα αλλά και την υποχρέωση που έχουν οι πολίτες να συμμετέχουν ενεργά στις τοπικές τους υποθέσεις καθώς με την συμμετοχή τους αυτή μπορούν να βελτιώσουν την καθημερινότητα τους και να αλλάξουν την ποιότητα της ζωής τους. Κύρια διεκδικούν την λειτουργία ενός σύγχρονου, αποτελεσματικού και αποκεντρωμένου Κράτους στο οποίο θα έχει πρωταγωνιστικό ρόλο η Τοπική Αυτοδιοίκηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ : 1^ο

**«Η ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ
ΚΡΑΝΙΔΙΟΥ»**

1) ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΝΟΜΟΥ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ

Ο Νομός Αργολίδας βρίσκεται βορειοανατολικά της Πελοποννήσου. Συνορεύει βόρεια με το Νομό Κορινθίας , δυτικά και νότια με το Νομό Αρκαδίας , νοτιοανατολικά βρέχεται από τον αργολικό κόλπο και βορειοανατολικά από τον Σαρωνικό κόλπο. Το βορειοανατολικό τμήμα του Νομού Αργολίδας (η επαρχία Τροιζηνίας και τα νησιά Πόρος, Ύδρα, Σπέτσες ,Δοκό) υπάγεται στο Νομό Αττικής.

Ο Νομός Αργολίδας έχει έκταση 2.154 τ.χλμ.και πληθυσμό σύμφωνα με την απογραφή του 2001 , 105.770 κατοίκους και κατανέμεται ως εξής:52.365 κάτοικοι ανήκουν στον αγροτικό πληθυσμό ενώ 53.405 στον αστικό πληθυσμό . Η Αργολίδα παρουσίασε αύξηση του πληθυσμού της κατά μέσο όρο 4,4% σ'όλη την περίοδο 1951-2001, εκτός από την δεκαετία 1961-1971 όπου υπήρξε μια πρώτη μικρή πτώση της τάξης του 1,6% , η οποία όμως ήταν μηδενική αν αναλογιστούμε ότι την ίδια περίοδο η αντίστοιχη μείωση του πληθυσμού της Πελοποννήσου ήταν 10%. Οι πληθυσμιακές εξελίξεις του Νομού είναι ιδιαίτερα θετικές καθώς παρουσιάζουν μια ισορροπία και συνεχή βελτίωση τα τελευταία 50 χρόνια , μια βελτίωση που συμβαδίζει με αυτή του συνόλου της Χώρας.

Στον παρακάτω πίνακα φαίνεται η βελτίωση αυτή:

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ						
Έτος Απογραφής	Πληθυσμός Πελοποννήσου	Μεταβολές προηγούμενης απογραφής(%)	Πληθυσμός Αργολίδας	Μεταβολές προηγούμενης απογραφής(%)	Πληθυσμός Ελλάδας	Μεταβολές προηγούμενης απογραφής(%)
1951	1.129.022	-	85.389	-	7.632.801	-
1961	1.096.390	-2,9	90.145	5,6	8.388.553	9,9
1971	986.912	-10,0	88.698	-1,6	8.769.461	4,5
1981	1.012.528	2,6	93.020	4,9	9.740.417	11,1
1991	1.086.935	7,3	97.636	5,0	10.259.900	5,3
2001	1.155.019	6,3	105.770	8,3	10.964.020	6,9
Μέση ετήσια αύξηση:		0,7		4,4		7,5
Πηγή: ΕΣΥΕ						

Πίνακας : 1

Πρωτεύουσα του Νομού είναι το Ναύπλιο και ο Νομός αποτελείται από 16 Δήμους:

1. Δήμος Άργους (29.228 κατοίκους)
2. Δήμος Ναυπλίου (16.885 κατοίκους)
3. Δήμος Κρανιδίου (10.347 κατοίκους)
4. Δήμος Μιδέας (6.724 κατοίκους)
5. Δήμος Ασίνης (6.117κατοίκους)

6. Δήμος Ασκληπιείου (4.804 κατοίκους)
7. Δήμος Ερμιόνης (4.554 κατοίκους)
8. Δήμος Επιδαύρου (4.471 κατοίκους)
9. Δήμος Μυκηναίων (4.349 κατοίκους)
10. Δήμος Νέας Τίρυνθας (3.680 κατοίκους)
11. Δήμος Νέας Κίου (3.646 κατοίκους)
12. Δήμος Κουτσοποδίου (3.575 κατοίκους)
13. Δήμος Λέρνας (3.042 κατοίκους)
14. Δήμος Λυρκείας (2.901 κατοίκους)
15. Κοινότητα Αλέας (793 κατοίκους)
16. Κοινότητα Αχλαδόκαμπου (654 κατοίκους)

Εικόνα 1: ΧΑΡΤΗΣ ΝΟΜΟΥ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ

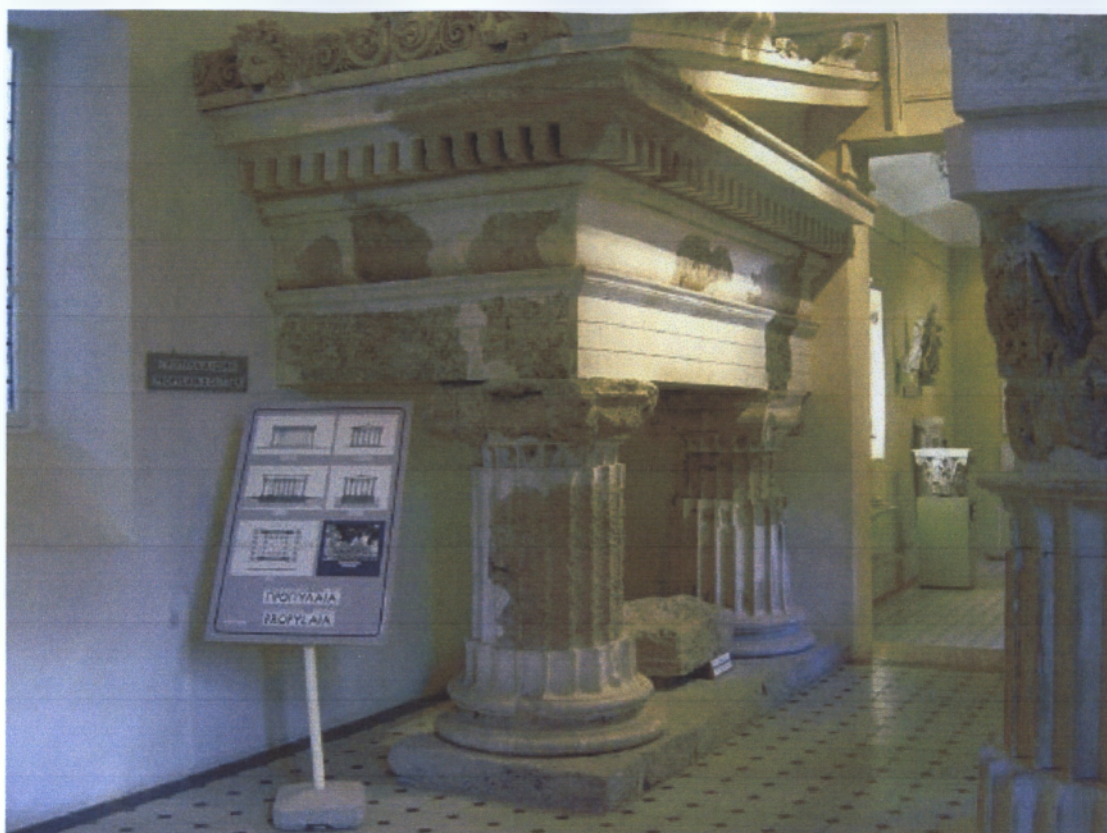
Η οικονομία του Νομού Αργολίδας στηρίζεται κυρίως στον πρωτογενή και τριτογενή τομέα και λιγότερο στον δευτερογενή τομέα. Η συμμετοχή του Νομού στον πρωτογενή τομέα ανέρχεται στο 293,6% του Α.Ε.Π. και δεν διαφοροποιείται σημαντικά από την Περιφέρεια Πελοποννήσου, όσον αφορά τα βασικά γεωργικά προϊόντα. Οι οικογένειες που ασχολούνται με την γεωργία είναι 16.100 όπου οι 12.230 έχουν την γεωργία ως κυρίως επάγγελμα. Στο Νομό 710.000 στρέμματα είναι καλλιεργήσιμες εκτάσεις από τις οποίες οι περισσότερες είναι δενδρώδεις καλλιέργειες (κυρίως αποτελούνται από ελιές και εσπεριδοειδή). Η οικονομική

δραστηριότητα του Νομού είναι αρκετά σημαντική αν αναλογιστεί κανείς ότι ο Νομός Αργολίδας αντιπροσωπεύει το 50% στις εξαγωγές των γεωργικών προϊόντων της Χώρας . Εκτός από την γεωργική παραγωγή στο Νομό ασχολούνται και με την κτηνοτροφική αλλά και με την αλιευτική παραγωγή. Η συμμετοχή της κτηνοτροφίας στο σύνολο του ακαθάριστου γεωργοκτηνοτροφικού εισοδήματος του Νομού κατέχει το 16,37% ενώ η αλιευτική παραγωγή συμμετέχει στο συνολικό ακαθάριστο εισόδημα κατά 13%.

Ο δευτερογενής τομέας της Αργολίδας ανέρχεται στο 18,3% του συνόλου της Χώρας και οι κυριότεροι κλάδοι βιομηχανίας οι οποίοι είναι ανεπτυγμένοι στο Νομό είναι η επεξεργασία φρούτων , η χυμοποιεία , τα ελαιοτριβεία , τα μηχανουργεία και η κατασκευή αντλιών , η παραγωγή πλαστικών σωλήνων , η επεξεργασία μαρμάρων μιας και η Αργολίδα είναι από τους κυριότερους Νομούς σε αποθέματα μαρμάρων καλής ποιότητας και ειδών λαϊκής τέχνης.

Το ποσοστό συμμετοχής του Νομού στον τριτογενή τομέα είναι 52,1% το οποίο τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει σημαντική αύξηση. Ο τομέας τουρισμού έχει τάση αναπτυξιακής προοπτικής τόσο του Νομού όσο και της Περιφέρειας Πελοποννήσου , ο οποίος φαίνεται να αποτελεί την σημαντικότερη οικονομική δραστηριότητα. Η Αργολίδα προσμετράτε σε εκείνους τους Νομούς οι οποίοι δέχονται τουρισμό μαζικού χαρακτήρα.

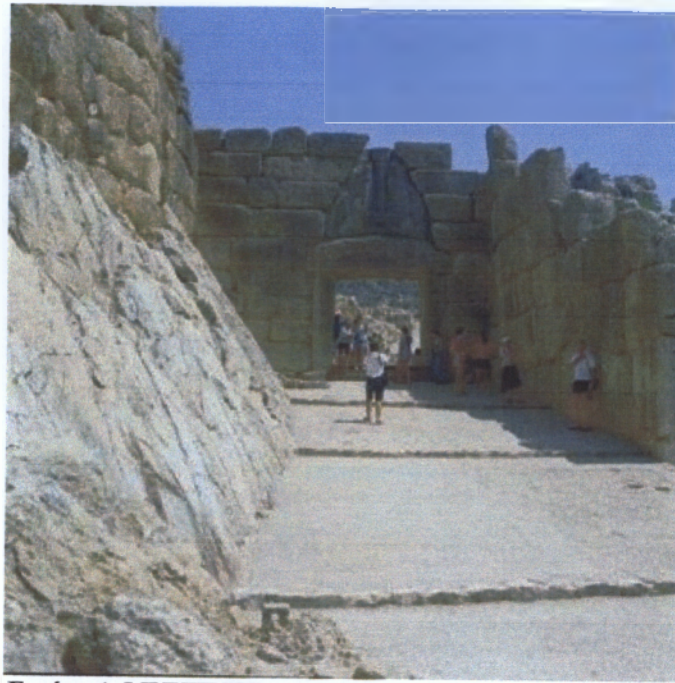
Ένα από τα βασικότερα πλεονεκτήματα του Νομού που κινούν το ενδιαφέρον στους τουρίστες είναι οι κλιματολογικές συνθήκες. Ο Νομός ανήκει στις περιοχές με εύκρατο μεσογειακό κλίμα. Ένα ακόμη πολύ σημαντικό πλεονέκτημα εκτός από το κλίμα , είναι οι ιστορικοί- αρχαιολογικοί και πολιτιστικοί χώροι της περιοχής , οι οποίοι έχουν διεθνή εμβέλεια. Τέτοιοι χώροι είναι οι Μυκήνες με τα ανάκτορα και τους βασιλικούς τάφους , η Επίδαυρος με το πασίγνωστο θέατρο όπου κάθε καλοκαίρι δίνονται παραστάσεις από σπουδαίους καλλιτέχνες οι οποίοι ανεβάζουν έργα μεγάλων αρχαίων δημιουργών όπως του Σοφοκλή , του Ευριπίδη , του Αριστοτέλη κ.α. , αλλά και από το ιερό του θεραπευτού Θεού Ασκληπιού. Χώροι με επίσης ξεχωριστό ενδιαφέρον αποτελούν και οι Μυκηναϊκές Ακροκοπόλεις της Τίρυνθας και της Μιδέας , το Πρωτοελλαδικό ανάκτορο της Λέρνας , η αγορά και το αρχαίο θέατρο του Άργους αλλά και το Ναύπλιο όπου είμαι μια πόλη που έχει να δείξει ένα σημαντικό πλούτο μνημείων ιστορικού , αρχαιολογικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος όπως είναι το φρούριο του Παλαμηδίου , η Ακροναυπλία και το Μπούρτζι.

Εικόνα 2: ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ

Εικόνα 3: ΑΡΧΑΙΟ ΘΕΑΤΡΟ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ

Εικόνα 4: ΜΥΚΗΝΕΣ

Εικόνα 5: ΠΑΛΑΜΗΔΙ

Εικόνα 6: ΜΠΟΥΡΤΖΙ

Εικόνα 7: Αρχαίο Θέατρο Αργούς

Ένας παράγοντας που έχει βοηθήσει την ανάπτυξη του τουρισμού στο Νομό είναι η γεωγραφική του θέση. Η Αργολίδα βρίσκεται κοντά στην Αθήνα απ'όπου ξεκινούν όλες οι συγκοινωνίες για τον Νομό. Από την Αθήνα ξεκινούν δρομολόγια του ΚΤΕΛ για το Ναύπλιο(148τχλμ), το Άργος (136τχλμ) , το Κρανίδι(187τχλμ). Δρομολόγια εκτελούνται επίσης και από τις γραμμές του ΟΣΕ για Άργος. Ο Νομός διαθέτει και λιμάνια για αυτό έχει αναπτυχθεί και η θαλάσσια συγκοινωνία με υπτάμενα δελφίνια από Πειραιά για Ερμιόνη (2ώρες), Πόρτο-Χέλι (2 και ώρες 20 λεπτά), Τολό (3 ώρες και 45 λεπτά) και Ναύπλιο (4 ώρες).

II) ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΗΜΟΥ ΚΡΑΝΙΔΙΟΥ

Ένας από τους 16 Δήμους που ανήκουν στο Νομό Αργολίδας είναι και ο Δήμος Κρανιδίου.

Ο Δήμος Κρανιδίου βρίσκεται στο νοτιοανατολικό άκρο της Πελοποννήσου. Συνορεύει βόρεια με τους Δήμους Ασίνης και Επιδαύρου, ανατολικά με το Δήμο Ερμιόνης καθώς και με την Επαρχία Τροιζηνίας η οποία αποτελεί τμήμα της Νομαρχίας Πειραιώς , ενώ δυτικά βρέχεται από τον Αργολικό κόλπο και νότια από τον κόλπο της Ύδρας .

Το Κρανίδι υπήρξε πρωτεύουσα της Επαρχίας Ερμιονίδος καθώς αποτελούσε παλιότερα το μεγαλύτερο τμήμα της .

Ο νέος Καποδιστριακός Δήμος περιλαμβάνει τα παρακάτω Δημοτικά διαμερίσματα: το *Κρανίδι*, το οποίο είναι η έδρα του Δήμου, το *Πόρτο-Χέλι*, τα *Δίδυμα*, την *Κοιλιάδα* και τους *Φούρνους*. Ο Δήμος Κρανιδίου έχει πληθυσμό 10.347 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 2001 και αντιπροσωπεύει το 10% περίπου του Νομού. Η έκταση που καταλαμβάνει ανέρχεται σε 252.938 στρέμματα που αντιπροσωπεύουν το 12% της έκτασης του Νομού Αργολίδας .

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ	ΕΚΤΑΣΗ (ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ)	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
Δ. Δ. ΚΡΑΝΙΔΙΟΥ	88.200	4.912
Δ. Δ. ΠΟΡΤΟ-ΧΕΛΙΟΥ	17.277	2.300
Δ. Δ. ΔΙΔΥΜΩΝ	119.847	1.599
Δ. Δ. ΚΟΙΛΑΔΑΣ	6.947	1.166
Δ. Δ. ΦΟΥΡΝΩΝ	20.667	370
ΣΥΝΟΛΟ	252.938	10.347

Πηγή: Αρχείο Δήμου Κρανιδίου
Πίνακας: 2

Εκτός από τους βασικούς οικισμούς έχουν αναπτυχθεί πολλές παραθεριστικές κατοικίες κυρίως σε περιοχές κοντά στις παραλίες . Η μορφολογία του εδάφους περιλαμβάνει μικρές πεδινές εκτάσεις, ημιορεινές και ορεινές περιοχές .

Όσον αφορά τις δραστηριότητες των κατοίκων του Δήμου Κρανιδίου, ο ενεργός πληθυσμός της περιοχής απασχολείται στο μεγαλύτερο μέρος του στο χώρο του τριτογενή τομέα(υπηρεσίες , τουρισμός , κατασκευές , κ.λ.π.).Η εγγύτητα της περιοχής με την Αθήνα (2,5 ώρες με αυτοκίνητο και 2 ώρες δια θαλάσσης με flying dolphins), το όμορφο φυσικό τοπίο, το εύκρατο μεσογειακό κλίμα και ο μεγάλος αριθμός αρχαιολογικών και ιστορικών πόρων στην περιοχή είχαν ως αποτέλεσμα από τις αρχές της δεκαετίας του '70 να δημιουργηθούν μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες στην περιοχή. Από τότε και μέχρι σήμερα ακολούθησε με γοργούς ρυθμούς η εξάπλωση του θεσμού της θερινής κατοικίας που έχει καταστήσει την περιοχή θέρετρο αναψυχής του Λεκανοπεδίου Αττικής . Το γεγονός αυτό είχε ως αποτέλεσμα βαθμιαία μεγαλύτερα τμήματα του ενεργού πληθυσμού της περιοχής να στρέφονται σε επαγγέλματα σχετικά με την τουριστική και οικιστική ανάπτυξη όπως τεχνίτες και εργάτες κατασκευών , απασχολούμενοι στην εστίαση (εστιατόρια, ζαχαροπλαστειών, ξενοδοχοϋπάλληλοι, μεταφορές, ενοικίαση δωματίων, εμπόριο κ.λ.π.).

Στην ανάπτυξη του τουριστικού τομέα συντέλεσαν και οι απίστευτες φυσικές ομορφιές της περιοχής. Οι πεντακάθαρες και μεγάλες σε έκταση παραλίες και ακρογιαλιές είχαν σαν αποτέλεσμα ολόκληρη η περιοχή να γνωρίσει μια απίστευτη ανάπτυξη στο παραθεριστικό τουρισμό. Εκτός από τις ομορφιές των παραλιών και των ακρογιαλιών τα βλέμματα των παραθεριστών τραβούν και οι μεγάλες εκτάσεις της Κορακιάς του Πόρτο-Χελιού και των Φούρνων.

Μετά τον τριτογενή τομέα το μεγαλύτερο ποσοστό του ενεργού πληθυσμού συγκεντρώνει ο πρωτογενής τομέας παραγωγής. Ο δευτερογενής τομέας έχει το

μικρότερο ποσοστό του ενεργού πληθυσμού από τους άλλους δυο , αφού αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα , καθώς:

1. Ο δευτερογενής τομέας απαρτίζεται από ένα μεγάλο αριθμό μικρών παραγωγικών μονάδων που δεν μπορούν να διασφαλίσουν την ανταγωνιστικότητά τους καθώς αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα τόσο στην οργάνωση της παραγωγής όσο και στην εμπορία.
2. Η έλλειψη πληροφόρησης και συμβουλευτικών υπηρεσιών για να αντιμετωπιστούν μια σειρά προβλημάτων που αντιμετωπίζουν στο σύνολό τους οι μεταποιητικές επιχειρήσεις που εδρεύουν στο Δήμο Κρανιδίου.

Όσον αφορά την ιστορία του Δήμου , ύστερα από αρχαιολογικές έρευνες που έγιναν την δεκαετία 1960-1970 έδειξαν ότι η περιοχή του Δήμου Κρανιδίου πρωτοκατοικήθηκε τουλάχιστον από το 25.000 Π.Χ. σχεδόν αδιάλειπτα κατά τους προϊστορικούς μέχρι και τους ιστορικούς χρόνους. Όλες αυτές οι εποχές άφησαν στην περιοχή μας μνημεία μοναδικού αρχαιολογικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος. Μερικά από αυτά τα μνημεία είναι: η πόλη των Αλιέων , το Σπήλαιο Φράγχθι, το Βυζαντινό μοναστήρι του Αυγού, η πρωτοελλαδική Ακρόπολη των Φλαμπούρων , οι Μυκηναϊκές ναυτικές εγκαταστάσεις διάσπαρτες σε ολόκληρη την ακτή , ερείπια αρχαίων ναών, αρχαία πηγάδια αλλά και την Μονή της Ζωοδόχου Πηγής στην Κοιλιάδα και πολλά Βυζαντινά ξωκλήσια αποτελούν σημάδια της ανθρώπινης ύπαρξης και δραστηριότητας των εποχών αυτών.

Ο Δήμος Κρανιδίου έχει μια αξιόλογη σύγχρονη πολιτιστική δράση αφού στην περιοχή λειτουργεί λαογραφικό μουσείο , κέντρο εκμάθησης παραδοσιακών χωρών καθώς επίσης και δημοτική βιβλιοθήκη τα οποία στεγάζονται σε παραδοσιακά κτίρια.

Επίσης, τα τελευταία χρόνια έχουν αναβιώσει παλαιότερες γιορτές και έθιμα όπως η «Γιορτή της Τουλίπας» στα Δίδυμα , η «Γιορτή του Ψαρά» στην Κοιλιάδα, τα Κούλουμα στο Κρανίδι και «το Αποκριάτικο Καρναβάλι» στο Πόρτο-Χέλι. Κάθε Καλοκαίρι στα πλαίσια του πολιτιστικού Αυγούστου διοργανώνονται εκδηλώσεις με συναυλίες , θεατρικές και χορευτικές παραστάσεις και άλλα δρώμενα με αποτέλεσμα η περιοχή να προβάλλεται όλο και περισσότερο με τον καλύτερο τρόπο.

Εικόνα 8: Αρχαίο Σπήλαιο Φράγγθι

Εικόνα 9: Μύλοι Κρανιδίου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

«Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ»

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.

Α) Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΠΟ ΤΟ 1833 ΕΩΣ ΤΟ 1924

Ο προβληματισμός για τον δεύτερο βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης, το οποίον θα αποτελούσαν οι Νομαρχίες είχε ξεκινήσει από πολύ νωρίς. Περίπου από το 1833 όπου ήταν μια περίοδος, η οποία αποτέλεσε σταθμό στην διοικητική ιστορία της Χώρας, διότι τέθηκαν οι βάσεις της διοικητικής οργάνωσης της Ελληνικής Πολιτείας με τρόπο συγκεντρωτικό. Έτσι λοιπόν, ταυτόχρονα με αυτές τις βάσεις είχε ξεκινήσει και ο προβληματισμός για την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

Η βάση του πολιτικού προγράμματος της αντιβασιλείας, στα πλαίσια του συγκεντρωτικού συστήματος ήταν η οργάνωση της διοικητικής αποκέντρωσης. Η αντιβασιλεία έκανε την πρώτη διαίρεση της Χώρας με το διάταγμα της 15^{ης} Απριλίου 1833 «περί διαίρεσεως του Βασιλείου και της Διοικήσεως αυτού»¹. Η ελληνική Επικράτεια σύμφωνα με το διάταγμα αυτό διαιρέθηκε σε 10 Νομούς και 47 Επαρχίες. Οι δέκα αυτοί Νομοί ήταν: 1) Αργολίδας και Κορινθίας, 2) Αχαΐας και Ηλίδος, 3) Μεσσηνίας, 4) Αρκαδίας, 5) Λακωνίας, 6) Ακαρνίας και Αιτωλίας, 7) Φωκίδος και Λοκρίδος, 8) Αττικής και Βοιωτίας, 9) Ευβοίας και 10) Κυκλάδων. Η διαίρεση αυτή έγινε σύμφωνα με το γαλλικό σύστημα οργάνωσης και διοίκησης, τα ονόματα όμως των νομών τα είχαν δανειστεί από την αρχαία ελληνική. Είχαν επινοήσει αυτό το σχήμα ως τρόπο συμβιβασμού ανάμεσα στην αρχή του συγκεντρωτισμού που είχε φθάσει στην πληρέστερη μορφή του την εποχή του Καποδίστρια και στην αρχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που είχε εξυπηρετήσει τον ελληνισμό με τόση επιτυχία την εποχή της τουρκοκρατίας. Στην πραγματικότητα όμως ήταν ένα ιδιαίτερο συγκεντρωτικό σύστημα.

Ο Νομός αποτελούσε θεμελιώδη διοικητική περιφέρεια του Κράτους και περιλάμβανε συγκεκριμένο αριθμό επαρχιών, σύμφωνα με το διάταγμα. Ο Νομάρχης ήταν επικεφαλής κάθε Νομού, ήταν δηλαδή κρατικό όργανο, στο οποίο άνηκε η ανώτατη διοικητική διεύθυνση του Νομού. Ο Νομάρχης εκτελούσε εντολές και οδηγίες της κεντρικής εξουσίας.

¹ Νικόλαος-Κομνηνός Χλέπας, «Η Πολυβάθμια Αυτοδιοίκηση», 1994

Τα άρθρα 16 και 17 του Β.Δ. 15/4/1833 προέβλεπαν νομαρχιακά και επαρχιακά συμβούλια που εκλέγονταν από τους διοικούμενους και ήταν συμβουλευτικά όργανα χωρίς αποφασιστική αρμοδιότητα.

Η δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση δεν λειτούργησε και αυτό ήταν αποτέλεσμα των αντιθέσεων που επικρατούσαν μέσα στους κόλπους της αντιβασιλείας και των φόβων που υπήρχαν για τον περιορισμό της βαυαροκρατίας, σε περίπτωση που εφαρμοζόταν αυτό το σύστημα.

Το νομαρχιακό σύστημα περιφερειακής διοίκησης καταργήθηκε και το 1836 εισήχθηκε ένα νέο σύστημα. Με το διάταγμα της 20^{ης} Ιουνίου 1836 «περί διοικητικού οργανισμού» στο οποίο διατηρήθηκε η διαίρεση της Επικράτειας σε Νομούς και Επαρχίες, καταργήθηκε όμως η νομαρχιακή διοίκηση της επαρχίας, οι θέσεις των νομαρχών, νομοδιευθυντών και επάρχων καθώς και οι αντίστοιχες υπηρεσίες τους. Άλλαξε όμως και η διοικητική διαίρεση της Επικράτειας σε 30 διοικήσεις, οι οποίες ήταν αποκεντρωμένες κρατικές μονάδες, αντί των 10 Νομών που υπήρχαν μέχρι τότε, καθώς και 18 υποδιοικήσεις.

Το σύστημα αυτό, επέζησε μέχρι το 1845, όπου με το Νόμο ΚΕ' της 5^{ης} Δεκεμβρίου «περί διοικητικής διαιρέσεως του Κράτους» καταργήθηκε και ήρθε και πάλι στο προσκήνιο το σύστημα του 1833, με το οποίο η Επικράτεια διαιρέθηκε σε 10 Νομούς και 49 Επαρχίες.

Από το 1845 (όπου επανήλθε και πάλι το σύστημα του 1833) και μετά άρχισε να αυξάνεται σταδιακά ο αριθμός των Νομών και των Επαρχιών. Και αυτό γιατί είτε είχαν προσαρτηθεί νέα εδάφη στην ελληνική επικράτεια μετά από συνθήκες (όπως π.χ. τα Επτάνησα το 1864, η Θεσσαλία το 1882) είτε μέσα από νικηφόρους πολέμους, είτε ακόμα από την κατάτμηση των μεγάλων Νομών σε εδαφικά μικρότερους και πολυαριθμότερους.

Όπως και στην πρώτη εφαρμογή του νομαρχιακού συστήματος, έτσι και σε αυτήν, σε κάθε Νομό ο Νομάρχης ήταν το ανώτατο διοικητικό όργανο, ο άμεσος εκπρόσωπος της κυβέρνησης και υπεύθυνος για την άσκηση και εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής του Νομού. Έτσι λοιπόν με την επαναφορά του συστήματος το 1845 προβλέφθηκε και η λειτουργία στο Νομό νομαρχιακών και επαρχιακών συμβουλίων που λειτουργούσαν με ειδικό Νόμο. Παρέμεινε όμως σχέδιο αφού δεν πήγε ποτέ στην Βουλή για συζήτηση.

Αν το νομοσχέδιο ήταν νόμος του Κράτους, το πρώτο βήμα για νομαρχιακή αυτοδιοίκηση θα ήταν πραγματικότητα και έτσι θα είχαμε σαν αποτέλεσμα μια περιφερειακή οργάνωση που θα οδηγούσε προς το θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Β΄ βαθμού. Αυτό θα σήμαινε και τον περιορισμό της κρατικής εξουσίας. Όμως τα συμβουλευτικά όργανα δεν λειτούργησαν ούτε το 1833 με την αρχική σύστασή τους, ούτε το 1845 με την επαναφορά του νομαρχιακού συστήματος.

Ο Χαρίλαος Τρικούπης από το 1875 κατέβαλε πολλές προσπάθειες για την μεταρρύθμιση του διοικητικού μας συστήματος² Για πρώτη φορά προσπάθησε να θεσπίσει και να εφαρμόσει την δευτεροβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση στην Χώρα μας. Επιδίωκε στο στρατηγικό ρόλο που θα μπορούσε να διαδραματίσει η παρεμβολή ενός νομαρχιακού Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) μεταξύ κεντρικού Κράτους και πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης κυρίως προς την κατεύθυνση της καλύτερης αξιοποίησης της τοπικής φοροδοτικής ικανότητας μέσω της επιβολής τοπικών φόρων σε νομαρχιακό επίπεδο. Άλλωστε επί τις κυβερνήσεις Τρικούπη πραγματοποιήθηκε αξιόλογη αναδιοργάνωση και εξυγίανση του κρατικού μηχανισμού καθώς και πολλά δημόσια έργα που συνέβαλλαν στην οικονομική πρόοδο της Χώρας.

Ο Χ. Τρικούπης, ως πρωθυπουργός και Υπουργός Εσωτερικών της Χώρας, το 1875 εισηγήθηκε στην Βουλή για ψήφισμα σχέδια τριών νόμων: το «περί νομαρχιακής επιτροπής», το «περί κοινοτήτων» και το «περί τροποποιήσεως του περί δήμου νομού». Με τα σχέδια αυτά στόχευε στην τόνωση της Αποκέντρωσης, διότι θεωρούσε ότι μόνη η παρουσία του Νομάρχη δεν ήταν αρκετή στο Νομό. Με τα μέτρα αυτά ολοκλήρωνε τη διάρθρωση της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης σε επίπεδο Νομού και εξάπλωσε την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση και στις κοινότητες.

Με τον Νόμο «περί νομαρχιακής επιτροπής» καθοριζόταν ο Νομός, ως Νομικό Πρόσωπο που το διοικούσε αιρετή νομαρχιακή επιτροπή.

Με το σχέδιο αυτό ο Χ. Τρικούπης έθετε, για πρώτη φορά, τις βάσεις για μια αληθινή νομαρχιακή αυτοδιοίκηση. Το σχέδιο αυτό αν και κατατέθηκε στην Βουλή ποτέ δεν συζητήθηκε από τους εκπροσώπους του Έθνους. Ήταν το πρώτο αξιόλογο

² .Ευρ. Μπεσύλα-Βήκα, «Τοπική Αυτοδιοίκηση»,2001

σχέδιο δευτεροβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης μέχρι τότε από την σύσταση του ελληνικού κράτους.

Ο Χ. Τρικούπης το 1887 έκανε ξανά προσπάθεια για την εισαγωγή της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης. Την ίδια χρονιά ψηφίστηκαν δυο ακόμη νόμοι: ο ένας αφορούσε την κατάργηση της επαρχιακής διοίκησης και ο άλλος την εισαγωγή της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης με νομαρχιακά συμβούλια.

Με τον Ν. ΑΦΝΣΤ' 27/5/1887 «περί νομαρχιακών συμβουλίων» η Βουλή καθιέρωσε για πρώτη φορά την αυτοδιοίκηση Β' βαθμού με αυτοδιοικούμενη περιφέρεια τον Νομό. Ο Νομός, ως Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, είχε ως όργανα του το νομαρχιακό συμβούλιο και την νομαρχιακή επιτροπή.

Η κυβέρνηση Τρικούπη επιμελήθηκε πραγματικά την συγκρότηση και καλή λειτουργία των νομαρχιακών συμβουλίων¹. Είναι τα μόνα συμβούλια δευτεροβάθμιων Ο.Τ.Α. που λειτούργησαν συστηματικά στο νέο ελληνικό κράτος μέχρι και το 1994. Υπήρξε, δηλαδή, νομαρχιακή αποκέντρωση και δευτεροβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση σε νομαρχιακό επίπεδο, με όργανα διοίκησης το νομαρχιακό συμβούλιο και την νομαρχιακή επιτροπή.

Ο Ν. ΑΦΝΣΤ' του 1887 αν και έδωσε πενιχρές αποφασιστικές αρμοδιότητες στα νομαρχιακά συμβούλια, αποτέλεσε ένα σημαντικό βήμα για την θεμελίωση μιας ολοκληρωμένης δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης. Ο Νόμος αυτός όμως, παρουσίασε αδυναμίες και ελλείψεις που δεν επέτρεψαν τον θεσμό να ορθοποδήσει. Ένας άλλος λόγος που τον οδήγησε στην αποτυχία ήταν ότι δεν είχε εξασφαλιστεί η οικονομική αυτονομία του Νομού λόγω ανυπαρξίας πόρων. Επίσης, σ' αυτήν την τύχη οδήγησαν και οι περιορισμένες αρμοδιότητες των νομαρχιακών συμβουλίων σε θέματα νομαρχιακού χαρακτήρα.

Ο Γ. Θεοτόκης, εννέα χρόνια μετά τη κατάργηση των νομαρχιακών συμβουλίων του Τρικούπη, ορκίστηκε πρωθυπουργός. Ο Γ. Θεοτόκης υποστηριζόταν από την παράταξη των « Τρικούπικών» μετά το θάνατο του αρχηγού τους. Είχε διατελέσει για αρκετό καιρό το αξίωμα του Υπουργού Εσωτερικών και είχε γνωρίσει την λειτουργία των νομαρχιακών συμβουλίων. Τον Μάιο του 1899 εισηγήθηκε στην Βουλή δυο νομοσχέδια. Στο ένα προέβλεπε την αύξηση του αριθμού των νομών και στο άλλο

¹ Νικόλαος-Κομνηνός Χλέπας, «Η Πολυβάθμια Αυτοδιοίκηση», 1994

την δημιουργία νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων με αιρετά όργανα και αποφασιστικές αρμοδιότητες.

Ο Ν. ΒΧΕ'/1899 «περί νομών και της διοικήσεως αυτών» ρύθμιζε μεθοδικά και διεξοδικά όλα τα θέματα σχετικά με την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Στο άρθρο 2 αυτού του Νόμου αναφέρεται ότι οι Νομοί διοικούνται από τον Νομάρχη, το Νομαρχιακό Συμβούλιο και την Νομαρχιακή Επιτροπή. Το σύστημα αυτοδιοίκησης Β' βαθμού ήταν ένα από τα αρτιότερα συστήματα αλλά δεν εφαρμόστηκε ποτέ εξ' αιτίας του Βασιλικού Διατάγματος που προβλεπόταν στο άρθρο 128, για να μπορέσει να τεθεί σε ισχύ ο Ν. ΒΧΕ'/1899, δεν εκδόθηκε ποτέ. Πιθανή αιτία οι οικονομικές δυσχέρειες και ανάγκες που αντιμετώπιζε η Χώρα την εποχή αυτή. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να χαθεί η ευκαιρία για μια ακόμα φορά, να εφαρμοστεί πραγματικά η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

Με την είσοδο των νέων χωρών, μετά τους Βαλκανικούς πολέμους στο Βασίλειο της Ελλάδας γεννήθηκε η ανάγκη θέσπισης νέων νόμων για την διοικητική διαίρεση της Χώρας σε Νομούς. Τέτοιοι ήταν οι νόμοι 524/1914 «περί διοικητικής διαιρέσεως σε 2 Νομούς της Δυτικής Θράκης». Με τον Ν.964/1917 συστάθηκε μια «Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή» με σκοπό την σύνταξη νομοσχεδίων για την αποκέντρωση και την αυτοδιοίκηση. Η Επιτροπή αυτή άρχισε τις εργασίες της τον Φεβρουάριο του 1919 όπου είχαν σαν αποτέλεσμα να παρουσιάσουν ένα σχέδιο νόμου για την αυτοδιοίκηση των Νομών στις 18 Μαΐου 1923. Βασισμένο στο σχέδιο αυτό της Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής ήταν το Βασιλικό Διάταγμα για την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση το οποίο εκδόθηκε λίγες μέρες πριν (στις 9/5/1923) την παράδοση του σχεδίου από την Επιτροπή.

Σύμφωνα με το Βασιλικό Διάταγμα της 9^{ης} /5/1923 ο Νομός ανακηρύχθηκε για άλλη μια φορά, σε αυτοδιοικούμενο νομικό πρόσωπο. Τα όργανα διοίκησης του Νομού ήταν το Νομαρχιακό Συμβούλιο, η Νομαρχιακή Επιτροπή και ο Νομάρχης. Αυτό το Β.Δ. παραχωρούσε στις καινούργιες Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις σημαντικές αρμοδιότητες. Μέσα σ' αυτές τις αρμοδιότητες ανήκουν και κάποιες αποφασιστικού χαρακτήρα όπως αυτές για την οδοποιία, την τοπική συγκοινωνία, την άρδευση και την δημόσια υγεία. Επίσης στις αρμοδιότητες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ανήκουν η εκπαίδευση και η κοινωνική πρόνοια με την ίδρυση φιλανθρωπικών ιδρυμάτων, η περίθαλψη απόρων, η γεωργία, η κτηνοτροφία καθώς και η εποπτεία των δήμων και των κοινοτήτων και τέλος η ενίσχυση ταμείων αλληλοβοήθειας.

Όπως και σε παλαιότερα συστήματα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης έτσι και σε αυτό υπήρχαν αρκετά μειονεκτήματα. Εκτός όμως από τα μειονεκτήματα που παρουσιάστηκαν την εποχή εκείνη επικρατούσε στην Χώρα ναι περίοδος πολιτικής αστάθειας. Η κυβέρνηση Παπαναστασίου, μετά το δημοψήφισμα υπέρ της αβασίλευτης δημοκρατίας στις 13/4/1924, προχώρησε στην μεταρρύθμιση για την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση του 1923. στις 31/7/1924 μετά τον Ν.3154 συστάθηκαν στην έδρα κάθε εφετείου, δικαστήρια Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Αρμοδιότητα του δικαστηρίου ήταν να εκδικάζει υποθέσεις όπως παράβαση νόμων και κατάχρηση της εξουσίας από την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Αυτό έγινε διότι κανένα από τα κρατικά όργανα δεν είχε το δικαίωμα να ελέγξει την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

Η νέα κυβέρνηση του Θ. Σοφούλη στις 24/7/1924 είχε ορίσει με το Ν.Δ. της 2^{ης} /8/1924 την διενέργεια των πρώτων νομαρχιακών εκλογών τον ερχόμενο Οκτώβρη, οι οποίες δεν πραγματοποιήθηκαν ποτέ. Ακολούθησαν και άλλες πολιτικές περιπέτειες οι οποίες είχαν σαν αποτέλεσμα η εφαρμογή της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης να μείνει για πολλά ακόμη χρόνια στάσιμη.

Β) ΤΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑ 1925/1927 ΚΑΙ 1952⁴

Οι διατάξεις του άρθρου 104 του Συντάγματος του 1925, οι οποίες με ορισμένες τροποποιήσεις περιλήφθηκαν και στο άρθρο 107 του Συντάγματος του 1927 ήταν οι πρώτες οι οποίες κατοχύρωναν για πρώτη φορά, το θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Σύμφωνα με το άρθρο 107 παραγ. 1 του Συντάγματος του 1927 «το Κράτος διαιρείται σε περιφέρειες μέσα από τις οποίες οι πολίτες θα διαχειρίζονται απ' ευθείας τις τοπικές υποθέσεις, όπως ο νόμος ορίζει». Η παραγ. 2 του ίδιου Νόμου, αναφέρει ότι η «κοινότητα αποτελεί την πρώτη βαθμίδα των Ο.Τ.Α., οι οποίοι πρέπει να είναι τουλάχιστον δυο βαθμίδων ανεξαρτήτως των δήμων και των συνδέσμων των κοινοτήτων». Η παραγ.3 αναφέρει ότι η κρατική εποπτεία περιλαμβάνει έλεγχο νομιμότητας, τον οποίο θα ασκούσε σύμφωνα με τον νόμο και ο οποίος δεν θα εμπόδιζε την ελεύθερη δράση και την πρωτοβουλία των τοπικών οργανισμών. Ο έλεγχος νομιμότητας ήταν επιτρεπτός, εφόσον προβλεπόταν ρητά από τον νόμο.

⁴ Ευρ.Μπεσίλα-Βήκα, «Τοπική Αυτοδιοίκηση»,2001

Επίσης, εξασφαλίστηκε η αρμοδιότητα των δήμων και των κοινοτήτων σχετικά με όλα τα τοπικά ζητήματα και περιορίστηκε η εποπτεία του κράτους.

Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) για να εκπληρώσουν που τους είχαν ανατεθεί, το κράτος ήταν υποχρεωμένο να τους ενισχύσει οικονομικά από τον κρατικό προϋπολογισμό, σε περίπτωση που οι πόροι τους δεν επαρκούσαν. Έτσι, οι Ο.Τ.Α. αναγνωρίστηκαν ως μονάδα της διοικητικής διαίρεσης του κράτους, η οποία διέφερε από τις μονάδες της κρατικής διοίκησης λόγω ότι αυτή είχε σαν υποκείμενο της εξουσίας της τους δημότες που περιλαμβάνονταν στην περιφέρειά της. η τοπική αυτή εξουσία, που παρείχε το Σύνταγμα, ήταν δοτή, άνηκε στους πολίτες που αποτελούσαν τον Ο.Τ.Α. και συνεπώς πήγαζε αμέσως από την λαϊκή κυριαρχία.

Το Σύνταγμα αυτό, για πρώτη φορά, στέκεται με σεβασμό και με πραγματικό ενδιαφέρον στο θεσμό, τον οποί τοποθετεί στη σωστή λειτουργική θέση του και τον ωθεί να βαδίζει αυτοδύναμα και ανεξάρτητα.

Οι αρμοδιότητες των Ο.Τ.Α. καθορίζονταν από τον κοινό νομοθέτη. Το Σύνταγμα διακρίνει μεταξύ τοπικών υποθέσεων, που διεκπεραιώνονταν απευθείας μέσω Ο.Τ.Α. (άρθρο 107 του Σ) και γενικών υποθέσεων, που διεκπεραιωνόταν από αποκεντρωμένα περιφερειακά κρατικά όργανα (άρθρο 108του Σ.). Όμως, τα όργανα αυτά δεν περιορίστηκαν στην διοίκηση των τοπικών υποθέσεων σε τοπικό επίπεδο αλλά προχώρησαν στην ανάληψη της διοίκησης των υπερδημοτικών τοπικών υποθέσεων, λόγω ματαίωσης της ίδρυσης τοπικών οργανισμών ανώτερης βαθμίδας.

Όμως, το Σύνταγμα του 1927 καταργήθηκε με το Θ΄ ψήφισμα της 16^{ης} Οκτωβρίου 1935 της Ε΄ Εθνικής Συνέλευσης. Με την κατάργηση αυτή επανήλθε το Σύνταγμα της βασιλευόμενης δημοκρατίας του 1864, έτσι όπως είχε αναθεωρηθεί το 1911. από το 1935 έως το 1951 η Τοπική Αυτοδιοίκηση παρέμεινε στην Χώρα μας σχεδόν χωρίς συνταγματική κατοχύρωση.

Το Σύνταγμα του 1952 κατοχύρωσε το θεσμό της διοικητικής αποκέντρωσης σε συνδυασμό με το θεσμό της τοπικής αυτοδιοίκησης. Πιο συγκεκριμένα, στο άρθρο 99 παραγ. 1 ορίζεται ότι « η διοικητική οργάνωση του κράτους , η οποία βασίζεται στην αποκέντρωση και στην τοπική αυτοδιοίκηση» χωρίς όμως να περιέχει κάποια ειδική διάταξη για το δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης

Ο θεσμός της διοικητικής αποκέντρωσης κατοχυρώθηκε επιγραμματικά σε αντίθεση με την αντίστοιχη διάταξη του προγενέστερου συνταγματικού κειμένου του 1927. Η διοικητική αποκέντρωση και η τοπική αυτοδιοίκηση αναγνωρίστηκαν ως θεμελιώδη στοιχεία της κρατικής οργάνωσης από την συνταγματική αυτή διάταξη. Ο

όρος «διοικητική αποκέντρωση» αναφέρεται στον εμπλουτισμό των αρμοδιοτήτων προς τα περιφερειακά κρατικά όργανα και ιδιαίτερα προς τις νομαρχίες.

Σημαντικό σταθμό αποτέλεσε στην ιστορία της διοικητικής αποκέντρωσης ο Ν. 3200/23-4-1955 . Στο άρθρο 22, του προαναφερόμενου νόμου, στις παραγ. 1 και 2 «περί διοικητικής αποκέντρωσης» και το Ν.Δ. 3620/1956 «περί τροποποίησης και συμπλήρωσης των διατάξεων περί διοικητικής αποκέντρωσης»

Ο Ν.3200/1955 κατάργησε τις γενικές διοικήσεις και καθιέρωσε ένα ομοιόμορφο σχήμα κρατικής αποκεντρωμένης διοίκησης με την καθιέρωση του νομαρχιακού αποκεντρωμένου συστήματος, το οποίο για πρώτη φορά είχε εισαχθεί το 1833. Στην εισηγητική έκθεση, του ίδιου νόμου , αναφέρεται ότι «η διοικητική αποκέντρωση αποτελεί καθολικό αίτημα όλων των κατοίκων της ελληνικής επαρχίας, προσδοκώντας ότι μ' αυτήν θα βελτιωθούν οι όροι διαβίωσης τους και θα πραγματοποιηθεί η αξιοποίηση της επαρχίας προς όφελος του κοινωνικού συνόλου» και ακόμη ότι «διευρύνονται τα όρια αρμοδιότητας των νομαρχών, έτσι ώστε οι μεταβιβάσιμες αρμοδιότητες να μην είναι απλώς τυπικές αλλά ουσιαστικές και επαρκείς για την εξυπηρέτηση των κατοίκων της επαρχίας».

Ο Ν. 3200/1955 και το Ν.Δ. 3620/1956 όριζαν ότι επικεφαλής του Νομού ήταν ο Νομάρχης, ως μέσος εκπρόσωπος της κυβέρνησης στο Νομό (άρθρο 1 Ν.3200/1955), κρατικό αποκεντρωμένο όργανο και υπεύθυνος για την άσκηση της κυβερνητικής πολιτικής στην περιφέρεια του. Ο Νομάρχης ασκούσε αποκλειστικά τις αποφασιστικές αρμοδιότητες των Υπουργών, εκτός όμως από τα Υπουργεία Εθνικής Άμυνας, Συντονισμού, Δικαιοσύνης, Εξωτερικών, Εμπορικής Ναυτιλίας, της Προεδρίας της Κυβέρνησης και μερικών άλλων, εφόσον τα θέματα που ρύθμιζαν περιορίζονταν στην διοικητική περιφέρεια του Νομού και δεν απαιτείτο για την ρύθμιση του κοινή απόφαση δύο ή περισσότερων Υπουργών σύμφωνα με παλαιότερο νόμο. Στις αρμοδιότητες του προστέθηκαν και αρμοδιότητες με αποφασιστικό χαρακτήρα, τις οποίες ασκούσαν οι προϊστάμενοι των κεντρικών υπηρεσιών των υπουργείων. Σ' αυτόν μεταβιβάστηκε, ακόμη, η εξουσία πρόβλεψης και διαχείρισης των δημοσίων δαπανών καθώς επίσης, ο ίδιος είχε την αποκλειστική αρμοδιότητα για όλα τα διοικητικά θέματα του Νομού.

Ο ιεραρχικός έλεγχος του Νομάρχη προβλεπόταν από το Ν.3200/1955. Ο έλεγχος αυτός γινόταν από τον Υπουργό και ήταν έλεγχος νομιμότητας. Ακολούθησε το Ν.Δ. 3436/1955 στο ορίζονταν τα προσόντα διορισμού στην θέση του Νομάρχη, η διάρκεια της θητείας του και οι λόγοι απόλυσης του. Το καθεστώς όμως του Ν.Δ.

3436/1955 τροποποιήθηκε με το Ν.Δ. 3770/1957 «περί τροποποίησης και συμπλήρωσης των διατάξεων σχετικά για τους Νομάρχες». Ο Νομάρχης ήταν υπάλληλος με πενταετή θητεία, η οποία μπορούσε να ανανεωθεί μετά από έγκριση ειδικού υπηρεσιακού συμβουλίου. Με το Ν.Δ. 4450/1964 το οποίο όμως ανατράπηκε από την νομοθεσία της διδακτορίας με τον Α.Ν.10/1967 και το Ν.Δ. 960/1971, διατηρήθηκαν ορισμένα προσόντα διορισμού, αλλά οι Νομάρχες τέθηκαν στη διάθεση της κυβέρνησης.

Ο Ν.3200/1955 ενίσχυσε ουσιαστικά το θεσμό της Νομαρχιακής Αποκέντρωσης, αφού κατάργησε το σύστημα των γενικών διοικήσεων. Η καθιέρωση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης δεν ολοκληρώθηκε για άλλη μια φορά αφού η δικτατορία του 1967 κατάργησε τις σχετικές διατάξεις.

Γ)ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ 1968/1973⁵

Το Συνταγματικό κείμενο του 1968 όσον αφορά τις διατάξεις σχετικά με την διοίκηση του κράτους ανέφερε στο άρθρο 120 ότι «η διοίκηση του κράτους οργανώνεται κατά το αποκεντρωτικό σύστημα, όπως ορίζει ο νόμος, και το κράτος διαιρείται σε περιφέρειες. Ο ίδιος νόμος καθορίζει ότι λαμβάνονται υπ' όψιν οι γεωοικονομικές, συγκοινωνιακές και πληθυσμιακές συνθήκες». Με την διάταξη του άρθρου αυτού γίνεται δεκτό ότι στην έννοια της αποκέντρωσης περιλαμβάνεται και η τοπική αυτοδιοίκηση.

Ο Ν.3200/1955 με το άρθρο 22 κατάργησε τις γενικές διοικήσεις και ίδρυσε το «Υπουργείο Βορείου Ελλάδος», δεν έθιξε όμως τις διανομαρχιακές υπηρεσίες των υπουργείων, οι οποίες εξακολουθούσαν να λειτουργούν με τις αρμοδιότητες που τους είχαν δοθεί.

Το Ν.Δ. 532/1970 «περί συμπλήρωσης των διατάξεων περί διοικητικής αποκέντρωσης», όριζε ότι οι διανομαρχιακές υπηρεσίες κάθε υπουργείου δεν μπορούσαν να είναι περισσότερες από επτά σε όλη την Επικράτεια. Καθορίστηκαν λοιπόν επτά πόλεις, ως έδρα κάθε διανομαρχιακής υπηρεσίας του κάθε υπουργείου. Οι επτά διανομαρχιακές περιοχές είναι: 1) Αττικής και Νήσων (Αθήνα), 2) Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας (Θεσσαλονίκη), 3) Πελοποννήσου (Πάτρα), 4) Θεσσαλίας

---

5. Γ.Παπαχατζής, «Σύστημα του Ισχύοντος στην Ελλάδα Διοικητικού Δικαίου»,1993

(Λάρισα), 5) Κρήτης (Ηράκλειο), 6) Ηλείου (Ιωάννινα) και 7) Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (Καβάλα), στις οποίες οργανώθηκαν διανομαρχιακές υπηρεσίες των Υπουργείων Οικονομικών, Κοινωνικών Υπηρεσιών, Εμπορίου, Γεωργίας, Βιομηχανίας, Εργασίας, Δημοσίων Έργων και Συγκοινωνιών.

Τα Β.Δ. 704-713 καθόρισαν ποιες αρμοδιότητες διατηρούσαν οι διανομαρχιακές υπηρεσίες των υπουργείων και δεν μεταβιβάζονταν στον Νομόρχη. Επίσης το Ν.Δ. 532/1970 δημιούργησε σε κάθε Νομό μια περιφερειακή υπηρεσία, η οποία περιελάμβανε όλες τις πολιτικές και διοικητικές υπηρεσίες νομαρχιακού επιπέδου, εξαιρουμένων των Επιτροπών του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Έτσι η Νομαρχία δεν συνιστούσε απλά μια οργανωτική μονάδα του Υπουργείου Εσωτερικών, αλλά και όλες οι αρμοδιότητες των περιφερειακών αρχών νομαρχιακού επιπέδου περιέχονταν στον Νομόρχη.

Με το Ν.Δ. 957/1971 «περί Υπουργικού Συμβουλίου και Υπουργείων» οι επτά παραπάνω διανομαρχιακές περιοχές μετατράπηκαν σε περιφερειακές διοικήσεις. Το Ν.Δ. 206/1973 «περί διοικητικής διαιρέσεως του κράτους σε περιφέρειες και οργανώσεις των περιφερειακών διοικήσεων», επανέλαβε την προϊσχύουσα διαίρεση με μικρές αποκλίσεις. Έτσι λοιπόν στις, επτά μείζονες περιφέρειες εισήγαγε νέα υπηρεσία που την ονόμασε περιφερειακή διοίκηση και ιδρύθηκαν επτά περιφερειακές διοικήσεις, σύμφωνα με το γαλλικό σύστημα των regions, που αποτελούνταν από τις διανομαρχιακές υπηρεσίες των Υπουργείων σε κάθε περιφέρεια. Επικεφαλής αυτών τοποθετήθηκαν και πάλι υφυπουργοί, περιφερειακοί διοικητές υπαγόμενοι στο Υπουργείο Εσωτερικών, οι οποίοι απλά παρακολουθούσαν και ασκούσαν έλεγχο νομιμότητας επί των νομαρχιακών πράξεων. Οι αποφασιστικές αρμοδιότητες των Νομαρχών δεν εθίγησαν και εξακολουθούσαν να διέπονται από το Ν.3200/1955 και το Ν.Δ. 532/1970.

Το σύστημα του Ν.Δ. 957/1971 δεν πρόσφερε τα αναμενόμενα και αυτό γιατί η διαίρεση της Επικράτειας σε επτά περιφέρειες δεν είχε γίνει με σωστά γεωγραφικά κριτήρια. Έτσι, το Ν.Δ. 241/1973 «περί καταργήσεως των περιφερειακών διοικήσεων και ρυθμίσεις των εξ' αυτής προκυπτόντων ζητημάτων», κατάργησε το σύστημα αυτό, δεν έθιξε όμως τις υπηρεσίες διανομαρχιακού επιπέδου των Υπουργείων, οι οποίες είχαν οργανωθεί.

Η μεταπολίτευση του 1974 επανίδρυσε με το Ν.Δ. 192/1974 το «Υπουργείο Βορείου Ελλάδος». Με απόφαση του πρωθυπουργού (Υ.Α.Υ.704/19-8-1988) το υπουργείο αυτό μετονομάστηκε σε Υπουργείο Μακεδονίας – Θράκης.

Δ) ΟΙ ΝΕΟΤΕΡΕΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Οι νομοθετικές ρυθμίσεις στα ζητήματα της Διοικητικής Οργανώσεως του Κράτους μετά το Σύνταγμα του 1975 και ιδίως μετά την Κυβερνητική μεταβολή του 1981, υπήρξαν ιδιαίτερα σημαντικές. Στο επίκεντρο των εν λόγω ρυθμίσεων βρίσκεται ο θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοικήσεως και ειδικότερα της Νομαρχιακής Αυτοδιοικήσεως, ως δεύτερος βαθμός Τοπικής Αυτοδιοικήσεως, βάσει του άρθρου 102 παραγρ. 1 του Συντάγματος του 1975, όπου προαναγγέλλεται η ίδρυσή της.

Έτσι βάσει του εν λόγω άρθρου παρέχεται η άδεια προς τον κοινό νομοθέτη να προχωρήσει σε πολυβάθμιο Τοπική Αυτοδιοίκηση. Να ιδρύσει δηλαδή, και άλλες βαθμίδες Τοπικής Αυτοδιοικήσεως, πλην των Δήμων και των Κοινοτήτων που συνιστούν τον πρώτο βαθμό Τοπικής Αυτοδιοικήσεως. Με επίκληση δε την εν λόγω συνταγματική άδεια, την τελευταία περίπου 20ετία υπήρξε μεγάλη παραγωγή νομοθετικών διατάξεων, σχετικά με την ίδρυση Τοπικής Αυτοδιοικήσεως β' βαθμού σε επίπεδο Νομού⁶.

Στο Νόμο 1235/1982 ανευρίσκονται απαρχές του θεσμού της Νομαρχιακής Αυτοδιοικήσεως, όπου καθιερώθηκαν τα Νομαρχιακά Συμβούλια ως «Όργανα της Λαϊκής Εκπροσώπησης», με αιρετά μέλη και αποφασιστικές και οργανωτικές αρμοδιότητες πλησίον του μετακλητού διορισμένου κρατικού Νομάρχη.

Η Ελλάδα είχε διαφευθεί διοικητικά σε πενήντα ένα (51) Νομούς, αλλά είχε πενήντα τέσσερις (54) Νομαρχίες. Και αυτό γιατί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 31 παραγρ. 1 του Νόμου 1599/1986, τα τέσσερα διαμερίσματα του Νομού Αττικής, Αθηνών, Πειραιώς, Δυτικής και Ανατολικής Αττικής μετατράπηκαν σε Νομαρχίες με όνομα του αντίστοιχου διαμερίσματος. Επικεφαλής κάθε Νομού ήταν ο μετακλητός Νομάρχης, ο οποίος επανήλθε με τους Νόμους 266/1976 και 1235/1982. Ο Νομάρχης διοριζόταν και παύοταν με προεδρικό διάταγμα που εκδίδονταν με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών και μετά από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου με βάση τα προσόντα του και για ορισμένη θητεία «εκ του κυβερνώντος κόμματος». Κατά την διάρκεια της θητείας και των ανανεώσεων της ήταν μόνιμος.

⁶ Γ. Παπαχατζής, «Σύστημα του Ισχύοντος στην Ελλάδα Διοικητικού Δικαίου», 1993

Ο Νομάρχης , ως περιφερειακό όργανο του Κράτους , εκπροσωπούσε την Κυβέρνηση και ήταν υπεύθυνος για την άσκηση και την εφαρμογή της Κυβερνητικής Πολιτικής στην διοικητική περιφέρεια του Νομού, δηλαδή φρόντιζε για την εκτέλεση των νόμων, των διαταγμάτων και των πράξεων της Διοίκησης. Ασκούσε ιεραρχικό έλεγχο επί των πράξεων των περιφερειακών αρχών των ειδικών κλάδων και εποπτεία επί των πράξεων των οργάνων των άλλων Ν.Π.Δ.Δ..

Με τον Νόμο 1622/1986 έγινε η σοβαρότερη μέχρι εκείνη την εποχή προσπάθεια για την καθιέρωση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Χαρακτηριστικό του Νόμου ήταν η διατήρηση της θέσεως και του ρόλου του Κρατικού Νομάρχη , παράλληλα προς τα Νομαρχιακά Συμβούλια ως αιρετά όργανα , αλλά μέσα σε ένα διφυές καθεστώς ανταγωνιστικής συμβίωσης, Αποκεντρωμένης Διοικήσεως και παράλληλα ασκούσε την Κρατική Εποπτεία Νομιμότητας επί των πράξεων και των οργάνων της Ν.Α. , όπως και των Ο.Τ.Α. Α' βαθμού.

Ο Νόμος αυτός περιείχε τις εξής ρυθμίσεις: 1) Συνιστούσε δευτεροβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση , ως Ν.Π.Δ.Δ. , γι' αυτό ονομάστηκε Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Η γεωγραφική διαίρεση του Νομού παρέμεινε ως Αποκεντρωμένη Διοικητική Περιφέρεια διατηρώντας με όλες τις αρμοδιότητες του τον μετακλητό Νομάρχη, ως όργανο του Κράτους στην Περιφέρεια, δηλαδή στον Νομό, ο οποίος συνέπυτε με την χωρική περιφέρεια της δευτεροβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης. 2) Όσον αφορά το θέμα των αρμοδιοτήτων της Ν.Α. όριζε ότι είναι αυτές που ανάγονται στην «διοίκηση των τοπικών υποθέσεων της περιφέρειας τους». Εξουσιοδότησε όμως , την Κεντρική Κρατική Διοίκηση να καθορίσει τις αρμοδιότητες της Ν.Α. με Προεδρικά Διατάγματα , από τα οποία θα καθορίζονταν τα όργανα που θα τις ασκούσαν.

Ο Νόμος 1622/1986 δεν ίσχυσε ποτέ γιατί δεν εξεδόθη ποτέ το προβλεπόμενο Προεδρικό Διάταγμα για την ισχύ του.

Ε) Η ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Τελικά , μετά την μακρά κυοφορία του θεσμού και ενόψει του ΕΧΤΑ και κυρίως της Συνθήκης του Μάαστριχ και της Επιτροπής Περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εξεδόθη ο Νόμος 2218/1994, ο οποίος καθιέρωσε εξ' υπαρχής την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση ως δευτεροβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση και βάσει του οποίου άρχισε, μετά τις νομαρχιακές εκλογές τον Οκτώβριο του 1994 , να λειτουργεί η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση από 1/1/1995. Ο ιδρυτικός αυτός Νόμος της Νομαρχιακής

Αυτοδιοίκησης είναι ο πρώτος σταθμός για την υλοποίηση του θεσμού της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Ο Ν.2218/1994 , συνέστησε δευτεροβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση , την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, ως Ν.Π.Δ.Δ. με χωρική περιφέρεια και πάλι τον Νομό και έδρα του Ν.Π.Δ.Δ. την πρωτεύουσα κάθε Νομού. Ως όργανα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, καθιερώνονται το Νομαρχιακό Συμβούλιο, οι Νομαρχιακές Επιτροπές και ο Νομάρχης , ο οποίος είναι πλέον αιρετός όπως αιρετά είναι και τα μέλη του Νομαρχιακού Συμβουλίου. Τα διοικούντα δηλαδή, όργανα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης είναι αιρετά και αναδεικνύονται με άμεση καθολική και μυστική ψηφοφορία όπως απαιτεί το Σύνταγμα για όλους τους Ο.Τ.Α. (σύμφωνα με το άρθρο 102 παραγ. 2).

Ως προς το θέμα των αρμοδιοτήτων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ο Ν. 2218/1994 αναφέρει ότι «η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων της περιφέρειας του Νομού ανήκει στην αρμοδιότητα της Ν.Α.», ορίζει όμως ότι στις Ν.Α. «περιέχονται και όλες οι αρμοδιότητες των Νομαρχών και των Νομαρχιακών Υπηρεσιών», πλην ορισμένων εξαιρέσεων , τις οποίες κατονομάζει. Στο άρθρο 30 ορίζεται ότι το Νομαρχιακό Συμβούλιο καταρτίζει τον οργανισμό των υπηρεσιών κάθε Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης , ο οποίος μεταξύ άλλων καθορίζει και τις αρμοδιότητες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Ως όργανο εποπτείας επί του Α΄ και Β΄ βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης ιδρύεται ειδικώς κατεστημένο όργανο, ως Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή.

Για την εύρυθμη λειτουργία του Ν.2218/1994 εκδόθηκε αμέσως ο Ν.2240/1994 ,που εισήγαγε τον Περιφερειακό Διευθυντή, ο οποίος ήταν κρατικός μετακλητός υπάλληλος, για να καλύψει το κενό της Κρατικής Αποκεντρωμένης Διοικήσεως , μετά την κατάργηση του μετακλητού κρατικού Νομάρχη. Ο Περιφερειακός Διευθυντής ασκούσε κατά τον Νόμο αυτόν εποπτεία επί των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ βαθμού αλλά όχι και της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Η έδρα του Περιφερειακού Διευθυντή ήταν στις εγκαταστάσεις της Ν.Α. Αυτή η συνύπαρξη στον ίδιο χώρο και τόπο τόσο του αιρετού Νομάρχη όσο και του Περιφερειακού Διευθυντή προκαλούσε σύγχυση και αβεβαιότητα για το ποιος ασκούσε την Κρατική Εποπτεία στην Ν.Α. και για τις κρατικές αρμοδιότητες του Νομάρχη. Αυτή λοιπόν η συνύπαρξη θεωρήθηκε από πολλούς ειδικούς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης μια μορφή κηδεμονίας του αιρετού Νομάρχη από τον Περιφερειακό Διευθυντή, ο οποίος ήταν διορισμένος από την Κρατική Διοίκηση. Είναι αυτονόητο ότι υπήρξαν

δυσλειτουργίες στην συνύπαρξη αυτή των δυο οργάνων και άμεσα η Πολιτεία με τον Ν. 2399/1996 προχώρησε στην κατάργηση του Περιφερειακού Διευθυντή, οι αρμοδιότητες του οποίου περιέρχονται στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας.

Ακολούθησαν πολλοί ακόμη Νόμοι οι οποίοι τροποποίησαν ή πρόσθεσαν κάποια εδάφια στον Ν.2218/1994 ⁷.

---

⁷ Τέτοιοι Νόμοι είναι οι παρακάτω:

1. Ο Νόμος 2702/99, ο οποίος με το άρθρο 13 τροποποίησε την παραγρ. 20 του άρθρου 57 του Ν. 2218/1994.
2. Ο Νόμος 2738/1999, ο οποίος με την παραγρ. 17 του άρθρου 28 και την παραγρ.5 του άρθρου 28 τροποποίησε την παραγρ. 8 και 9 του άρθρου 36 του Ν. 2218/1994.
3. Ο Νόμος 2819/2000, ο οποίος με την παραγρ. 6 του άρθρου 26 τροποποίησε την παραγρ. 4 του άρθρου 54 του Ν. 2218/1994.
4. Ο Νόμος 2839/2000, ο οποίος με τις παραγρ. 1,2,3,4γ του άρθρου 7 τροποποίησε τις παραγρ. 4,5,6,7 και 13 του άρθρου 18, τις παραγρ. 4και 5 του άρθρου 47 και τέλος την παραγρ. 11 του άρθρου 31 αντίστοιχα του Ν. 2218/1994.
5. Ο Νόμος 2819/2000, ο οποίος με την παραγρ. 6 του άρθρου 26 τροποποίησε την παραγρ. 4 του άρθρου 54 του Ν. 2218/1994.
6. Ο Νόμος 2910/2001, ο οποίος με την παραγρ. 1 του άρθρου 77 τροποποίησε την παραγρ. 5 του άρθρου 39 του Ν. 2218/1994.
7. Ο Νόμος 2946/2001, ο οποίος με την παραγρ. 8^α και 8β του άρθρου 18 τροποποίησε την παραγρ. 2ζ του άρθρου 53 και την παραγρ.4 του άρθρου 55 αντίστοιχα του Ν. 2218/1994.
8. Ο Νόμος 2954/2001, ο οποίος με την παραγρ. 7 του άρθρου 11 τροποποίησε την παραγρ. 1 του άρθρου 38 του Ν. 2218/1994.
9. Ο Νόμος 3051/2002, ο οποίος με την παραγρ. 6 του άρθρου 22 τροποποίησε την παραγρ. 4 του άρθρου 56 του Ν. 2218/1994.
10. Ο Νόμος 3074/2002, ο οποίος με την παραγρ. 6 του άρθρου 12 τροποποίησε την παραγρ. 6 του άρθρου 56 του Ν. 2218/1994.
11. Ο Νόμος 3127/2003, ο οποίος με την παραγρ. 2 του άρθρου 7 τροποποίησε την παραγρ. 12 του άρθρου 18 του Ν. 2218/1994.
12. Ο Νόμος 3220/2004, ο οποίος με το άρθρου 28 τροποποίησε την παραγρ. 5 του άρθρου 45 του Ν. 2218/1994.
13. Ο Νόμος 3345/2005, ο οποίος με την παραγρ. 6 του άρθρου 4 τροποποίησε την παραγρ. 1 του άρθρου 6 του Ν. 2218/1994.
14. Ο Νόμος 3348/2006, ο οποίος με την παραγρ. 4 του άρθρου 21 τροποποίησε την παραγρ. 4 του άρθρου 56 του Ν. 2218/1994.

II) Η ΜΟΡΦΗ ΤΗΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

A) Η ΣΥΣΤΑΣΗ, Ο ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ Η ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ ΤΗΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις είναι αυτοδιοικούμενα Ν.Π.Δ.Δ. και έχουν σκοπό την οικονομική πολιτική και κοινωνική ανάπτυξη της περιφέρειας τους.

Σύμφωνα με το άρθρο 4 του Κώδικα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, «η περιφέρεια κάθε Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης συμπίπτει με την περιφέρεια του Νομού και έδρα της είναι η πρωτεύουσα του Νομού. Η ονομασία κάθε Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης αποτελείται από τις λέξεις «Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση» και το όνομα του αντίστοιχου Νομού». Σύμφωνα με την παραγρ. 3 του άρθρου 4 εξαίρεση αποτελούν οι Νομαρχίες Αθηνών, Ανατολικής και Δυτικής Αττικής οι οποίες αποτελούν ξεχωριστές Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις με περιφέρεια, έδρα και ονομασία τις αντίστοιχες των Νομαρχιών αυτών.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 , «συνιστώνται Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις με κατά τόπο (χωρική) αρμοδιότητα την περιφέρεια περισσότερων του ενός Νομού ή της μιας Νομαρχίας.»

B) ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις ανήκει η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων νομαρχιακού επιπέδου. Σε αυτές περιέρχονται όλες οι σχετικές αρμοδιότητες⁸ των Νομαρχών και των Νομαρχιακών Υπηρεσιών.

---

8. με εξαίρεση τις αρμοδιότητες σε θέματα δημόσιας περιούσιας και τις αρμοδιότητες:

- α) Των Υπουργείων Εθνικής Άμυνας , Εξωτερικών , Οικονομικών και Δικαιοσύνης
- β) Της εποπτείας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) πρώτου και δεύτερου βαθμού του Υπουργείου Εσωτερικών
- γ) Της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδας του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας
- δ) Των Συνοριακών Σταθμών Υγειονομικού Κτηνιατρικού Ελέγχου (ΣΥΚΕ) του Υπουργείου Γεωργίας.

Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση: α) ασκεί τη διοίκηση τοπικών υποθέσεων σε νομαρχιακό επίπεδο εκτός από τις αρμοδιότητες που εξαιρεί το νομικό πλαίσιο. β) Είναι υπεύθυνη για το οδικό επαρχιακό δίκτυο, γ) για την κατασκευή σχολικών κτιρίων, δ) για την διαχείριση του υδάτινου πλούτου της ευρύτερης περιοχής, ε) για την αναπτυξιακή πορεία του τόπου σε συγκεκριμένους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, στ) έχει την ευθύνη για την τουριστική προβολή όλου του Νομού, ζ) αναπτύσσει πρωτοβουλίες στον τομέα της παιδείας, του πολιτισμού, του αθλητισμού καθώς και της πολιτικής προστασίας, η) ασχολείται με θέματα πολεοδομίας και περιβάλλοντος. Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι εποπτεύει τις επιχειρήσεις του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα με κύριο σκοπό την προστασία του κοινωνικού συνόλου, την τήρηση των κανόνων υγιεινής και ασχολείται με θέματα περιβάλλοντος και χωροταξίας.

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 9 του Κ.Ν.Α. προβλέπεται η μεταφορά με προεδρικό διάταγμα αρμοδιοτήτων της Κρατικής Διοίκησης στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, εφόσον αυτές είναι σύμφωνες με το χαρακτήρα, τη φύση και την αποστολή τους και η διάθεση σε αυτές αναγκαίων πόρων και μέσων για την άσκηση τους. Το άρθρο 10, προβλέπει επίσης, την δυνατότητα ανάθεσης αρμοδιοτήτων των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων στους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α. ή σε συμβούλια της περιοχής μετά από αίτησή τους.

Γ) Όργανα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης

Τα όργανα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας είναι:

- α) Το Νομαρχιακό Συμβούλιο
- β) Οι Νομαρχιακές Επιτροπές
- γ) Ο Νομάρχης

Το Νομαρχιακό Συμβούλιο είναι αποφασιστικό όργανο και απαρτίζεται, σύμφωνα με το άρθρο 14 παραγρ.1 του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, από 21 έως 41 μέλη ανάλογα με τον πληθυσμό τους. Στην παραγρ. 3 του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι: «Η θητεία τους είναι τετραετής». Τα μέλη του Νομαρχιακού Συμβουλίου εκλέγονται με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία. Βάση του άρθρου 52 του Κ.Ν.Α., «το Νομαρχιακό Συμβούλιο συνεδριάζει υποχρεωτικά, ύστερα από πρόσκληση του προέδρου, τουλάχιστον μια φορά τον μήνα. Οι συνεδριάσεις γίνονται πάντοτε στο

κατάστημα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και είναι δημόσιες. Επίσης στις συνεδριάσεις του Νομαρχιακού Συμβουλίου καλείται και ο Νομάρχης, αλλιώς η συνεδρίαση είναι άκυρη».

Οι Νομαρχιακές Επιτροπές είναι γνωμοδοτικά και εκτελεστικά όργανα και αποτελούνται από τα μέλη του Νομαρχιακού Συμβουλίου. Σύμφωνα με την παραγρ.1 του άρθρου 15 του Κ.Ν.Α. ορίζεται ότι: «ο αριθμός των Νομαρχιακών Επιτροπών καθορίζεται με απόφαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου και είναι από δυο έως έξι ανάλογα με τον πληθυσμό των Νομαρχιακών Διαμερισμάτων. Στην παραγρ. 2 του ίδιου άρθρου αναφέρεται ότι: «Η Νομαρχιακή Επιτροπή αποτελείται από τον Πρόεδρο της και από τα μέλη της. Ο αριθμός των μελών της κυμαίνεται από 4 έως 6 μέλη ανάλογα με τον αριθμό των μελών του Νομαρχιακού Συμβουλίου. Τα μισά μέλη προέρχονται από την μειοψηφία του Νομαρχιακού Συμβουλίου. Η θητεία της Νομαρχιακής Επιτροπής είναι διετής.»

Με βάση το άρθρο 61 του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, «η Νομαρχιακή Επιτροπή συνεδριάζει, κατόπιν προσκλήσεως του προέδρου της, τουλάχιστον δυο φορές τον μήνα.

Ο Νομάρχης είναι το εκτελεστικό όργανο της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και των αποφάσεων του Νομαρχιακού Συμβουλίου. Εκλέγεται άμεσα από το λαό και η θητεία του είναι τετραετής.

Όργανο της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης μπορούν επίσης να θεωρηθεί, σύμφωνα με το άρθρο 17 του Κ.Ν.Α., και η *Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή*, ως γνωμοδοτικό όργανο. Η επιτροπή αυτή συγκροτείται από εκπροσώπους: α) της Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων, β) των οργανώσεων εργοδοτών και εργαζομένων, γ) των Επιμελητηρίων και των επιστημονικών οργανώσεων, δ) των συνεταιριστικών οργανώσεων και ε) των εργαζομένων στην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έχει γνωμοδοτικές και εισηγητικές αρμοδιότητες σε θέματα προγραμματισμού της ανάπτυξης (καθώς γνωμοδοτεί για το μεσοχρόνιο και ετήσιο νομαρχιακό αναπτυξιακό πρόγραμμα), εξετάζει τα προβλήματα και τις αναπτυξιακές δυνατότητες του Νομού και γνωμοδοτεί για την επίλυση των προβλημάτων και την αξιοποίηση των δυνατοτήτων αυτών. Επίσης, μελετά θέματα σχετικά με την ενίσχυση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και διατυπώνει γνώμη για την λήψη των κατάλληλων μέτρων και τέλος γνωμοδοτεί στα θέματα που της παραπέμπονται από το Νομαρχιακό Συμβούλιο.

Δ) Αρμοδιότητες των Οργάνων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης

Α) *Το Νομαρχιακό Συμβούλιο*⁹, σύμφωνα με το άρθρο 49 του Κώδικα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης έχει τις εξής αρμοδιότητες: α) να εφαρμόζει την διαδικασία του δημοκρατικού προγραμματισμού, β) να συντάσσει του Προϋπολογισμό και τον Απολογισμό της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και των Νομικών Προσώπων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, γ) να επιβάλλει φόρους, τέλη

---

⁹ *Άρθρο 49 του Κ.Ν.Α.*

1. Ο κανονισμός των εργασιών του , ο κανονισμός των εργασιών των Νομαρχιακών Υπηρεσιών και τον κανονισμό των υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.
2. Η εφαρμογή της διαδικασίας του δημοκρατικού προγραμματισμού
3. Ο προϋπολογισμός και απολογισμός της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και των νομικών προσώπων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης
4. Η επιβολή φόρων , τελών , εισφορών και δικαιωμάτων
5. Η απαλλοτριώση ακινήτων
6. Η εκποίηση , ανταλλαγή και δωρεά ακινήτων καθώς και η σύσταση εμπραγμάτων δικαιωμάτων
7. Η παραχώρηση της χρήσης και η εκμίσθωση κινητών και ακινήτων
8. Η αγορά και μίσθωση κινητών και ακινήτων
9. Η σύναψη δανείων και η αποδοχή δωρεών, κληρονομιών , κληροδοσιών
10. Το πρόγραμμα των εκτελεστικών έργων και προμηθειών
11. Η προστασία και η αξιοποίηση περιοχών
12. Η μελέτη , κατασκευή και συντήρηση έργων
13. Η ίδρυση κέντρων παροχής πολιτιστικών και κοινωνικών υπηρεσιών
14. Η ανάθεση παροχής υπηρεσιών και εκτέλεσης εργασιών ή προγραμμάτων
15. Η ίδρυση νομικών προσώπων και επιχειρήσεων ή η συμμετοχή σε επιχειρήσεις
16. Η ανάθεση της άσκησης δραστηριοτήτων στο κράτος ή σε νομικά πρόσωπα
17. Η συγκρότηση συλλογικών οργάνων
18. Ο καθορισμός αρμοδιοτήτων κάθε Νομαρχιακής Επιτροπής.
19. Η εκλογή των μελών της Νομαρχιακής Επιτροπής
20. Η ανάκληση των προέδρων των Νομαρχιακών Επιτροπών
21. Η εξόφληση χρεών προς την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση σε δόσεις
22. Η έντοκη κατάθεση των εσόδων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης
23. Η σύσταση πάγια προκαταβολής
24. Η έκδοση χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής
25. Η εκπλήρωση κενών οργανικών θέσεων προσωπικού της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

εισφορές και δικαιώματα, δ) να συνάπτει δάνεια και να αποδέχεται δωρεές, κληρονομίες και κληροδοσίες, ε) να προγραμματίζει τα εκτελεστικά έργα και τις προμήθειες, στ) να ιδρύει Νομικά Πρόσωπα και επιχειρήσεις καθώς και να συμμετέχει σε επιχειρήσεις, ζ) να εκλέγει τα μέλη της Νομαρχιακής Επιτροπής και η) να εκπληρώνει κενές οργανικές θέσεις προσωπικού της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Το Νομαρχιακό Συμβούλιο μπορεί ακόμα να εκδίδει κανονιστικές αποφάσεις για τα θέματα που προβλέπονται από τις διατάξεις που διέπουν τις αρμοδιότητες, οι οποίες σύμφωνα με τα άρθρα 8 και 9 ανήκουν ή μεταβιβάζονται στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Το Ν.Σ. έχει την δυνατότητα να μεταβιβάζει αρμοδιότητες του εκτός από κάποιες περιπτώσεις στις Νομαρχιακές Επιτροπές ή στο Νομάρχη

Τέλος , το Νομαρχιακό Συμβούλιο μπορεί να συγκροτεί επιτροπές για τη μελέτη και εισήγηση θεμάτων της αρμοδιότητας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης

Β) Η Νομαρχιακή Επιτροπή¹⁰, σύμφωνα με το άρθρο 60 του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης έχει τις εξής αρμοδιότητες: α) να καταρτίζει το σχέδιο του

10

Άρθρο 60 του Κ.Ν.Α.

- 1) Η κατάρτιση σχεδίου του προϋπολογισμού της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή του Νομαρχιακού Διαμερίσματος.
- 2) Η επεξεργασία, ο προέλεγχος του απολογισμού και η υποβολή σχετικής έκθεσης στο Νομαρχιακό Συμβούλιο.
- 3) Ο καθορισμός των ορών, η σύνταξη της διακήρυξης, η διεξαγωγή και κατακύρωση κάθε μορφής δημοπρασίας.
  - 4) Η κατάρτιση των ορών , η σύνταξη της διακήρυξης διαγωνισμών για την εκτέλεση έργων, εργασιών, προγραμμάτων και προμηθειών για την ανάθεση της παροχής υπηρεσιών.
  - 5) Η μελέτη για την ανάγκη σύναψης δανείων, ο καθορισμός των ορών και η σχετική εισήγηση στο Νομαρχιακό Συμβούλιο.
  - 6) Η απόφαση για την άσκηση όλων των ένδικων βοηθημάτων και των ένδικων μέσων, καθώς και η παραιτήση από αυτά.
  - 7) Η απόφαση για την υποβολή προσφυγών στις διοικητικές αρχές.
  - 8) Η απόφαση για τον συμβιβασμό ή την κατάργηση δίκης που έχει αντικείμενο μέχρι ποσού δεκαπέντε χιλιάδων ευρώ.
  - 9) Η απόφαση για πρόσληψη δικηγόρου και για την ανάκληση της πληρεξουσιότητας του , όταν δεν έχει προσληφθεί δικηγόρος με πάγια αντιμισθία ή ο προσληφθείς δεν έχει το δικαίωμα παράστασης στο δικαστήριο που είναι διάδικος η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.
  - 10) Η προετοιμασία των υποθέσεων αρμοδιότητας του Νομαρχιακού Συμβουλίου.
  - 11) Όσες αρμοδιότητες της μεταβιβάζονται από το Νομαρχιακό Συμβούλιο.

προϋπολογισμού και του απολογισμού της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ,β) να επεξεργάζεται και να προελέγχει τον απολογισμό και να υποβάλει την σχετική έκθεση στο Νομαρχιακό Συμβούλιο, γ) να καταρτίζει τους όρους και να συντάσσει την διακήρυξη διαγωνισμών για την εκτέλεση έργων, εργασιών, προγραμμάτων και προμηθειών για την ανάθεση παροχής υπηρεσιών, δ) να μελετά την ανάγκη σύναψης δανείου και να καθορίζει τους όρους , ε) να προετοιμάζει τις υποθέσεις οι οποίες είναι αρμοδιότητα του Ν.Σ.

Γ) *Ο Νομάρχης*¹¹ , σύμφωνα με το άρθρο 62 του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, έχει τις εξής αρμοδιότητες: α) να εκτελεί τις αποφάσεις του Ν.Σ., β) να εκπροσωπεί την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση δικαστικώς και να δίνει όρκους που επιβάλλονται στην Ν.Α., γ) να είναι προϊστάμενος όλων των υπηρεσιών της Ν.Α., δ) να είναι προϊστάμενος του προσωπικού της Ν.Α. και να αποφασίζει για το διορισμό

---

¹¹ *Άρθρο 60 του Κ.Ν.Α.*

- 1) Να εκδίδει όλες τις πράξεις μη κανονιστικού χαρακτήρα.
- 2) Να εκτελεί τις αποφάσεις του Νομαρχιακού Συμβουλίου και των Νομαρχιακών Επιτροπών.
- 3) Να εκπροσωπεί την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση δικαστικώς και εξωδίκως και να δίνει τους όρκους που επιβάλλονται στην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.
- 4) Είναι προϊστάμενος όλων των υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.
- 5) Είναι προϊστάμενος του προσωπικού της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης , αποφασίζει για το διορισμό του και εκδίδει τις πράξεις που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για το διορισμό τις κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου.
- 6) Να διατάσσει την είσπραξη των εσόδων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και να αποφασίζει για την διάθεση των πιστώσεων του προϋπολογισμού
- 7) Να υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.
- 8) Να ασκεί τις αρμοδιότητες που του ανατίθενται από το νόμο.
- 9) Να συνιστά επιτροπές και ομάδες εργασίας από μέλη του Νομαρχιακού Συμβουλίου , υπαλλήλους του δημόσιου τομέα ή ιδιώτες για την μελέτη και επεξεργασία θεμάτων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης καθορίζοντας τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας.
- 10) Μπορεί κατ' εξαίρεση να λάβει μέτρα για θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα των Νομαρχιακών Επιτροπών , όταν δημιουργείται άμεσος κίνδυνος βλάβης των συμφερόντων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Τα μέτρα που αποφασίζονται υποβάλλονται αμέσως στην αρμόδια Νομαρχιακή Επιτροπή για έγκριση. Σε περίπτωση που τα συμφέροντα του Νομάρχη συγκρούονται με αυτά της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης , τα καθήκοντα του τα ασκεί ο πρόεδρος της Νομαρχιακής Επιτροπής, ο οποίος ορίζεται από το Νομαρχιακό Συμβούλιο.

καθώς και να εκδίδει τις πράξεις που προβλέπουν για το διορισμό και κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και ε) να υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει Ν.Α.

Σύμφωνα με το άρθρο 63 του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης τα καθήκοντα του Νομάρχη όποτε αυτός απουσιάζει η κωλύεται τα αναπληρώνει ένας από τους *Αντινομάρχες* με την σειρά που έχουν οριστεί. Οι Αντινομάρχες έχουν και μια ακόμα σημαντική αρμοδιότητα: να είναι πρόεδροι μιας Νομαρχιακής Επιτροπής.

Ε) Οικονομικοί πόροι της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης

Οι οικονομικοί πόροι της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης , σύμφωνα με το άρθρο 82 του Κώδικα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, είναι τα τακτικά και έκτατα έσοδα.

«Τα Τακτικά Έσοδα» προέρχονται από: 1) φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές, 2) από εισοδήματα εκμετάλλευσης της κινητής και ακίνητης περιουσίας, 3) από την ειδική ετήσια οικονομική ενίσχυση του τακτικού προϋπολογισμού για την κάλυψη του κόστους άσκησης κρατικών αρμοδιοτήτων, οι οποίες μεταβιβάζονται την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, 4) από Κεντρικούς Αυτοτελείς φόρους, 5) από πιστώσεις του προϋπολογισμού δημόσιων επενδύσεων και 6) από τέλη, δικαιώματα και εισφορές ανταποδοτικού χαρακτήρα.

«Τα Έκτατα Έσοδα» προέρχονται από: 1) έσοδα από τέλη για χρήση έργων που δίνονται με δανεισμό, 2) από δάνεια, δωρεές , κληροδοσίες και κληρονομίες, 3) από επιχορηγήσεις φορέων του δημοσίου τομέα, 4) από εκποίηση περιουσιακών στοιχείων, 5) από χρηματοδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλων διεθνών οργανισμών και 6) από κάθε άλλη πηγή.

Επίσης, με απόφαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου μπορεί να επιβάλλονται τέλη , δικαιώματα και εισφορές για έργα και υπηρεσίες που συμβάλλουν στην βελτίωση της ποιότητα ζωής, στην καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών και στην ανάπτυξη της περιφέρειας. Τέλος , μπορεί να επιβάλλει τέλη χρήσης των έργων για την εξασφάλιση των τοκοχρεολυτικών δόσεων των δανείων μέχρι την εξόφλησή τους.

ΣΤ) Η περιουσία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης

Σύμφωνα με το άρθρο 97 του Κώδικα της Ν.Α., «περιουσιακά στοιχεία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης αποτελούν τα κινητά και ακίνητα πράγματα, αξίες και οτιδήποτε ανήκει στην περιουσία των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων καταγράφεται σε βιβλία, ο τύπος και το περιεχόμενο των οποίων καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών. Για τα ακίνητα οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις οφείλουν να καταρτίζουν και να τηρούν κτηματολόγιο. Η ακίνητη περιουσία της Ν.Α. προστατεύεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για την προστασία της ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου. Μετά από απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού μπορεί να παραχωρούνται για χρήση ή να μεταβιβάζονται κατά κυριότητα στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις ακίνητα ή κινητά που ανήκουν σε Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Τομέα, ύστερα από απόφαση του συλλογικού οργάνου διοίκησης του νομικού προσώπου».

ΙΙΙ) ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Μελετώντας την παραπάνω λειτουργία της Ν.Α. όπως είναι σήμερα με όλες τις τροποποιήσεις που έχουν γίνει πάνω στον αρχικό Ν. 2218/1994 καταλήξαμε στα εξής συμπεράσματα:

1^ο) Παρατηρήθηκε ότι υπάρχει μεταφορά αρμοδιοτήτων από την Κεντρική Διοίκηση προς την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Αυτό γίνεται πραγματικότητα με μια σειρά ρυθμιστικών παρεμβάσεων από την νομοθετική εξουσία προς όφελος της σωστής και αποτελεσματικής λειτουργίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (π.χ. η ίδρυση και λειτουργία νομαρχιακών λιμενικών ταμείων, η εφαρμογή του προγράμματος «Πολιτεία» για τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης, την δυνατότητα συνάψεων προγραμματικών συμβάσεων, η υλοποίηση Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης).

2^ο) Παρατηρήθηκε επίσης, ότι υπάρχει μια σημαντική αλλαγή στον Κώδικα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Αυτή είναι στο άρθρο 13 του Κώδικα όπου στο πρώτο

Κώδικα που τέθηκε σε ισχύ τα όργανα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ήταν το Νομαρχιακό Συμβούλιο, η **Νομαρχιακή Επιτροπή** και ο Νομάρχης, ενώ στο Κώδικα που ισχύει σήμερα τα όργανα είναι το Νομαρχιακό Συμβούλιο, οι **Νομαρχιακές Επιτροπές** και ο Νομάρχης. Ο αριθμός των Νομαρχιακών Επιτροπών κυμαίνεται από δυο έως έξι ανάλογα με τον πληθυσμό κάθε Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Οι Νομαρχιακές Επιτροπές μπορεί να είναι διοικητικών και κοινωνικών θεμάτων, προγραμματισμού και οικονομικών θεμάτων, ανάπτυξης, μεταφορών, πληροφορικής και τουρισμού.

3^{ον}) Τέλος, παρατηρήθηκε ότι δίνεται δυνατότητα (τόσο με τον αρχικό όσο και με τον σημερινό Κώδικα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης) να μεταβιβάζονται αρμοδιότητες στις Νομαρχιακές Επιτροπές. Σκοπός του Νομοθέτη είναι να διευκολύνει τη λειτουργία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και να πετύχει την αποτελεσματικότητα και τη σωστή διεκπεραίωση των διοικητικών θεμάτων που απασχολούν την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Έτσι λοιπόν, οι Νομαρχιακές Επιτροπές ως πιο ευέλικτα όργανα αποκτούν συγκεκριμένες αρμοδιότητες για να διευκολύνουν την λειτουργία της Ν.Α. προς όφελος των πολιτών.

IV) Η ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ

Όσον αφορά την περίπτωση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας παρατηρούνται τα παρακάτω: η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αργολίδας αποτελείται από το Νομαρχιακό Συμβούλιο το οποίο απαρτίζεται από είκοσι πέντε (25) μέλη, τέσσερις (4) Νομαρχιακές Επιτροπές και τον Νομάρχη τον κ Βασίλειο Σωτηρόπουλο, ο οποίος επανεκλέχθηκε στις εκλογές τον Οκτώβριο του 2006.

A) Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ

Η διάρθρωση σύμφωνα με το οργανόγραμμα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας, το οποίο δημοσιεύτηκε στο Φ.Ε.Κ. με αριθμό φύλλου 1866 στις 29/12/2005, είναι:

1. Τα όργανα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης:
  - Το Νομαρχιακό Συμβούλιο
  - Οι Νομαρχιακές Επιτροπές
  - Ο Νομάρχης

2. Ο Γενικός Γραμματέας

3. Τα όργανα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης με γνωμοδοτική και εισηγητική αρμοδιότητα:
  - Οικονομική – Κοινωνική Επιτροπή
  - Επιτροπή Κρίσης Εικαστικών Οργάνων

4. Οι υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας διαρθρώνονται ως εξής:

A) ΤΟΜΕΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΝΟΜΑΡΧΗ ΚΑΙ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ

1. Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης Νομάρχη και Αντινομαρχών

2. Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης Συλλογικών Οργάνων και Νομικών Προσώπων
3. Τμήμα Δημοσίων-Διεθνών Σχέσεων και Τύπου
4. Γραφείο Ειδικών Συμβούλων και Επιστημονικών Συνεργατών
5. Νομική Υπηρεσία
6. Αυτοτελές Γραφείο Πολιτικής Προστασίας
7. Αυτοτελές τμήμα ΠΑΜ-ΠΣΕΑ

Β) ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

Γ) ΤΟΜΕΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

1. Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών και Προσωπικού

- Τμήμα Προσωπικού
- Τμήμα Οργάνωσης και Ανθρώπινου Δυναμικού
- Τμήμα Μισθοδοσίας
- Τμήμα Ποιότητας, Αποτελεσματικότητας και Εσωτερικού Ελέγχου Υπηρεσιών
- Τμήμα Κεντρικής Γραμματείας

2. Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών

- Τμήμα Προϋπολογισμού και Λογιστικής Διαχείρισης
- Τμήμα Εσόδων
- Τμήμα Ταμειακής Διαχείρισης
- Τμήμα Προμηθειών και Περιουσίας
- Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικών Υποθέσεων

3. Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών

- Τμήμα Μελετών
- Τμήμα Κατασκευών
- Τμήμα Τοπογραφίσεων
- Τμήμα Μελετών Κατασκευών Κτιριακών Έργων, Η/Μ και Πρασίνου

- Τμήμα Τεχνικού Εξοπλισμού και Κινήσεως Αυτοκινήτων
- Γραφείο Μελετών και Κατασκευών Έργων Διευκόλυνσης Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες
- Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικών Υποθέσεων

4. Διεύθυνση Πληροφορικής

- Τμήμα Ανάπτυξης και Συντήρησης Εφαρμογών Πληροφορικής
- Τμήμα Τεχνικής Υποστήριξης Συστημάτων Πληροφορικής
- Τμήμα Ανάπτυξης και Υποστήριξης Ιστοχώρου της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης
- Τμήμα Τηλεπικοινωνιών και Δικτύων
- Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικών Υποθέσεων

Δ) ΤΟΜΕΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

1. Διεύθυνση Σχεδιασμού και Προγραμματισμού

- Τμήμα Τεκμηρίωσης Ερευνών και Μελετών
- Τμήμα Προγραμματισμού και Οικονομικής Ανάπτυξης Τμήμα Ευρωπαϊκής Ένωσης και Διεθνούς Συνεργασίας
- Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικών Υποθέσεων

Ε) ΤΟΜΕΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ

1. Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας

- Τμήμα Δημόσιας Υγιεινής
- Τμήμα Πρόσληψης και Προαγωγής της Υγείας
- Τμήμα Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου
- Τμήμα Υπηρεσιών και Επαγγελματιών Υγείας
- Τμήμα Φαρμάκων και Φαρμακείων
- Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικών Υποθέσεων

2. Διεύθυνση Χωροταξίας – Πολεοδομίας και Περιβάλλοντος

- Τμήμα Χωροταξίας
- Τμήμα Πολεοδομικών Σχεδίων και Κανόνων
- Τμήμα Έκδοσης Οικοδομικών Αδειών
- Τμήμα Ελέγχου Κατασκευών
- Τμήμα Πολιτικής Προστασίας Περιβάλλοντος
- Τμήμα Χωροταξίας – Πολεοδομίας και Περιβάλλοντος επαρχίας Άργους
- Τμήμα Χωροταξίας – Πολεοδομίας και Περιβάλλοντος επαρχίας Ερμιονίδας
- Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικών Υποθέσεων

3. Διεύθυνση Τουρισμού , Πολιτισμού , Νεότητας και Αθλητισμού

- Τμήμα Τουρισμού
- Τμήμα Πολιτισμού
- Τμήμα Νεότητας και Αθλητισμού
- Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικών Υποθέσεων

4.Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών

- Τμήμα Αδειών Κυκλοφορίας Οχημάτων και Τεχνικού Ελέγχου
- Τμήμα Αδειών Οδηγών και Εκπαιδευτών
- Τμήμα Εποπτείας και Ελέγχου
- Τμήμα ΚΤΕΟ
- Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικών Υποθέσεων

5.Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας

- Τμήμα Κοινωνικής Αρωγής
- Τμήμα Παροχής Κοινωνικών Υπηρεσιών
- Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας
- Γραφείο Κοινωνικής Πρόνοιας Ερμιονίδος
- Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικών Υποθέσεων

6. Διεύθυνση Κτηνιατρικής

- Τμήμα Κτηνιατρικής Αντίληψης , Φαρμάκων , Εφαρμογών και Υγείας των Ζώων
- Τμήμα Δημόσιας Υγείας και Ελέγχου Ζωικών Τροφίμων
- Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικών Υποθέσεων

- Αγροτικά Κτηνιατρεία , επιπέδου Αυτοτελούς Τμήματος, Ναυπλίου, Άργους και Κρανιδίου

ΣΤ) ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

1. Διεύθυνση Κέντρου Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.)

- Τμήμα Εξυπηρέτησης Πολιτών
- Τμήμα Εσωτερικής Ανταπόκρισης
- Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικών Υποθέσεων

2. Διεύθυνση Πολιτικών Δικαιωμάτων και Εκλογών

- Τμήμα Νομαρχιακής Επιτροπής Λαϊκής Επιμόρφωσης (ΝΕΛΕ)
- Τμήμα Απασχόλησης
- Τμήμα Παιδείας
- Τμήμα Πολιτικών Δικαιωμάτων και Εκλογών
- Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικών Υποθέσεων

3. Διεύθυνση Αγροφυλακής

- Αγρονομείο Ναυπλίου με έδρα το Ναύπλιο
- Αγρονομείο Άργους με έδρα το Άργος
- Αγρονομείο Μάσσητος με έδρα το Κρανίδι

Ζ) ΤΟΜΕΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

1. Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης και Αλιείας

- Τμήμα Γεωργικής Ανάπτυξης
- Τμήμα Προγραμματισμού και Γεωργικών Διαρθρώσεων
- Τμήμα Αλιείας
- Τμήμα Φυτοπροστασίας
- Τμήμα Παρεμβάσεων , Εισοδημάτων Ενισχύσεων και Αποζημιώσεων
- Τμήμα Παραγωγής
- Τμήμα Μεταποίησης , Τυποποίησης και Ποιοτικού Έλεγχου
- Τμήμα Διοικητικής , Οικονομικής υποστήριξης και Μηχανοργάνωσης

- Τμήμα Γεωργικής Ενημέρωσης Ερμιονίδος
- Τμήμα Γεωργικής Ενημέρωσης Άργους
- Τμήμα Γεωργικής Ενημέρωσης Ναυπλίου
- Τμήμα Εποικισμού και Αναδασμού
- Τμήμα Διαχείρισης Μητρώων
- Τμήμα Καπνού

2. Διεύθυνση Ανάπτυξης και Ορυκτού Πλούτου

- Τμήμα Χορήγησης Αδειών
- Τμήμα Επαγγελματιών Ορυκτού Πλούτου και Βιομηχανικής Ανάπτυξης
- Αυτοτελές Γραφείο Κ.Υ.Ε.
- Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικών Υποθέσεων

3. Διεύθυνση Εγγείων Βελτιώσεων

- Τμήμα Αξιοποίησης Έργων, Εκμηχάνισης της Γεωργικής Εποπτείας και Εποπτείας Ο.Ε.Β.
- Τμήμα Υδάτινων Πόρων
- Τμήμα Τεχνικών Μελετών , Κατασκευών και Μηχανολογίας
- Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικών Υποθέσεων

4. Διεύθυνση Εμπορίου

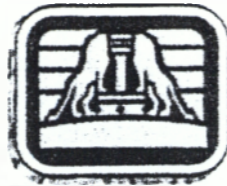
- Τμήμα Ανώνυμων Εταιριών
- Τμήμα Εμπορίου Προστασίας του Καταναλωτή
- Τμήμα Εμπορίου Ερμιονίδος
- Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικών Υποθέσεων

Οι παραπάνω Διευθύνσεις / Τμήματα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας απασχολούν έναν σημαντικό αριθμό υπαλλήλων, ο οποίος απεικονίζεται στον παρακάτω πίνακα:

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ / ΤΜΗΜΑΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ
1) ΤΜΗΜΑ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΝΟΜΑΡΧΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΝΟΜΑΡΧΩΝ	5
2) ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ - ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΥΠΟΥ	2
3) ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ ΠΑΜ - ΠΣΕΑ	2
4) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΟΣΩΠΙΚΟΥ	22
5) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	13
6) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	37
7) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	7
8) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	8
9) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	23
10) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ - ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	34
11) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΝΕΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	4
12) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	25
13) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	13
14) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ	12
15) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ (ΚΕΠ)	3
15) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΛΟΓΩΝ	13
16) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΦΥΛΑΚΗΣ	19
17) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑΣ	59
18) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΟΡΥΚΤΟΥ ΠΛΟΥΤΟΥ	7
19) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΓΓΕΙΩΝ ΒΕΛΤΙΩΣΕΩΝ	8
20) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	10

Πηγή: Αρχείο Ν.Α. Αργολίδας

Πίνακας: 3

**ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ**
(ΦΕΚ 1866/29-12-2005 τ.Β)

ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ
(4)

ΝΟΜΑΡΧΗΣ

**Α. Β. Γ. & Δ.
ΑΝΤΙΝΟΜΑΡΧΕΣ - ΠΡΟΕΔΡΟΙ Ν. Ε.**

**ΤΜΗΜΑ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
ΝΟΜΑΡΧΗ & ΑΝΤΙΝΟΜΑΡΧΩΝ**

**ΤΜΗΜΑ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
ΣΥΛΛΟΓΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ &
ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ**

**ΤΜΗΜΑ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ - ΔΙΕΘΝΩΝ
ΣΧΕΣΕΩΝ & ΤΥΠΟΥ**

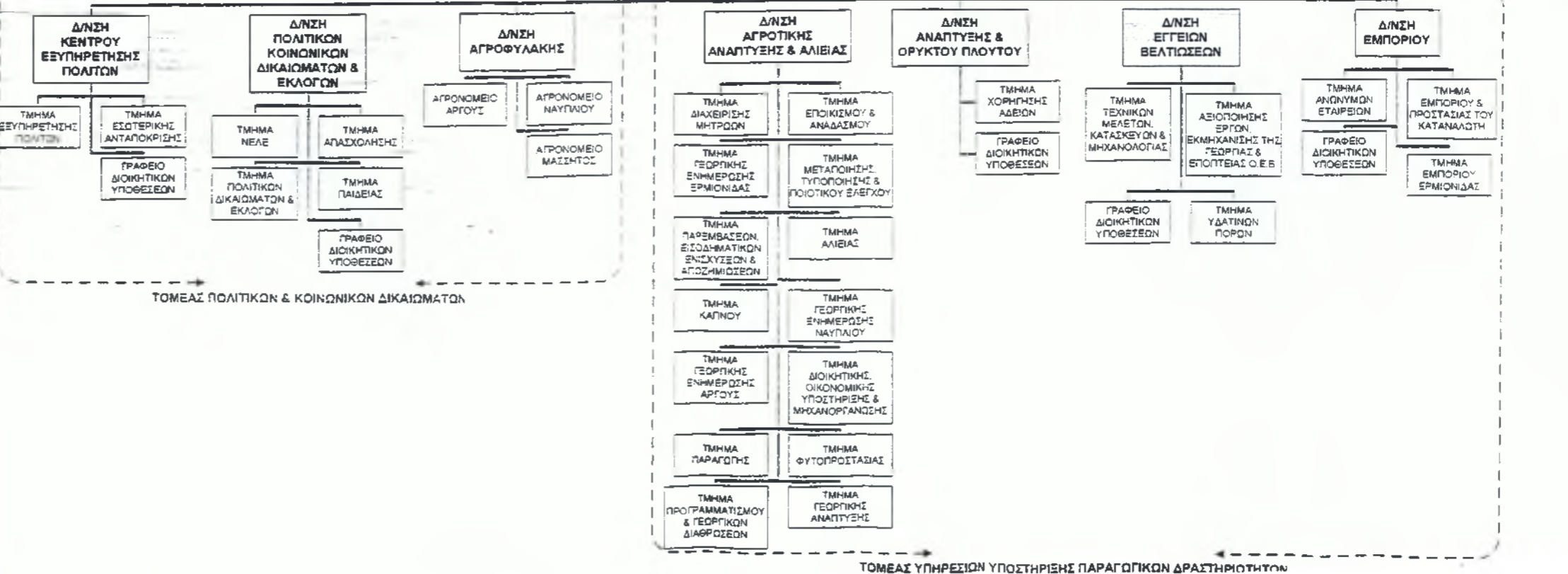
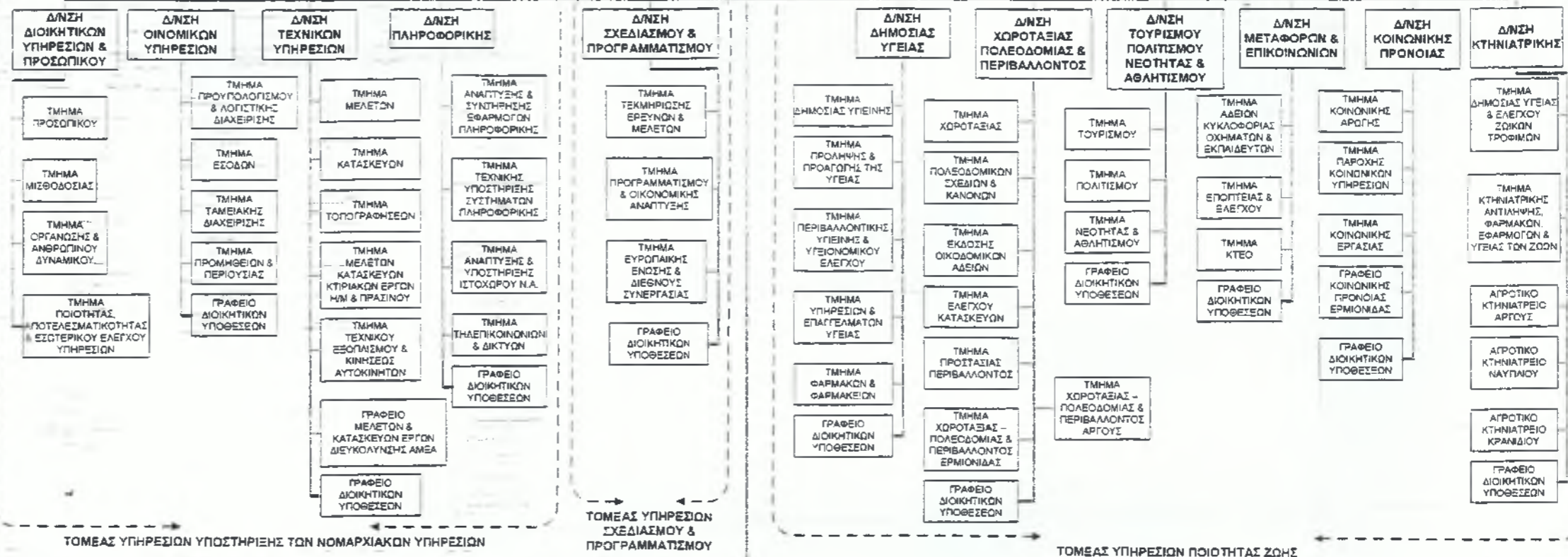
**ΝΟΜΙΚΗ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ**

**ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ**

**ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΑΜ - ΠΣΣΑ**

ΤΟΜΕΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

B) ΟΙ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΤΗΣ Ν.Α. ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αργολίδας έχει τέσσερις Νομαρχιακές Επιτροπές:

A' Νομαρχιακή Επιτροπή : Διοικητικών και Κοινωνικών Θεμάτων

B' Νομαρχιακή Επιτροπή: Προγραμματισμού – Υποδομών – Περιβάλλοντος – Οικονομικών Θεμάτων

Γ' Νομαρχιακή Επιτροπή: Παραγωγής και Ανάπτυξης

Δ' Νομαρχιακή Επιτροπή: Μεταφορών Επικοινωνιών – Πληροφορικής – Βιομηχανίας και Πολιτισμού – Τουρισμού.

Στην πρώτη Νομαρχιακή Επιτροπή πρόεδρος είναι η Αντινομάρχης κα. Κατερίνα Μπόμπου. Μέλη της είναι: α) τακτικά: ο κ. Μήτσας Ιωάννης , ο κ. Σιδέρης Βασίλειος , ο κ. Σαλασιώτης Ιωάννης και ο κ. Σατιρλής Μιχαήλ. β) αναπληρωματικά: Ο κ. Αντωνόπουλος Δημήτριος, ο κ. Κωτσοβός Σωτήριος, η κα. Δρούγκα Σοφία και ο κ. Μπουζάλας Γεώργιος. Αρμοδιότητες της A' Νομαρχιακής Επιτροπής είναι: αυτές που αναφέρονται σύμφωνα με τον Οργανισμό Οργάνωσης και Λειτουργίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας στην Γενική Διεύθυνση, στις Διευθύνσεις Διοικητικών Υπηρεσιών και Προσωπικού, Δημόσιας Υγείας, Κοινωνικής Πρόνοιας, Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.), Πολιτικών Κοινωνικών Δικαιωμάτων και Εκλογών και των υπηρεσιών του τομέα Υποστήριξης του Νομάρχη και των Νομαρχιακών Συλλογικών Οργάνων, εκτός του Αυτοτελούς Γραφείου Πολιτικής Προστασίας και του Αυτοτελούς Τμήματος ΠΑΜ-ΠΣΕΑ.

Στην δεύτερη Νομαρχιακή Επιτροπή πρόεδρος είναι ο Αντινομάρχης κ. Κώστας Μιχαλόπουλος. Μέλη της είναι: α) τακτικά: ο κ.Θωμόπουλος Ανδρέας, ο κ. Νίκας Βασίλης, ο κ. Σαλεσιώτης Αναστάσιος και ο κ. Σαραβάκος Δημήτριος. β) Αναπληρωματικά: ο κ. Αυγοστόπουλος Σταύρος , ο κ. Ζαφείρης Αναστάσιος, ο κ. Μερμίγκης Παναγιώτης και ο κ. Μακρής Ευάγγελος. Αρμοδιότητες της B' Νομαρχιακής Επιτροπής είναι: αυτές που αναφέρονται σύμφωνα με τον Οργανισμό Οργάνωσης και Λειτουργίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας στις Διευθύνσεις Σχεδιασμού και Προγραμματισμού, Τεχνικών Υπηρεσιών , Χωροταξίας-Πολεοδομίας και Περιβάλλοντος, Οικονομικών Υπηρεσιών και αυτέ του Αυτοτελούς Γραφείου Πολιτικής Προστασίας και του Αυτοτελούς Τμήματος ΠΑΜ-ΠΣΕΑ.

Στην τρίτη Νομαρχιακή Επιτροπή πρόεδρος είναι ο Αντινομάρχης κ. Μαύρας Γεώργιος. Μέλη της είναι: α) τακτικά: ο κ. Αυγοστόπουλος Σταύρος, ο κ. Ζαφείρης

Αναστάσιος, ο κ. Μερμίγκης Παναγιώτης και ο κ. Καρατζούλης Χρήστος. β) Αναπληρωματικά: ο κ. Σιδέρης Βασίλης, ο κ. Μήτσας Ιωάννης, ο κ. Σαλασιώτης Αναστάσιος, και ο κ. Μακρής Ευάγγελος. Αρμοδιότητες της Γ' Νομαρχιακής Επιτροπής είναι: αυτές που αναφέρονται σύμφωνα με τον Οργανισμό Οργάνωσης και Λειτουργίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας στις Διευθύνσεις Εμπορίου, Αγροτικής Ανάπτυξης και Αλιείας, Εγγείων Βελτιώσεων, Αγροφυλακής και Κτηνιατρικής.

Τέλος, στην τέταρτη Νομαρχιακή Επιτροπή πρόεδρος είναι η Αντινομάρχης κα. Καλογεροπούλου Σοφία. Μέλη της είναι: α) τακτικά: ο κ. Κωτσοβός Σωτήριος, ο κ. Αντωνόπουλος Δημήτριος, ο κ. Μπουζάλας Γεώργιος και η κα. Δρούγκα Σοφία. β) Αναπληρωματικά: ο κ. Θωμόπουλος Ανδρέας, ο κ. Νίκας Βασίλης, ο κ. Σιατρλής Μιχάλης και ο κ. Σαλασιώτης Ιωάννης. Αρμοδιότητες της Δ' Νομαρχιακής Επιτροπής είναι: αυτές που αναφέρονται σύμφωνα με τον Οργανισμό Οργάνωσης και Λειτουργίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας στις Διευθύνσεις Μεταφορών και Επικοινωνιών, Πληροφορικής, Ανάπτυξης και Ορυκτού Πλούτου, Τουρισμού Πολιτισμού Νεότητας και Αθλητισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ: 3^ο

**«Η ΣΧΕΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΕ ΤΟ
ΚΡΑΤΟΣ»**

1) ΓΕΝΙΚΑ

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, ως δεύτερος βαθμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αποτελεί θεσμό της Διοικητικής Οργανώσεως του Κράτους, όπου η Τοπική Αυτοδιοίκηση συνιστά το ένα μέρος από τα τρία κλασσικά οργανωτικά συστήματα της Δημόσιας Διοικήσεως. Είναι αναπόσπαστο μέρος της τριλογίας: Συγκέντρωση – Αποκέντρωση, Αυτοδιοίκηση. Έτσι λοιπόν, από αυτήν την έννοια του οργανωτικού συστήματος της Δημόσιας Διοίκησης και κυρίως ως δεύτερος βαθμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης, η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση είναι θεσμός καθιερωμένος και καταξιωμένος στο Συγκριτικό και Ευρωπαϊκό Δίκαιο.

Στην Χώρα μας, αρκετές φορές, υπάρχει σύγχυση μεταξύ των όρων «Αυτοδιοίκηση» και «Αποκέντρωση». Και οι δύο όμως όροι είναι λέξεις κλειδιά για την Διοικητική Οργάνωση του Κράτους. Έτσι, αν εξαιρέσουμε την Κυβέρνηση όλα τα διοικητικά όργανα του Κράτους είναι ενταγμένα ή στην μια ή στην άλλη.

Με βάση την πάγια θεωρία του Δημόσιου Δικαίου και της Νομολογίας του Συντάγματος της Ελλάδας, άλλο είναι το Αποκεντρωτικό Σύστημα και άλλο το σύστημα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, στο οποίο υπάγεται η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, ενώ στο Αποκεντρωτικό σύστημα υπαγόταν η Νομαρχιακή Αποκέντρωση και σήμερα υπάγεται η Περιφερειακή Αποκέντρωση.

Και τα δυο παραπάνω συστήματα αφορούν την οργάνωση της Δημόσιας Διοίκησης και κατατάσσονται στην λεγόμενη «Χωρική Διοίκηση», εξ' αιτίας του εδαφικού – γεωγραφικού στοιχείου το οποίο είναι εκείνο που προσδιορίζει την αρμοδιότητα των οργάνων της Αποκεντρωμένης Διοικήσεως και της Τοπικής Αυτοδιοικήσεως και η διάκρισή τους γίνεται από την αρμοδιότητα των οργάνων της Κεντρικής Κρατικής Διοικήσεως.

Αιτία της σύγχυσης των δυο αυτών όρων είναι το κοινό στοιχείο με το οποίο γίνεται η διοικητική διαίρεση της Χώρας για να πραγματοποιηθεί τόσο η Αποκέντρωση όσο και η Τοπική Αυτοδιοίκηση και το οποίο είναι δυνατόν να συμπίπτει ως γεωγραφική περιοχή. Δεν πρόκειται όμως για δυο ταυτόσημες έννοιες αλλά για δυο ξεχωριστά συστήματα. Η διαφορά τους είναι στις σχέσεις των διοικητικών οργάνων προς το Κράτος, καθώς η Αποκέντρωση υπάγεται στην ιεραρχική εξάρτηση της Κεντρικής Κρατικής Διοικήσεως, ενώ η Αυτοδιοίκηση στην Κρατική Διοικητική Εποπτεία. Υπάρχει επίσης, μια ακόμη βασική διαφορά: τα διοικούντα όργανα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης είναι αιρετά, εκλεγόμενα με καθολική και μυστική ψηφοφορία, ενώ

τα αποκεντρωμένα όργανα είναι διορισμένα από την Κεντρική Κρατική Διοίκηση. Ακόμη, οι υποθέσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι τοπικές υποθέσεις και ανήκουν αποκλειστικά στο Νομικό Πρόσωπο της Αυτοδιοικήσεως, ενώ οι υποθέσεις της Αποκεντρωμένης Διοίκησης είναι κρατικές υποθέσεις του Νομικού Προσώπου του Κράτους¹².

II) Η «ΧΩΡΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ» ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Όσον αφορά την «Χωρική Διοίκηση» του Κράτους, όπου αναφέρθηκε παραπάνω, ισχύουν τα εξής:

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, ως δεύτερος βαθμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τοποθετείται στα πλαίσια της «Χωρικής Διοικήσεως» του Κράτους στην οποία εντάσσεται τόσο η Αποκεντρωμένη Κρατική Διοίκηση όσο και οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Στην Χώρα μας λουπόν, η «Χωρική Διοίκηση» περιλαμβάνει 13 Αποκεντρωμένες Περιφέρειες, 50 Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, ως δευτεροβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση και τέλος 900 Δήμους και 133 Κοινότητες, ως πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Στα παραπάνω επίπεδα Διοικήσεως της Χώρας μας, εδρεύουν τα δυο συστήματα Διοικητικής Οργανώσεως του Κράτους, τα οποία αποτελούν την «Χωρική Διοίκηση», ενώ αντιθέτως η Κεντρική Κρατική Διοίκηση εδρεύει στην Πρωτεύουσα του Κράτους. Κοινό τους χαρακτηριστικό, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, είναι το εδαφικό – γεωγραφικό στοιχείο, διότι η διοικητική διαίρεση του κράτους γίνεται σε διαδοχικούς κύκλους, οι οποίοι είναι αυτοί που καθορίζουν τον αποκλειστικό κύκλο των αρμοδιοτήτων κάθε επιπέδου Διοικήσεως, γίνεται με βάση αυτού του στοιχείου.

Η γεωγραφική διοικητική διαίρεση του κράτους, όπως αναφέρεται στον Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης (EXTA) και στην Συνθήκη του Μάαστριχτ, πρέπει να γίνεται με βάση την «Αρχή της Ισοδυναμίας»¹³. Η αρχή αυτή έχει την έννοια ότι σε

¹² Δημ. Κοντογιώργα-Θεοχαροπούλου, «Δίκαιο Διοικητικής Οργανώσεως του Κράτους», 1982-1983

¹³ Π. Παπαγιάννη, «Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση», 1997

κάθε επίπεδο Κρατικής Διοικήσεως , στην Αποκεντρωμένη δηλαδή Κρατική Διοίκηση, πρέπει να υπάρχει αντιστοιχία με ανάλογη σε μέγεθος διοικητική διαίρεση για την Τοπική Αυτοδιοίκηση και αυτό γιατί η Τοπική Αυτοδιοίκηση για να ασκήσει τις «τοπικές υποθέσεις» και αρμοδιότητες που της ανήκουν βάσει της γεωγραφικής διοικητικής διαίρεσεως θα πρέπει να της δοθούν όλα τα μέσα για να τις ασκήσει.

Η διοικητική γεωγραφική διαίρεση της Χώρας έγινε με βάσει κάποιους σκοπούς. Αυτοί οι σκοποί είναι τόσο οι πολιτικοί, οι εθνικοί και οι διοικητικοί όσο και οι αναπτυξιακοί σκοποί, όπου μέσα σε αυτούς περιλαμβάνονται και οι χωροταξικοί – πολεοδομικοί καθώς και οι περιβαλλοντικοί σκοποί. Έτσι λοιπόν, τα κριτήρια με τα οποία γίνεται η εδαφική διοικητική διαίρεση της Χώρας πρέπει να εξυπηρετούν τους παραπάνω σκοπούς της Αποκέντρωσης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Αυτό αποδεικνύεται και από την παραγ. 2 του άρθρου 101 του Συντάγματος, όπου ορίζει ότι: «η διοικητική διαίρεση της Χώρας διαμορφώνεται βάσει των γεωοικονομικών, κοινωνικών και συγκοινωνιακών συνθηκών».

III) Η ΘΕΣΜΙΚΗ ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση συνιστά αναμφισβήτητα «θεσμό» και «θεσμική εγγύηση» απαραίτητη για την Τοπική Αυτοδιοίκηση και την Διοικητική Οργάνωση του Κράτους καθώς έχει τα απαραίτητα χαρακτηριστικά: α) Πρόκειται για μια μόνιμη διαδικασία, μέσω της οποίας η κοινωνική πραγματικότητα της τοπικής κοινωνίας εκφράζεται, διεκδικεί, αναζητά επίλυση προβλημάτων, στοχεύει στην διατήρηση της συνοχής και αντιμετωπίζει τις συγκρούσεις. β) Πρωταγωνιστούν τα άτομα αλλά δίνεται έμφαση στην αντικειμενική και ανεξάρτητη διαδικασία. γ) Πρόκειται για μια αναγκαία και υποχρεωτική διαδικασία.

Έτσι λοιπόν, η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση ανταποκρίνεται πλήρως στα διαδικαστικά και λειτουργικά στοιχεία της, από το Σύνταγμα και το νόμο, τόσο στις μέρες μας όσο και στο παρελθόν με τις προσπάθειες που είχαν γίνει σχετικά με την ίδρυσή της.

Είναι γνωστό ότι η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση είναι νεοσύστατη ως προς την λειτουργία της, αλλά ιστορικά αποδεικνύεται ότι οι πρώτες προσπάθειες για την εφαρμογή του θεσμού της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (Ν.Α). στην Χώρα μας συμπίπτουν με την θεμελίωση των βασικών θεσμών του νεοσύστατου ελληνικού

Κράτους το 1833. από τότε ο θεσμός της Ν.Α. προβλεπόταν σε όλα τα ελληνικά Συντάγματα με σχεδόν τα ίδια χαρακτηριστικά , όπως λειτουργεί και σήμερα, ανεξάρτητα από το γεγονός της μη λειτουργίας της μέχρι το 1994.

Όλες λοιπόν οι συνταγματικές και νομοθετικές διατάξεις σχετικά με τη ίδρυση της Ν.Α. , δεν μπορεί να είναι άλλες από τις αρχές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε ένα ενιαίο Κράτος όπως είναι η Ελλάδα. Οι εν λόγω αρχές κατοχυρώνονται στο άρθρο 102 του Συντάγματος και ταυτίζονται με τα χαρακτηριστικά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης τα οποία στον πυρήνα τους είναι ενιαία για όλους τους βαθμούς της Τ.Α. σε όλα τα Ευρωπαϊκά Κράτη. Έτσι απαιτείται: α) διοικητική αυτοτέλεια οργάνων και υποθέσεων. Η πρώτη εξασφαλίζεται με την ανάδειξη των Τοπικών Νομαρχιακών Αρχών με καθολική και μυστική ψηφοφορία των κατοίκων-δημοτών του Νομού. Η δεύτερη σημαίνει διάκριση των τοπικών υποθέσεων από τις κρατικές υποθέσεις. β) Η αυτοτέλεια εξασφαλίζεται με την κρατική εποπτεία επ' αυτών (σύμφωνα με το άρθρο 102 παραγρ. 5 του Συντάγματος) και όχι με αυστηρό ιεραρχικό έλεγχο. γ) Η δημοσιονομική αυτοτέλεια των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και επομένως και της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Τα τρία παραπάνω χαρακτηριστικά είναι συνέπειες της Νομικής Προσωπικότητας Δημοσίου Δικαίου με τη οποία προικίζονται οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις , ως κατά τόπο αυτοδιοικούμενοι οργανισμοί.

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση συνιστά απαραίτητη διαδικασία και εργαλείο πραγμάτωσης και βιώσεως της Τοπικής Δημοκρατίας, συμβάλλουσα στο εκδημοκρατισμό της Κρατικής διοικητικής μηχανής με την συμμετοχή των πολιτών στην άσκηση της διοικητικής εξουσίας σε επίπεδο Νομού , εξαιτίας των Συνταγματικών Αρχών από τις οποίες διέπεται.

Οι Αρχές αυτές είναι: η «Αρχή της Επικουρικότητας του Κράτους» και η «Αρχή της Αναλογικότητας» οι οποίες απορρέουν όχι μόνο από το Εθνικό Κράτος Δικαίου αλλά και από το Ευρωπαϊκό Δίκαιο και επιβάλλουν την λήψη των αποφάσεων από το χαμηλότερο επίπεδο , όσο το δυνατό δηλαδή πληρέστερα στο πολίτη και να οδηγούν σε ορθολογικές και αποτελεσματικές λύσεις με ποιότητα.

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση , έχει την δυνατότητα να παράσχει διοικητικές υπηρεσίες με αντικειμενικότητα , χωρίς δηλαδή , εξάρτηση από την Κεντρική Εξουσία και με ποιότητα , αφού γνωρίζει από κοντά τα προβλήματα. Της

αναγνωρίζεται λοιπόν, η ικανότητα να συμβάλει στον εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Διοίκησης¹⁴.

IV) Η ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν είναι φαινόμενο μονοσήμαντο ή έννοια μόνο νομική. Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, ως δεύτερος βαθμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης, είναι φαινόμενο με διοικητικό περιεχόμενο αλλά και με πολιτικό υπόβαθρο με δημοκρατική αξία στα περισσότερα δίκαια των Δημοκρατιών της Δυτικής Ευρώπης. Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση δεν αποτελεί φαινόμενο μόνο με διαρθρωτικό σχήμα της Διοικήσεως, αλλά έχει και πολιτική σημασία με πολλαπλές επιπτώσεις στο κοινωνικό σύνολο.

Συνεπώς, η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση είναι τρισυπόστατη. Αποτελείται από τριών ειδών θεωρήσεις. Οι θεωρήσεις αυτές είναι από άποψη διοικητική, πολιτική και τεχνική¹⁵.

α) Η θεώρηση από διοικητική άποψη

Ως προς το διοικητικό περιεχόμενο της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ισχύουν τα εξής:

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση, άρα και η Ν.Α. ως δεύτερος βαθμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης, είναι αποτέλεσμα του γεγονότος ότι τα Κεντρικά Όργανα της Διοικήσεως και γενικότερα τα διοικητικά όργανα του νομικού προσώπου του Κράτους δεν μπορούν να εκπληρώσουν σε κάθε σημείο της Επικράτειας, με τις τοπικές και λειτουργικές ιδιαιτερότητες που υπάρχουν, τις πολλαπλές αποστολές του

¹⁴ Δημ. Κοντογιώργα-Θειχαροπούλου, «Δίκαιο Διοικητικής Οργάνωσης του Κράτους», 1982-1983

¹⁵ Δημ. Κοντογιώργα-Θειχαροπούλου, «Δίκαιο της Διοικητικής Οργάνωσης του Κράτους», 1999

σύγχρονου Κράτους ακόμη και αν συνοδεύονται από την Αποκέντρωση. Αυτό γίνεται εξ' αιτίας της Διοίκησης η οποία αποβλέπει στην ικανοποίηση του γενικότερου συμφέροντος διότι είναι αδύνατο να ικανοποιήσει συμφέροντα ποικίλα κατά τόπο ή αντικείμενο και μάλιστα με μέτρα γενικά και ομοιόμορφα.

Έτσι, πράγματι, το περιεχόμενο της Αυτοδιοίκησης αναφέρεται στην κατανομή των διοικητικών αρμοδιοτήτων μεταξύ Κρατικής Διοικήσεως και Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ως καταλληλότερων και πλησιέστερων στα διοικητικά τοπικά ζητήματα οργανισμών και όχι στην κατανομή άλλης πολιτειακής ή πολιτικής εξουσίας.

Η ύπαρξη του διοικητικού χαρακτήρα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης στηρίζεται από τα παρακάτω στοιχεία:

- α) Από την φύση της αρμοδιότητας την οποία ασκούν οι τοπικοί αυτοδιοικούμενοι οργανισμοί, άρα και η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, η οποία είναι κυρίως διοικητική και όχι εξουσία νομοθετική, με την έννοια του να θέτει τυπικούς νόμους ή αυτόνομους κανόνες δικαίου. Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, βάσει του ιδρυτικού της Νόμου 2218/1994, είναι αρμόδια για τις «τοπικές υποθέσεις νομαρχιακού επιπέδου».
- β) Από την φύση των οργάνων τα οποία αποφασίζουν για τις εν λόγω υποθέσεις και τα οποία είναι διοικητικά όργανα και όχι νομοθετικά ή δικαστικά.
- γ) Από την φύση των σχέσεων μεταξύ των οργάνων των τοπικών αυτοδιοικούμενων οργανισμών και της κεντρικής κρατικής διοικητικής εξουσίας η οποία είναι σχέση διοικητικής εποπτείας που αρμόζει μεταξύ των δυο διακεκριμένων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.

β) Η θεώρηση από πολιτική άποψη

Είναι γνωστό ότι η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, ως δεύτερος βαθμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης, εκτός από τον διοικητικό χαρακτήρα και το διοικητικό της περιεχόμενο, έχει δημοκρατικό υπόβαθρο και πολιτική σημασία και αξία. Και αυτό διότι, η Τοπική Αυτοδιοίκηση θεωρείται στοιχείο αδιαίρετο της Δημοκρατίας και του Κοινοβουλευτισμού. Απόδειξη του στενού συνδέσμου Δημοκρατίας και Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι ότι σε καθεστώς γνησίως δημοκρατικό η Τοπική Αυτοδιοίκηση αναπτύσσεται και εξελίσσεται ποικιλοτρόπως σε αντίθεση με τα αυταρχικά καθεστώτα.

Επί πλέον, εκτός της παραδοσιακής έννοιας της πολιτικής σημασίας , πρέπει να προστεθεί και η σύγχρονη πολιτική σημασία των Ο.Τ.Α., άρα και της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, η οποία συνδέεται με την λεγόμενη αναπτυξιακή πολιτική.

Σε όλα τα ευρωπαϊκά κράτη, καθώς και στη Χώρα μας, η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση κρίνεται η προσφορότερη για την εξυπηρέτηση των σύγχρονων αναπτυξιακών στόχων του Κράτους. Και αυτό διότι , η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση λειτουργεί ως ενδιάμεσος βαθμός και παρουσιάζει το μέτρο σε όλους τους τομείς. Αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός ότι στο χώρο της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης δοκιμάζονται όλα τα αναπτυξιακά και εκσυγχρονιστικά προγράμματα των Κρατών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Για αυτόν το λόγο ο Έλληνας νομοθέτης στον ιδρυτικό νόμο της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης προέβλεψε ότι έχει την ευθύνη για την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της περιφέρειας της, εξ' αιτίας της ισχυρής ταυτότητας που έχουν οι Νομοί στην συνείδηση των κατοίκων της περιοχής. Έτσι , οι ίδιοι οι πολίτες που ζουν στο Νομό έχουν την ευθύνη μέσα από τα αντιπροσωπευτικά όργανα που εκλέγουν οι ίδιοι με άμεση, μυστική και καθολική ψηφοφορία , για τον εντοπισμό των αναγκών και προβλημάτων , για την μελέτη των αναπτυξιακών δυνατοτήτων της περιοχής τους και την επιλογή των καταλληλότερων τρόπων οικονομικής , κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης. Η ανάπτυξη απαιτεί την ευαισθητοποίηση όλων των κατοίκων του Νομού , λόγω του ότι περιλαμβάνει όλους τους τομείς της ανθρώπινης και κρατικής δραστηριότητας την οποία μόνο η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση μπορεί να πετύχει.

γ) Η θεώρηση από τεχνική άποψη

Το διοικητικό περιεχόμενο της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης μαζί με το πολιτικό της υπόβαθρο εξυπηρετούν παράλληλα την τεχνική και τεχνοκρατική αντίληψη της σύγχρονης διοίκησης. Έτσι λοιπόν, η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση , ως βαθμίδα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αποτελεί τον ορθολογικότερο τρόπο διοικητικής οργάνωσης του και κατανομής των διοικητικών αρμοδιοτήτων και της διοικητικής εργασίας μέσα στο ενιαίο Κράτος. Διαφορετικά αν δεν υπήρχε η Τοπική Αυτοδιοίκηση με τις βαθμίδες της , θα υπήρχε μεγάλη καθυστέρηση και παράλυση της τεράστιας διοικητικής μηχανής, εάν αποτελείτο μόνο από την Κεντρική Διοίκηση και τα όργανα της στην Περιφέρεια ή από τους μικρούς σε έκταση πρωτοβάθμιους

Ο.Τ.Α. Και αυτό γιατί, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω η Κρατική Διοίκηση αδυνατεί να εκτιμάει τις ανάγκες των πολιτών σ κάθε σημείο της Χώρας.

Συνεπώς, η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, επικρατεί και στην τεχνική εκπλήρωση των πολλαπλών αποστολών του σύγχρονου Κράτους, η οποία τεχνική υπακούει στις Αρχές της Αναλογικότητας και Επικουρικότητας του Κράτους. Με τις Αρχές αυτές επιτυγχάνεται αποτελεσματική και ποιοτική Διοίκηση , χωρίς το φαινόμενο της διαφθοράς.

Υ) Η ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ ΤΗΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Α)ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ

Η αυτοτέλεια της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, ως δεύτερος βαθμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αναφέρεται στις σχέσεις της Ν.Α. προς την Κρατική Διοίκηση, είτε Κεντρική είτε Αποκεντρωμένη. Η έννοια της αυτοτέλειας έχει ως περιεχόμενο την οιονεί ανεξαρτησία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης προς την Κεντρική Κρατική και Αποκεντρωμένη Διοίκηση , που αποτελεί τον άλλο πόλο της Διοικητικής Οργανώσεως του Κράτους και όχι ανεξαρτησία προς το νομοθέτη. Και αυτό εξ' αιτίας του φαινομένου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεύτερου βαθμού σε ενιαίο Κράτος, όπως είναι η Χώρα μας. Στο ενιαίο Κράτος η Τοπική Αυτοδιοίκηση λειτουργεί ως Οργανισμός με διοικητική μόνο εξουσία ή δοτή κανονιστική.

Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις αποτελούν ίδια Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου αυτοδιοικούμενα κατά τόπο , βάσει του άρθρου 102 του Συντάγματος και ως εκ τούτου απολαμβάνουν διοικητική αυτοτέλεια έναντι της Κρατικής Διοικήσεως , η οποία αυτοτέλεια συνίσταται: α) από την αυτοτέλεια των τοπικών υποθέσεων που ανήκουν αποκλειστικά στην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και οι οποίες τοπικές υποθέσεις είναι από το Σύνταγμα και τον ιδρυτικό νόμο «τοπικές υποθέσεις νομαρχιακού επιπέδου», διακεκριμένες από τις κρατικές υποθέσεις οι οποίες ανήκουν στα όργανα του Νομικού Προσώπου του Κράτους. β) Από την διοικητική αυτοτέλεια των οργάνων που διοικούν την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση ,τα οποία σύμφωνα με το άρθρο 102 παρ.2 του Συντάγματος και τον νόμο εκλέγονται με άμεση , καθολική και μυστική ψηφοφορία. γ) Από την δημοσιονομική αυτοτέλεια (σύμφωνα με το άρθρο 102 παρ 5 και 6), η οποία σημαίνει ίδιος Νομαρχιακός Προϋπολογισμός με

Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους, και όχι μόνο με χρηματοδότηση από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, ανάλογους και σε απόλυτη συσχέτιση με τις μεταβιβασθείσες αρμοδιότητες στην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, καθώς και εποπτικό μόνο νομικό έλεγχο εκτελέσεως του Νομαρχιακού Προϋπολογισμού.

B) «ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ»

1) Η διοικητική αυτοτέλεια των τοπικών υποθέσεων νομαρχιακού επιπέδου έχει διπλό περιεχόμενο: από την μια πλευρά σημαίνει ότι στο γεωγραφικό επίπεδο του Νομού υπάρχουν υποθέσεις τοπικές των οποίων κατ' αρχήν την αποκλειστική διοίκηση έχουν από το Σύνταγμα σε συνδυασμό με τον ιδρυτικό Νόμο της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης , οι νομαρχιακές αρχές και όχι τα κεντρικά αποκεντρωμένα μόνο στη διοικητική εποπτεία αυτών βάσει της παρ.5 του άρθρου 102 του Συντάγματος.

Όσον αφορά τον όρο «διοικητική αυτοτέλεια» των εν λόγω τοπικών υποθέσεων , ισχύουν τα εξής:

Στην πρώτη περίπτωση της έννοιας των τοπικών υποθέσεων νομαρχιακού επιπέδου , είναι γνωστό όπως έχει ήδη αναφερθεί , ότι η λειτουργία των δυο συστημάτων της Διοικητικής Οργανώσεως του Κράτους, δηλαδή του Αποκεντρωτικού Συστήματος και του Συστήματος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης , στα καθοριζόμενα βάσει της διοικητικής διαιρέσεως της Χώρας Διαμερίσματα, έχει ως συνέπεια την θεμελιώδη διάκριση των δημοσίων υποθέσεων σε υποθέσεις κρατικές-γενικές και υποθέσεις τοπικές.

Οι κρατικές-γενικές υποθέσεις ανήκουν στα κρατικά αποκεντρωμένα όργανα , σύμφωνα με το άρθρον 101, παραγ.3 του Συντάγματος σε συνδυασμό με το άρθρο 118 ,παραγ. 3 αυτού και ανάγονται στην θεραπεία του γενικότερου συμφέροντος που ενδιαφέρει όλη την Επικράτεια. Οι τοπικές υποθέσεις αφορούν υποθέσεις τοπικού συμφέροντος , δηλαδή ζητήματα τα οποία ενδιαφέρουν κυρίως την εδαφική περιφέρεια του Νομού .

Συνεπώς, βάσει του άρθρου 102 του Συντάγματος, σε κάθε διοικητική γεωγραφική διαίρεση συνυπάρχουν κρατικές και τοπικές υποθέσεις. Οι τοπικές υποθέσεις, οι οποίες αφορούν την διοικητική διαίρεση του Νομού ανήκουν από το Σύνταγμα στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης , ως υποθέσεις διακεκριμένες των κρατικών υποθέσεων στον ίδιο Νομό. Συνέπεια αυτής της

διάκρισης είναι: α) δεν επιτρέπεται να αφαιρούνται από την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση τοπικές υποθέσεις νομαρχιακού επιπέδου και να ανατίθενται αυτές σε κρατικά όργανα είτε Κεντρικά είτε Αποκεντρωμένα, εκτός εάν αυτές μετασχηματιστούν σε γενικές υποθέσεις από τον νομοθέτη. β) Δεν επιτρέπεται επί των εν λόγω υποθέσεων ιεραρχικός έλεγχος, αλλά μόνο διοικητική εποπτεία ήπιας μορφής.

Όσον αφορά την δεύτερη περίπτωση της αυτοτέλειας των τοπικών υποθέσεων νομαρχιακού επιπέδου, το ότι δηλαδή οι εν λόγω υποθέσεις δεν υπάγονται στον ιεραρχικό έλεγχο ούτε της Κεντρικής ούτε της Αποκεντρωμένης Κρατικής Διοικήσεως, ισχύουν τα εξής:

Οι εν λόγω υποθέσεις υπάγονται μόνο στην διοικητική κρατική εποπτεία, βάσει του άρθρου 102 παραγρ.5 του Συντάγματος. Η διοικητική εποπτεία συνιστά ήπια μορφή ελέγχου και ασκείται κατά κανόνα μόνο ως έλεγχος νομιμότητας. Σύμφωνα με την παραγρ. 5 του άρθρου 102 του Συντάγματος δεν πρέπει με κανένα τρόπο να παρεμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, άρα και της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

2) Η διοικητική αυτοτέλεια των διοικούντων οργάνων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, έχει την έννοια ότι τα διοικούντα αυτά όργανα είναι ανεξάρτητα απέναντι στα όργανα της Κρατικής Διοίκησης και συνδέεται άμεσα με την έννοια των «τοπικών αρχών», οι οποίες καθορίζονται στο άρθρο 102 του Συντάγματος⁵ για τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και με την αυτοτέλεια τους απέναντι στα όργανα του Νομικού Προσώπου του Κράτους στο Κέντρο και την Περιφέρεια. Η διοικητική αυτοτέλεια των διοικούντων οργάνων της έναντι των οργάνων του Νομικού Προσώπου του Κράτους καθορίζεται από δυο στοιχεία: α) το αιρετό των διοικούντων οργάνων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης σε αντίθεση με τον διορισμό των οργάνων του Κράτους και β) η σχέση εποπτείας που έχουν τα διοικούντα όργανα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και όχι ιεραρχίας προς τα όργανα του Νομικού Προσώπου του Κράτους.

Όσον αφορά το αιρετό των διοικούντων οργάνων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή των «τοπικών αρχών», όπως αναφέρεται στο άρθρο 102 του Συντάγματος, η έννοια τους έχει διπλή σημασία:

Πρώτον, τα εννοιολογικά στοιχεία αποκαλύπτουν την πολιτική σημασία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, ως Τοπική Αυτοδιοίκηση. Δυο είναι τα εννοιολογικά

αυτά στοιχεία: Το πρώτο στοιχείο είναι ότι οι «τοπικές αρχές» είναι μέλη της τοπικής κοινότητας. Αυτό είναι φανερό και από το άρθρο 20 παραγ. 3 του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, όπου ορίζονται τα προσόντα για την εκλογιμότητα των διοικούντων οργάνων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Σε αυτά λοιπόν τα άρθρα ορίζεται ότι: «Νομάρχης ή Νομαρχιακός Σύμβουλος μπορεί να εκλεγεί ο μη έχων κώλυμα δημότης εκλογέας του Δήμου ή της Κοινότητας της περιφέρειας της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης εφόσον έχει συμπληρώσει το 23^ο έτος της ηλικίας του».

Το δεύτερο στοιχείο είναι ότι οι «τοπικές αρχές» εκλέγονται από όλα τα μέλη αυτής της κοινότητας. Έτσι λοιπόν και αυτό το στοιχείο είναι κατοχυρωμένο στο άρθρο 102 παραγ. 2 του Συντάγματος, στο οποίο ορίζεται ότι οι αρχές των Οργανισμών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης εκλέγονται με καθολική και μυστική ψηφοφορία. Όμως και στον ιδρυτικό Νόμο της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ορίζεται ότι «εκλογικά δικαιώματα έχουν οι δημότες, εκλογείς των Δήμων και Κοινοτήτων που περιλαμβάνονται στην περιφέρεια της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης».

Δεύτερον, τα εννοιολογικά αυτά στοιχεία αφορούν στην συγκρότηση και στην δομή των οργάνων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και της προσδίδουν «σωματειακό» χαρακτήρα καθώς και δημοκρατική νομιμοποίηση των αποφάσεων της. Έτσι λοιπόν, οι εκλογές ως τρόπος ανάδειξης των διοικούντων οργάνων στους κατά τόπους αυτοδιοικούμενους οργανισμούς, δείχνει ότι το φαινόμενο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχει πολιτική σημασία και έντονο δημοκρατικό χαρακτήρα. Η διαδικασία αυτή είναι λογική συνέπεια της εφαρμογής της δημοκρατικής αρχής σε τοπικό επίπεδο εφόσον, δίνει το δικαίωμα σε μια κοινωνία όπως του Νομού, να αυτοδιοικηθεί από τα ίδια όργανα και όχι από όργανα διορισμένα από το κράτος.

Επιτρέπει, έτσι, την συμμετοχή των διοικούμενων στην διοίκηση των υποθέσεων που τους ενδιαφέρουν εξ' αιτίας του συνδέσμου της με τις κοινές τοπικές ανάγκες και τα συμφέροντα του Νομού. Επίσης, επιτρέπει την συμμετοχή των διοικούμενων στην διοικητική εξουσία, μέσα από τις αιρετές Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και αναδεικνύει την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση ως αυτοδιοίκηση «σωματειακού» χαρακτήρα, η οποία συμβάλλει στην οριζόντια οργάνωση του κράτους.

Όσον αφορά την σχέση διοικητικής εποπτείας, το δεύτερο δηλαδή στοιχείο της διοικητικής αυτοτέλειας των διοικούντων οργάνων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, ισχύουν τα εξής: Η σχέση διοικητικής εποπτείας και όχι ιεραρχικής εξάρτησης που

υπάρχει μεταξύ των οργάνων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και των οργάνων της Κρατικής Διοικήσεως είναι φυσική συνέπεια του αιρετού των οργάνων αυτών.

Η εποπτεία αυτή κατοχυρώνεται και στην παρ.5 του άρθρου 102 του Συντάγματος, η οποία επειδή πρόκειται περί αιρετών τοπικών αρχών, δηλαδή και της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, είναι ήπιας μορφής προς δυο κατευθύνσεις: από την μια καθορίζονται όρια στην ασκούμενη από το κράτος εποπτεία, ώστε να μην παρεμποδίζεται η πρωτοβουλία και η ελεύθερη δράση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) και από την άλλη προβλέπεται δικαστικό συμβούλιο για την προστασία των αιρετών οργάνων των Ο.Τ.Α., σχετικά με τη επιβολή των «πειθαρχικών» ποινών αργίας και απολύσεως από το αξίωμα τους, για να περιορισθεί η τυχόν αυθαιρεσία της Κρατικής Διοικήσεως.

Έτσι λοιπόν, η ήπιας μορφής διοικητική εποπτεία από την μια δεν επιτρέπει συνηθή πειθαρχικό έλεγχο επί των Νομαρχιακών Αρχών και από την άλλη δεν επιτρέπει παρά μόνο κατασταλτικό έλεγχο και μόνο έλεγχο νομιμότητας επί των πράξεων τους που αφορούν τοπικές υποθέσεις νομαρχιακού επιπέδου.

Γ) «ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ»

1) ΓΕΝΙΚΑ

Η «Δημοσιονομική Αυτοτέλεια» είναι η οικονομική ανεξαρτησία του αυτοδιοικούμενου οργανισμού, με την έννοια ότι μπορεί να έχει δική του περιουσία και δικά του έσοδα, να διαχειρίζεται και να διαθέτει αυτά κατά βούληση, να καθορίζει τα έξοδά του, να επιβάλλει δημόσια βάρη, ιδιαίτερα φόρους, για την κάλυψη των εξόδων του, να συντάσσει δικό του προϋπολογισμό και απολογισμό και να ασκεί το δικό του δημοσιονομικό αυτοέλεγχο.

Σύμφωνα με το άρθρο 102 του Συντάγματος, οι συσταθείσες Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις αποτελούν όπως είναι ήδη γνωστό δευτέρου βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης και συνιστούν αυτοδιοικούμενα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου. Λόγω της νομικής προσωπικότητας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων προκύπτει το τρίτο κομμάτι της αυτοτέλειας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, η «Δημοσιονομική Αυτοτέλεια», η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 102 παραγρ. 6 του Συντάγματος μας.

Η έννοια της «Δημοσιονομικής Αυτοτέλειας» σύμφωνα με τις διατάξεις του Συντάγματος και του άρθρου 82 του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, έχει διπλό περιεχόμενο:

Πρώτον, η «Δημοσιονομική Αυτοτέλεια», σύμφωνα με το άρθρο 102 παραγρ.5 και 6, σημαίνει ίδιος Νομαρχιακός Προϋπολογισμός, ο οποίος θα χρηματοδοτείται από Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους, οι οποίοι συντίθενται από ποσοστά εθνικών φόρων, ανάλογους και σε απόλυτη συσχέτιση με τις ασκούμενες και μεταβιβασθείσες αρμοδιότητες στην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα ο Νομαρχιακός Προϋπολογισμός να έχει και άλλες πηγές χρηματοδότησης εκτός από τις επιχορηγήσεις από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Δεύτερον, πρέπει να υπάρχει αναλογία και αυτομάτως συσχέτιση των εν λόγω Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων, προς τις ασκούμενες από την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση αρμοδιότητες. Να παρέχονται, δηλαδή, παράλληλα με τις απονεμηθείσες στην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση αρμοδιότητες και οι ανάλογοι και αναγκαίοι Πόροι, για τα αναγκαία έσοδα έτσι ώστε να μπορούν οι Ν.Α. να ασκήσουν τα καθήκοντά τους και να εκπληρώσουν την υψηλή αποστολή τους στο Κράτος, όπως αυτή αναφέρεται στην παραγρ. 3 του άρθρου 1 του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Η «Δημοσιονομική Αυτοτέλεια» δεν πρέπει να εκλαμβάνεται ως «Δημοσιονομική Αυτονομία» της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης έναντι του Κράτους, γιατί ούτως ή άλλως σε ένα ενιαίο Κράτος πρόκειται πάντοτε περί ενός ποσοστού «δημοσιονομικής υποτέλειας» της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και γενικώς των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), στην δημοσιονομική κυριαρχία της Κεντρικής Εξουσίας του Κράτους, αφού η άσκηση της φορολογικής κυριαρχίας ανήκει αποκλειστικώς στην Κεντρική Κρατική Εξουσία. Αυτή, λοιπόν, η αυτοτέλεια σύμφωνα και με το Ελληνικό Σύνταγμα έχει τόσο οργανικό όσο και ουσιαστικό χαρακτήρα έναντι της Κρατικής Διοικήσεως.¹⁶

---

¹⁶ Ευρ. Μπεσίλα-Βήκα, «Τοπική Αυτοδιοίκηση», 2001

2) ΙΔΙΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Συστατικό στοιχείο της νομικής προσωπικότητας των 50 Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων της Χώρας μας, σύμφωνα με το άρθρο 87 του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, είναι η ύπαρξη για την κάθε μια ετήσιου Νομαρχιακού Προϋπολογισμού εσόδων και εξόδων. Στον προϋπολογισμό αυτό προγραμματίζονται τα απαραίτητα έσοδα, καθώς και οι πηγές χρηματοδότησης τους, και οι δαπάνες για την εκπλήρωση των αναγκών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης του επόμενου οικονομικού έτους, το οποίο αρχίζει την 1^η Ιανουαρίου και λήγει την 31^η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους.

Ανάλογα με τον τρόπο εύρεσης πηγής εσόδων των Ν.Α. για τον Προϋπολογισμό τους, όπου διέπονται από διαφορετικές αρχές από εκείνες που διέπουν τον Κρατικό Προϋπολογισμό, κρίνεται η δημοσιονομική ή όχι αυτοτέλεια των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

Έχει παρατηρηθεί ότι ακόμη και στην καλύτερη περίπτωση, η «Δημοσιονομική Αυτοτέλεια» δεν φθάνει στο σημείο της «Δημοσιονομικής Αυτονομίας» εξ' αιτίας της Χώρας μας όπου, όπως προαναφέρθηκε, είναι ενιαίο Κράτος.

Α) «ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΥΠΟΤΕΛΕΙΑ»¹⁷

Έτσι λοιπόν, η κρατική κυριαρχία στην οποία υπάγεται η δημοσιονομική κυριαρχία ανήκει εξ' ολοκλήρου στην Κεντρική Κρατική Εξουσία. Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις είναι λοιπόν, από δημοσιονομική άποψη «υποτελείς» στην δημοσιονομική κυριαρχία της Κεντρικής Εξουσίας.

Έτσι, η «Δημοσιονομική Υποτέλεια» των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων έναντι της Κρατικής Εξουσίας παρουσιάζεται σε δυο τομείς:

Ο πρώτος τομέας είναι ότι οι αρχές που διέπουν την κατάρτιση και εκτέλεση των προϋπολογισμών τους έναντι των σχετικών αρχών του Κρατικού Προϋπολογισμού. Οι αρχές αυτές είναι: α) Στον Κρατικό Προϋπολογισμό προτεραιότητα οι κρατικές δαπάνες σε αντίθεση με τον Προϋπολογισμό της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης όπου προτεραιότητα έχουν τα έσοδα. β) Στον Κρατικό Προϋπολογισμό ισχύει ο κανόνας

¹⁷ Α.Θεοχαροπούλου, «Δίκαιο Κρατικού Προϋπολογισμού», 1979

της ισότητας των κρατικών δαπανών και της ανεξαρτησίας τους έναντι των κρατικών εσόδων σε αντίθεση με τον Προϋπολογισμό της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης όπου ισχύει ο κανόνας της ιεραρχίας των δαπανών και της ισοσκελίσεως δαπανών και εσόδων.

Ο Δεύτερος τομέας είναι ότι η άσκηση της φορολογικής κυριαρχίας ανήκει αποκλειστικά στην Κεντρική Πολιτική Εξουσία. Γενικά, η αυτοδιοίκηση των Ο.Τ.Α. στην Χώρα μας (ως ενιαίο Κράτος), δεν σημαίνει και αυτονομία, διότι οι Ο.Τ.Α. δεν είναι προικισμένοι με αυτόνομη νομοθετική εξουσία. Ασκούν, βέβαια, κανονιστική εξουσία, η οποία είναι πάντα δοτή με την έννοια ότι ασκείται με βάση την νομοθετική εξουσιοδότηση. Έτσι λοιπόν, μόνο με την εν λόγω εξουσιοδότηση οι Ο.Τ.Α. , άρα και οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, μπορούν να επιβάλουν τοπική φορολογία για να χρηματοδοτήσουν τις δαπάνες τους. Η φορολογική αυτή εξουσία είναι όμως περιορισμένη εξ' αιτίας του ότι δεν επεκτείνεται μέχρι την δυνατότητα να παίρνουν από μόνοι τους την απόφαση για την θέσπιση , την τροποποίηση ή την κατάργηση ενός τοπικού νομαρχιακού φόρου. Και αυτό εξ' αιτίας του άρθρου 78 του Συντάγματος το οποίο προβλέπει ότι το θέμα της φορολογίας είτε πρόκειται για εθνικό φόρο , είτε για τοπικό φόρο ανήκει στον τυπικό νομοθέτη.

Όσον αφορά την επιβολή ανταποδοτικών τελών προς την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, η κανονιστική αρμοδιότητα είναι ευρύτερη σε σύγκριση μ' εκείνης της επιβολής τοπικών φόρων. Έτσι λοιπόν, για την καταβολή ορισμένης εισφοράς από το μέρος των ιδιωτών για τη χρήση ορισμένης νομαρχιακής υπηρεσίας ή έργου , για την επιβολή δηλαδή ανταποδοτικού τέλους προς την Ν.Α. , αρκεί η νομοθετική εξουσιοδότηση να είναι ειδική προς δυο κατευθύνσεις: τόσο ως προς το είδος της παρεχόμενης προς χρήση ιδιωτών νομαρχιακής υπηρεσίας ή έργου , όσο και ως προς την έκταση της σχετικής επιβαρύνσεως.

Έτσι λοιπόν στον τομέα των εσόδων οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις είναι γεγονός ότι είτε πρόκειται για την επιβολή φόρων είτε πρόκειται για την εφαρμογή ανταποδοτικών τελών , η δημοσιονομική αυτοτέλεια των Ν.Α. είναι το μόνιμο πρόβλημα τους γιατί η επίλυση τους εξαρτάται άμεσα από την Κεντρική Κρατική Εξουσία.

Για τον λόγο αυτό προβλέπεται στο Σύνταγμα ότι το Κράτος είναι υποχρεωμένο να φροντίζει τη εξασφάλιση των αναγκαίων πόρων, έτσι ώστε οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις να είναι ικανές να εκπληρώσουν την αποστολή τους.

Η κρατική επιχορήγηση είναι πολύ σημαντική για την ενίσχυση των εσόδων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης καθώς η δυνατότητα αύξησης των εσόδων τους από μόνες τους είναι πολύ περιορισμένη. Αυτό φαίνεται και από το άρθρο 82 του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, όπου απαριθμούνται τα είδη εσόδων.

Αυτά είναι: α) *Τα τακτικά έσοδα*, τα οποία, σύμφωνα με την παράγραφο 1, προέρχονται από τις εξής πηγές: από φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές. Εισοδήματα από εκμετάλλευση της κινητής και ακίνητης περιουσίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, από ειδική ετήσια επιχορήγηση από τον τακτικό Κρατικό Προϋπολογισμό για την κάλυψη του κόστους ασκήσεως κρατικών αρμοδιοτήτων, οι οποίες έχουν μεταβιβασθεί στην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, από Κεντρικούς Αυτοτελείς Κρατικούς Πόρους, από πιστώσεις του Ειδικού Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων και τέλος από τέλη δικαιώματα και εισφορές ανταποδοτικού χαρακτήρα.

β) *Τα έκτακτα έσοδα*, τα οποία προέρχονται από τέλη για χρήση έργων που χρηματοδοτούνται με δανεισμό, από δάνεια, δωρεές, κληροδοσίες και κληρονομίες. Ακόμη προέρχονται από επιχορηγήσεις φορέων του δημοσίου τομέα, από εκποίηση περιουσιακών στοιχείων και τέλος από χρηματοδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή από άλλους διεθνείς οργανισμούς καθώς και από κάθε άλλη πηγή χρηματοδότησης.

γ) *Τα ανταποδοτικά τέλη*, τα οποία, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 82 του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (Κ.Ν.Α.), επιβάλλονται με απόφαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου για την χρήση νομαρχιακών υπηρεσιών ή έργων τα οποία συμβάλλουν στην βελτίωση της ποιότητας ζωής, στην καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών καθώς και στην ανάπτυξη της περιφέρειας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Στην παραγρ.3 του ίδιου άρθρου αναφέρεται ότι σε περίπτωση δανεισμού για την εκτέλεση έργων, το Νομαρχιακό Συμβούλιο έχει την δυνατότητα να επιβάλλει τέλη χρήσης των έργων για την εξασφάλιση των τοκοχρεολυτικών δόσεων των δανείων μέχρι να εξοφληθούν.

Όλα τα παραπάνω έχουν σαν αποτέλεσμα ο Κρατικός Προϋπολογισμός και οι εθνικοί φόροι να αποτελούν την κύρια πηγή εσόδων για την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και αυτό φαίνεται από τις εξής μορφές της πηγής αυτής εσόδων: α) υπό την μορφή τακτικών και έκτακτων επιχορηγήσεων και από τον τακτικό Κρατικό Προϋπολογισμό και από τον Ειδικό Προϋπολογισμό Δημόσιων Επενδύσεων. β) Υπό την μορφή των πρόσθετων υπέρ των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων φόρων επί των εθνικών φόρων και γ) υπό την μορφή της αυτομάτου αποδόσεως στις Νομαρχιακές

Αυτοδιοικήσεις ορισμένου ποσοστού των κρατικών εσόδων από εθνικούς φόρους. Έτσι λοιπόν, η δημοσιονομική ως προς τα έσοδα εξάρτηση των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων από την Κεντρική Πολιτική Εξουσία είναι αναπόφευκτη. Όσο μειώνεται το ποσοστό των κρατικών επιχορηγήσεων στην σύνθεση των νομαρχιακών εσόδων και αντιστοίχως αυξάνεται το ποσοστό συνθέσεως των νομαρχιακών εσόδων αυτομάτως από το φορολογικό νόμο τόσο αυξάνει ο βαθμός της δημοσιονομικής αυτοτέλειας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων (Ν.Α.) από την άποψη των εσόδων τους. Έτσι, αυξάνεται η δημοσιονομική αυτοτέλεια των Ν.Α. όταν από τον ίδιο τον φορολογικό νόμο είτε επιβάλλεται πρόσθετος υπέρ της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης σε εθνικό φόρο είτε προβλέπεται αυτομάτως απόδοση στην Ν.Α. ορισμένου ποσοστού των κρατικών εσόδων από εθνικούς φόρους είτε τέλος παρέχεται στην Ν.Α. η δυνατότητα θέσπισης τοπικών νομαρχιακών φόρων.

VI) Η ΚΡΑΤΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΣΤΗΝ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Πηγή: Ευρ. Μπεσίλα-Βήκα, «Τοπική Αυτοδιοίκηση», 2001
Σχεδιάγραμμα: 1

A) ΓΕΝΙΚΑ

Η εποπτεία του Κράτους με την ευρεία έννοια της περιλαμβάνει το δικαίωμα του να ρυθμίζει νομοθετικά την οργάνωση και λειτουργία των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, δηλαδή την «νομοθετική εποπτεία» και το δικαίωμα του να ελέγχει με διοικητικά, δηλαδή την «διοικητική εποπτεία» ή δικαστικά όργανα του την τήρηση των νόμων απ' αυτά. Η «νομοθετική» και «δικαστική εποπτεία» είναι αυτονόητες λόγω του γεγονότος ότι η άσκηση των αντίστοιχων εξουσιών ανήκουν στο «μονοπώλιο» του Κράτους και δεν αποτελούν χαρακτηριστικά γνωρίσματα της έμμεσης Κρατικής Διοίκησης. Χαρακτηριστικό της Κρατικής Διοίκησης είναι η «διοικητική εποπτεία»¹⁸.

B) «ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ»

Όπως ήδη έχει αναφερθεί, ο όρος της «*Διοικητικής Αυτοτέλειας*» των υποθέσεων και των οργάνων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, έχει την έννοια ότι οι πράξεις και τα διοικούντα όργανα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης δεν υπόκεινται σε κανένα ιεραρχικό και πειθαρχικό έλεγχο από τα Κρατικά Όργανα. Με βάση το άρθρο 102 παραγρ. 5 του Συντάγματος, η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση υπόκειται στην «*Διοικητική Κρατική Εποπτεία*», η οποία έχει διπλό ρόλο: την εξασφάλιση της κανονικής και αποδοτικής λειτουργίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (Ν.Α.) από την μια και την διατήρηση της ενότητας του Κράτους από την άλλη.

Σύμφωνα με το άρθρο 102 παραγρ. 5 του Συντάγματος καθορίζεται: Πρώτον ο περιορισμός της εποπτείας επί των πράξεων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), άρα και της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, εφόσον ορίζεται ότι δεν πρέπει να παρεμποδίζεται «η πρωτοβουλία και η ελεύθερη δράση της Ν.Α.». Δεύτερον, ο περιορισμός του πειθαρχικού ελέγχου σε δυο μόνο ποινές. Την ποινή αργίας ή την ποινή απολύσεως ως πειθαρχικές κυρώσεις.

Η «*Διοικητική Εποπτεία*» περιλαμβάνει από την μια τον έλεγχο του προσώπου και από την άλλη τον έλεγχο των πράξεων των Ο.Τ.Α.¹⁹, επομένως και της Ν.Α., και

¹⁸ Α. Τσούτου, «η Διοικητική εποπτεία επί των Αυτοδιοικούμενων Οργανισμών», 1995

¹⁹ Ευρ. Μπεσίλα-Βήκα, «Τοπική Αυτοδιοίκηση», 2001

διακρίνεται από τον ιεραρχικό έλεγχο στον οποίο υπόκεινται τα όργανα της άμεσης Κρατικής Διοίκησης. Είναι φανερό λοιπόν, ότι μεταξύ των δυο αυτών μορφών ελέγχου υπάρχουν διαφορές: α) η «*Διοικητική Εποπτεία*» αποτελεί έλεγχο, ο οποίος ασκείται από ανώτερο νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου σε ένα κατώτερο σε αντίθεση με την ιεραρχική εξουσία, η οποία αποτελεί έλεγχο ασκούμενο από τα ανώτερα στα κατώτερα όργανα του ίδιου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου. β) Η έκταση του ασκούμενου ελέγχου και ιδίως, η διοικητική εποπτεία περιλαμβάνει μόνο έλεγχο νομιμότητας ενώ ο ιεραρχικός έλεγχος περιλαμβάνει και έλεγχο σκοπιμότητας. Αυτή είναι και η ουσιαστική τους διαφορά. γ) Οι αρχές των Ο.Τ.Α., άρα και της Ν.Α. μπορούν να ασκούν αίτηση κυρώσεως κατά των πράξεων των εποπτικών αρχών ενώπιον των δικαστηρίων σε αντίθεση με την αρχή της άμεσης κρατικής διοίκησης, η οποία δεν νομομοποιείται στην άσκηση ενός τέτοιου ένδικου μέσου λόγω έλλειψης ίδιου συμφέροντος.

Αντικείμενο της «*Διοικητικής Εποπτείας*» μπορεί να είναι μόνο οι ίδιες υποθέσεις των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και όχι οι δοτές, οι οποίες υπόκεινται στον ιεραρχικό έλεγχο των αρμόδιων διοικητικών αρχών του Κράτους.

Η «*Διοικητική Εποπτεία*» συνίσταται σε έναν διαρκή έλεγχο των οργάνων των Ν.Π.Δ.Δ. και των πράξεις αυτών, τον οποίο ο νόμος αναθέτει σε όργανα της Κρατικής Διοίκησης ή άλλου αυτοδιοικούμενου οργανισμού.

Όσον αφορά τον «*έλεγχο του προσώπου των οργάνων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης*», αυτός είναι συνταγματικά επιτρεπτός. Σύμφωνα με το άρθρο 102 παραγρ. 5 του Συντάγματος ορίζεται ότι: «*οι πειθαρχικές ποινές αργίας και απόλυσης από το αξίωμα των αιρετών οργάνων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, εκτός από τις περιπτώσεις που συνεπάγονται αυτοδικαίως έκπτωση, απαγγέλλονται μόνο ύστερα από σύμφωνη γνώμη του συμβουλίου, το οποίο αποτελείται κατά πλειοψηφία από τακτικούς δικαστές*».

Ο διοικητικός έλεγχος περιλαμβάνει περιορισμένη άσκηση πειθαρχικής εξουσίας που σκοπεύει στην νόμιμη λειτουργία των Τοπικών Οργανισμών, επομένως και της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Η πειθαρχική εξουσία στους Τοπικούς Οργανισμούς πρέπει να ασκείται με πιο ήπια και χαλαρή μορφή απ' ό τι ασκείται στα διοικητικά όργανα του Κράτους και δεν πρέπει να προσβάλλει την ανεξαρτησία των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Στις διατάξεις του άρθρου 72 του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ρυθμίζεται ο τρόπος επιβολής πειθαρχικών ποινών στα όργανα της δευτεροβάθμιας τοπικής

αυτοδιοίκησης. Οι διατάξεις αυτές περιλαμβάνουν τα εξής: α) την επιβολή ποινής αργίας έως τριών μηνών και έκπτωσης αν έχουν διαπράξει σοβαρή παράβαση συγκεκριμένων υποχρεώσεων του, ή βαριά παράβαση των καθηκόντων τους, ή υπέρβαση της αρμοδιότητάς τους από δόλο ή βαριά αμέλεια. β) Την επιβολή αργίας σε περίπτωση παραπομπής τους για κακούργημα ή με αμετάκλητο βούλευμα για πλημμέλημα. γ) Την επιβολή ποινής έκπτωσης για σοβαρούς λόγους εθνικού ή δημόσιου συμφέροντος με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών.

Όσον αφορά «τον έλεγχο των πράξεων των οργάνων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης», είναι και αυτός συνταγματικά κατοχυρωμένος. Για τον λόγο αυτό η κρατική εποπτεία όσον αφορά τον έλεγχο των πράξεων, διέπεται από βασικές αρχές. Αυτές είναι: α) Ο έλεγχος των πράξεων πρέπει να είναι κατασταλτικός και όχι προληπτικός. β) Ο έλεγχος περιλαμβάνει μόνο την νομιμότητα και όχι την σκοπιμότητα των πράξεων. γ) Η εποπτική αρχή δεν μπορεί να μεταρρυθμίζει τις πράξεις των οργάνων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και δ) η εποπτική αρχή δεν μπορεί να υποκαθίσταται στην αρμοδιότητα των οργάνων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Βάση του άρθρου 76 του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (Κ.Ν.Α.), « όλες οι πράξεις του Νομαρχιακού Συμβουλίου, των Νομαρχιακών Επιτροπών, των διοικητικών συμβουλίων και των εκτελεστικών επιτροπών των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) και των ιδρυμάτων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης αποστέλλονται στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας». Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας παραπέμπει αιτιολογημένα στην Επιτροπή Ελέγχου των Πράξεων, τις πράξεις που δεν θεωρεί νόμιμες.

Η Επιτροπή Ελέγχου των Πράξεων συνιστάται σε κάθε έδρα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και σύμφωνα με το άρθρο 68 του Κ.Ν.Α. είναι τριμελής επιτροπή και αποτελείται από: α) έναν πρωτοδικη, ως πρόεδρο, που ορίζεται με τον αναπληρωτή του από τον πρόεδρο των πρωτοδικών β) έναν δημόσιο υπάλληλο αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών που ορίζεται με τον αναπληρωτή του από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας και γ) από ένα μέλος του Νομαρχιακού Συμβουλίου που ορίζεται με τον αναπληρωτή του από το Νομαρχιακό Συμβούλιο.

Έργο της Επιτροπής, σύμφωνα με το παραπάνω άρθρο, είναι: α) η άσκηση ελέγχου νομιμότητας στις πράξεις του Νομαρχιακού Συμβουλίου, των Νομαρχιακών Επιτροπών, των διοικητικών επιτροπών και των εκτελεστικών επιτροπών των νομικών τους προσώπων, οι οποίες παραπέμπονται στον Γενικό Γραμματέα της

Περιφέρειας για έλεγχο νομιμότητας και β) η εκδίκαση των προσφυγών κατά των πράξεων των οργάνων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης για παράβαση νόμου.

Γ) «ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ»

Σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 3 του άρθρου 101 του Συντάγματος «η διοίκηση του Κράτους οργανώνεται σύμφωνα με το αποκεντρωτικό σύστημα. Τα περιφερειακά όργανα του Κράτους έχουν γενική αποφασιστική αρμοδιότητα για τις υποθέσεις της περιφέρειάς τους. Τα κεντρικά όργανα του Κράτους, εκτός από ειδικές αρμοδιότητες, έχουν τη γενική κατεύθυνση, το συντονισμό και τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των περιφερειακών οργάνων, όπως ο νόμος ορίζει».

Η «*Νομοθετική Εποπτεία*», έχει αφηθεί στο Σύνταγμα και τον Κοινό Νομοθέτη (Βουλή των Ελλήνων – Νομοθετική Εξουσία). Οι τοπικές υποθέσεις ρυθμίζονται σύμφωνα με το νομοθετικό πλαίσιο, το οποίο ψηφίζεται από τον Κοινό Νομοθέτη.

Είναι αυτονόητο ότι οι τοπικές υποθέσεις επιλύονται από τις αρμόδιες τοπικές αρχές Α΄ και Β΄ βαθμού σύμφωνα με το νομοθετικό πλαίσιο το οποίο έχει ψηφιστεί από τα συντεταγμένα όργανα της Πολιτείας (όπως είναι για παράδειγμα ο Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων και ο Κώδικας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης).

Δ) «ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ»

Η λειτουργία της «δικαστικής εποπτείας» έχει αρμοδιότητα την τήρηση των νόμων και την εφαρμογή της νομιμότητας σε κάθε πράξη – ενέργεια των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 87 του Συντάγματος «η δικαιοσύνη απονέμεται από δικαστήρια συγκροτούμενα από τακτικούς δικαστές, που απολαμβάνουν λειτουργική και προσωπική ανεξαρτησία. Οι δικαστές κατά την άσκηση των καθηκόντων τους υπόκεινται μόνο στο Σύνταγμα και στους νόμους και σε καμία περίπτωση δεν υποχρεούνται να συμμορφώνονται με διατάξεις που έχουν τεθεί κατά κατάλυση του Συντάγματος».

Το εσωτερικό δημόσιο δίκαιο περιλαμβάνει τους εξής κλάδους: το συνταγματικό δίκαιο, το διοικητικό δίκαιο, το ποινικό και το δημοσιονομικό δίκαιο. Με του κλάδους αυτούς επιλύονται θέματα που απασχολούν την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Μέσω της διαδικασίας απονομής της δικαιοσύνης και σύμφωνα με τους παραπάνω κλάδους δικαίου οι πολίτες αλλά και οι κρατικοί φορείς εξουσίας επιλύουν τις

διαφορές τους και ταυτόχρονα διαμορφώνεται ένα πλαίσιο νομιμότητας στα πλαίσια λειτουργίας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ : 4^ο

**«Η ΣΧΕΣΗ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΕ ΤΟΥΣ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ ΜΕ
ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΚΡΑΝΙΔΙΟΥ.»**

1) ΓΕΝΙΚΑ

Με την θέσπιση του δεύτερου βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης βάσει του ιδρυτικού Νόμου 2218/1994 καθορίστηκαν εξ' αρχής και οι αρμοδιότητες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Βασικό μέλημα του Νομοθέτη ήταν να υπάρχει όσο το δυνατόν πιο «ξεκάθαρος» διαχωρισμός των αρμοδιοτήτων πρώτου και δεύτερου βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Το έργο αυτό ήταν δύσκολο, διότι πολλές φορές η έννοια της Τοπικής Υπόθεσης και το εύρος αυτής είναι θέμα ερμηνείας.

Παρ' όλα αυτά η σύσταση δεύτερου βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης και η κατανομή σε αυτήν των ανάλογων αρμοδιοτήτων δεν έθιξαν την πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Ενδεικτικά, οι αρμοδιότητες των Δήμων και των Κοινοτήτων που ασκούν σε τοπικό επίπεδο, αφορούν κυρίως τους τομείς: α) ανάπτυξης, β) περιβάλλοντος, γ) ποιότητας ζωής και εύρυθμης λειτουργίας των πόλεων και των οικισμών, δ) απασχόλησης, ε) κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης, στ) παιδείας, πολιτισμού και αθλητισμού και ζ) πολιτικής προστασίας. Οι Δήμοι ασκούν, επίσης, αρμοδιότητες κρατικού χαρακτήρα όπως: τήρηση του δημοτολογίου και του μητρώου αρρένων, τήρηση ληξιαρχικών βιβλίων, χορήγηση βεβαίωσης μόνιμης κατοικίας, χορήγηση – ανάκληση και αφαίρεση αδειών ίδρυσης, λειτουργίας και εγκατάστασης των καταστημάτων και των επιχειρήσεων, κ.α.

Από την άλλη πλευρά η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση έχει τις εξής αρμοδιότητες: α) να ασκεί τη διοίκηση τοπικών υποθέσεων σε νομαρχιακό επίπεδο εκτός από τις αρμοδιότητες που εξαιρεί το νομικό πλαίσιο, β) να είναι υπεύθυνη για το οδικό επαρχιακό δίκτυο, γ) η κατασκευή σχολικών κτιρίων, δ) η διαχείριση του υδάτινου πλούτου της ευρύτερης περιοχής, ε) η αναπτυξιακή πορεία του τόπου σε συγκεκριμένους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, στ) έχει τη ευθύνη για την τουριστική προβολή όλου του Νομού, ζ) να αναπτύσσει πρωτοβουλίες στον τομέα της παιδείας, του πολιτισμού, του αθλητισμού καθώς και της πολιτικής προστασίας, η) να ασχολείται με θέματα πολεοδομίας και περιβάλλοντος. Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι εποπτεύει τις επιχειρήσεις του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα με κύριο σκοπό την προστασία του κοινωνικού συνόλου, την τήρηση των κανόνων υγιεινής,

Ανάμεσα στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση υπάρχει συνεργασία, αυτονομία και ουδεμία ιεραρχική εξάρτηση.

II) ΤΟΜΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ανάμεσα στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση υπάρχουν αρκετοί τομείς που απαιτούν την μεταξύ τους συνεργασία.

Α) «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ»

Ένας από τους σημαντικότερους τομείς συνεργασίας είναι αυτός στα πλαίσια των διαδικασιών του «Δημοκρατικού Προγραμματισμού». Σύμφωνα με τον Νόμο 1622/86 οι δυο αυτές βαθμίδες συνεργάζονται ως εξής: το Δημοτικό Συμβούλιο διατυπώνει προτάσεις προς το Νομαρχιακό Συμβούλιο για έργα και μέτρα πολιτικής, νομαρχιακής ή περιφερειακής σημασίας που αφορούν τον Δήμο και εντάσσονται στο μεσοχρόνιο νομαρχιακό ή περιφερειακό αναπτυξιακό πρόγραμμα. Με την σειρά του το Νομαρχιακό Συμβούλιο, ύστερα από τις προτάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου, καταρτίζει το μεσοχρόνιο νομαρχιακό αναπτυξιακό πρόγραμμα, στα πλαίσια του αντίστοιχου μεσοχρόνιου περιφερειακού αναπτυξιακού προγράμματος. Στην συνέχεια το Δημοτικό Συμβούλιο, καταρτίζει στα πλαίσια του μεσοχρόνιου νομαρχιακού αναπτυξιακού προγράμματος, το αντίστοιχο τοπικό αναπτυξιακό πρόγραμμα, ύστερα από σχετική πρόταση των Τοπικών Συμβουλίων ή των συμβουλίων των Δημοτικών Διαμερισμάτων. Το Νομαρχιακό Συμβούλιο διαμορφώνει τα πλαίσια για την κατάρτιση των μεσοχρόνιων τοπικών αναπτυξιακών προγραμμάτων του Νομού, εξειδικεύοντας το μεσοχρόνιο νομαρχιακό αναπτυξιακό πρόγραμμα και εγκρίνει τα τοπικά μεσοχρόνια αναπτυξιακά προγράμματα. Μια ακόμη αρμοδιότητα του Δημοτικού Συμβουλίου, στα πλαίσια του «Δημοκρατικού Προγραμματισμού» είναι κατάρτιση του ετήσιου τοπικού αναπτυξιακού προγράμματος, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγρ. 4 του άρθρου 73 του ίδιου Νόμου. Το Νομαρχιακό Συμβούλιο από την δική του θέση καταρτίζει το ετήσιο νομαρχιακό αναπτυξιακό πρόγραμμα, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγρ. 3 του άρθρου 73 του ίδιου Νόμου. .

Με τις παραπάνω συντονισμένες δράσεις αναπτύσσεται μια ισχυρή μορφή συνεργασίας μεταξύ των δυο αυτών βαθμίδων Τοπικής Αυτοδιοίκησης με αναπτυξιακούς στόχους.

Β) «ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ»

Μια ακόμη πολύ σημαντική μορφή συνεργασίας είναι αυτή με την Διεύθυνση Τουρισμού, Πολιτισμού, Νεότητας και Αθλητισμού η οποία είναι μια από τις σημαντικότερες Διευθύνσεις της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, καθώς σκοπός της είναι η προβολή του Νομού με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Σύμφωνα λοιπόν με τις αρμοδιότητες που της έχουν δοθεί μπορεί να ιδρύει Κέντρα Παροχής Πολιτιστικών Υπηρεσιών, να διατηρεί και να προβάλλει την πολιτιστική κληρονομιά του Νομού, να αναπτύσσει σχέσεις με τους απόδημους που κατάγονται από τον Νομό, να ασχολείται με θέματα που αφορούν την νεότητα και να εφαρμόζει προγράμματα τουριστικής ανάπτυξης.

Αυτή λοιπόν η Διεύθυνση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης συνεργάζεται με τους πρωτοβάθμιους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης για τον σχεδιασμό και την προώθηση Προγραμμάτων οικοτουρισμού, αγροτουρισμού, θαλάσσιου και χειμερινού συνεδριακού τουρισμού. Με βάση τα πολιτιστικά, πολιτισμικά και ιστορικά στοιχεία κάθε Δήμου, η Διεύθυνση Τουρισμού, Πολιτισμού, Νεότητας και Αθλητισμού έχει την δυνατότητα να εφαρμόζει προγράμματα τουριστικής ανάπτυξης και ιδιαίτερα με την υποστήριξη τουριστικών επιχειρήσεων να προβάλλει τον Νομό στο εσωτερικό και στο εξωτερικό συμμετέχοντας πολύ συχνά και σε εκθέσεις προβολής του τοπικού τουριστικού προϊόντος. Στα πλαίσια της προώθησης του τουριστικού προϊόντος της περιοχής η Ν.Α. έχει την δυνατότητα να εκδίδει βιβλία, διάφορα διαφημιστικά φυλλάδια καθώς και χάρτες του Νόμου, ώστε να προβάλλεται ακόμη περισσότερο όχι μόνο το σύνολο του Νομού αλλά και κάθε Δήμος ξεχωριστά.

Συνεργασία μπορεί να υπάρξει μεταξύ Α' και Β' βαθμού τοπικής Αυτοδιοίκησης όσον αφορά και την διοργάνωση κοινών πολιτιστικών εκδηλώσεων, με σκοπό τη διατήρηση των παραδόσεων και της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς καθώς και την διάδοση αυτών στους νέους.

Γ) «ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ, ΧΥΤΑ, ΣΧΟΛΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ»

Ο Δήμος συνεργάζεται, επίσης και με την Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Αυτή η συνεργασία είναι αρκετά σημαντική καθώς συνεργάζονται σε περιπτώσεις έκτακτων αναγκών, όπως είναι για παράδειγμα η αντιμετώπιση θεομηνιών, σεισμών κ.λ.π.. Αν και το επαρχιακό δίκτυο ανήκει στην

αρμοδιότητα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ωστόσο σε έκτακτες περιπτώσεις συνεργάζονται και οι δυο βαθμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Τέτοιες περιπτώσεις είναι η χιονόπτωση , η πλημμύρα, η κατολίσθηση κ.λ.π.

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω το επαρχιακό δίκτυο ανήκει στην αρμοδιότητα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Στις εργασίες για το επαρχιακό δίκτυο υπάγεται κάθε είδους εργασία που έχει να κάνει με αυτό, όπως: η σήμανση, η ασφαλτόστρωση, η χάραξη νέων οδικών δικτύων. Ακόμη και αυτός ο παράγοντας υποδηλώνει μια άμεση συνεργασία μεταξύ των δυο βαθμίδων τοπικής αυτοδιοίκησης.

Επίσης η Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης συνεργάζεται με τους πρωτοβάθμιους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την κατασκευή Χώρου Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ), το οποίο στις μέρες μας είναι ένα από τα μεγαλύτερα ζητήματα. Για την συγκεκριμένη κατασκευή υπεύθυνος είναι ο Νομάρχης. Η χωροθέτηση και η κατασκευή ΧΥΤΑ γίνεται προς αντικατάσταση των υπαρχόντων Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ) οι οποίοι ανήκουν στους Δήμους και αυτό υποδηλώνει την μεταξύ τους συνεργασία.

Στην Διεύθυνση αυτή της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ανήκει και η κατασκευή σχολικών κτιρίων ,όπου σύμφωνα με το άρθρο 8 παραγρ. 4 του Κώδικα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, είναι αρμοδιότητα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Η αγορά του οικοπέδου όπου θα κατασκευαστεί το σχολικό κτίριο ανήκει στην αρμοδιότητα του Δήμου. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να δημιουργείται μια μορφή συνεργασίας μεταξύ Δήμου και Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του *Νόμου 1894/1990* ορίζεται ότι « η κινητή και ακίνητη περιουσία των εφορειών όλων των δημοσιών σχολείων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και τα σχολικά κτίρια, για τα οποία έχουν συνταχθεί πρωτόκολλα οριστικής παραλαβής , με τα οικόπεδα τους μεταβιβάζονται κατά κυριότητα στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης στην περιφέρεια στην οποία βρίσκονται τα αντίστοιχα ακίνητα. Τα αποπερατωμένα κατά την δημοσίευση του παρόντος δημόσια σχολεία , για τα οποία δεν έχουν συνταχθεί πρωτόκολλα οριστικής παραλαβής , με το οικόπεδο τους μεταβιβάζονται επίσης στους παραπάνω οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης. Για την συντέλεση της κινητής και ακίνητης περιουσίας καθενός σχολείου με το οικόπεδο του εκδίδεται απόφαση του αντίστοιχου

Νομάρχη. Οι αποφάσεις, που αφορούν ακίνητα, μεταγράφονται ατελώς στα βιβλία μεταγραφών του χωρικά αρμόδιου υποθηκοφυλακείου.»

Στην παραγρ. 2 του ίδιου άρθρου αναφέρεται ότι: « η κυριότητα κάθε νεοπαραλαμβανόμενου σχολικού κτιρίου , με το οικόπεδο του, μεταβιβάζονται στον αντίστοιχο οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης από τον Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων ή την αντίστοιχη νομαρχία, όπου ανήκαν , αντίστοιχα, το οικόπεδο και το κτίριο του κατά το στάδιο της κατασκευής του, με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του Οργανισμού Σχολικών Κτιρίων ή του αντίστοιχου Νομάρχη η οποία μεταγράφεται ατελώς στα βιβλία μεταγραφών του κατά τόπον αρμόδιου υποθηκοφυλακείου.»

Επίσης στην παραγρ. 12 του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι: « η ευθύνη και η αρμοδιότητα για επισκευές μεγάλης κλίμακας στο φέροντα οργανισμό, στις στέγες και στις εγκαταστάσεις των σχολικών κτιρίων ανήκει στους αντίστοιχους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης , και εφόσον αυτοί δηλώσουν ότι αδυνατούν ασκείται από τις οικείες νομαρχίες , οι οποίες επιχορηγούνται με τις σχετικές πιστώσεις.»

Ο Ν.1894/1990 αναφέρει ακόμη ότι «σε περίπτωση που παύσει η λειτουργία τέτοιων σχολείων ή μονάδων στην περιοχή καθενός συγκεκριμένου ακινήτου , η χρήση του ορίζεται κάθε φορά με εισήγηση του οικείου οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης και απόφαση του οικείου νομάρχη. Επίσης αναφέρεται ακόμη ότι « στα ακίνητα , που μεταβιβάζονται στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, μπορεί να ενεργούνται εργασίες επισκευών , συντηρήσεων και κάθε είδους προσθηκών από τον Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων ή από τις οικείες νομαρχίες.

Με βάση τα παραπάνω φαίνεται ο τρόπος συνεργασίας μεταξύ πρώτου και δεύτερου βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης.

Δ) «ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ»

Στο άρθρο 223 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα αναφέρεται και μια ακόμη μορφή συνεργασία μεταξύ των δυο αυτών βαθμίδων Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς ορίζει ότι: « οι Δήμοι, οι Κοινότητες, Σύνδεσμοι, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις καθώς και Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού μπορούν να συνάπτουν μεταξύ τους συμβάσεις για την εκτέλεση έργων, προμηθειών και υπηρεσιών. Αντικείμενα των συμβάσεων μπορεί να είναι και η βεβαίωση και είσπραξη τελών, δικαιωμάτων, εισφορών και προστίμων.»

Ακόμη στο άρθρο 225 του ίδιου Κώδικα αναφέρεται ότι : « για την μελέτη και την εκτέλεση έργων και προγραμμάτων ανάπτυξης μιας περιοχής, καθώς και για την παροχή υπηρεσιών κάθε είδους οι Δήμοι και οι Κοινότητες, οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και τα Νομαρχιακά Διαμερίσματα των Ενιαίων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, οι Σύνδεσμοι Δήμων και Κοινοτήτων, οι Τ.Ε.Δ.Κ., Η Ε.Ν.Α.Ε., η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα οποία συνιστούν ή στα οποία συμμετέχουν οι προαναφερόμενοι οργανισμοί και φορείς, οι δημοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης, τα δημοτικά και κοινοτικά ιδρύματα μπορούν να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις με το Δημόσιο, μεταξύ τους ή και με φορείς του δημοσίου τομέα της παραγρ. 6 του άρθρου 1 του Ν. 1256/1982, μεμονωμένα ή από κοινού.»

Αναφέρεται, επίσης στο άρθρο 265 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα ότι «οι Δήμοι και οι Κοινότητες είτε μαζί με Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις είτε με άλλους φορείς μπορούν να συνιστούν Ανώνυμες Εταιρείες Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Για να συσταθούν λοιπόν αυτές οι Ανώνυμες Εταιρείες Ο.Τ.Α. απαιτείται η μεταξύ τους συνεργασία.

Ε) «ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΑΓΡΟΤΩΝ»

Ένας ακόμη τομέας που χρίζεται συνεργασία μεταξύ Δήμου και Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης είναι ο τομέας ενημέρωσης των αγροτών. Οι Δήμοι είναι υπεύθυνοι για την ενημέρωση των αγροτών (γεωργών και κτηνοτρόφων) για προγράμματα τα οποία χειρίζεται η Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης (γνωστή ως Διεύθυνση Γεωργίας παλαιότερα) .

Τέτοια Προγράμματα είναι: το «Πρόγραμμα Εξισωτικής Αποζημίωσης», το «Πρόγραμμα Δακοκτονίας», το «Πρόγραμμα Βελτίωσης Ηλικιακής Σύθεσης Αγροτικού Πληθυσμού»(Πρόγραμμα για νέους γεωργούς), το «Πρόγραμμα Επενδύσεων σε Κτηνοτροφικές και Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις» (όπως είναι το Σχέδιο Βελτίωσης) και το «Πρόγραμμα Βιολογικής Γεωργίας και Βιολογικής Κτηνοτροφίας».

Ακόμη, ο Δήμος είναι υπεύθυνος για την ενημέρωση των αγροτών σχετικά με το ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Διαχείρισης Εκτάσεων (ΟΣΔΕ), την Ενιαία Ενίσχυση, την Ενίσχυση λόγω Ποιοτικού Παρακρατήματος, την Πρόσθετη Ενίσχυση για το πρόβειο και αίγιο γάλα.

Η Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης είναι υποχρεωμένη να κρατά ενήμερους τους Δήμους για τυχόν νέα Προγράμματα ή για την τροποποίηση των ήδη υπάρχοντων, ώστε να μπορούν οι ενδιαφερόμενοι οι οποίοι τις περισσότερες φορές βρίσκονται μακριά από την έδρα του Νομού να ενημερώνονται σχετικά με τα προγράμματα αυτά. Έτσι λοιπόν απαιτείται συνεργασία μεταξύ των δυο αυτών φορέων Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

ΣΤ) «ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΩΝ»

Συνεργασία μεταξύ Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και Δήμου απαιτείται όσον αφορά την Διεύθυνση Εγγείων Βελτιώσεων. Παλαιότερα (έως το 2004) χορηγούνταν άδειες ανόρυξης αρδευτικών γεωτρήσεων καθώς και οι σχετικές άδειες χρήσης νερού από την Διεύθυνση Εγγείων Βελτιώσεων. Με την δημιουργία όμως της Διεύθυνσης Υδάτων της Περιφέρειας , η χορήγηση των αδειών αυτά πέρασε στα χέρια της. Έτσι λοιπόν, η σχέση του Δήμου με την Διεύθυνση Εγγείων Βελτιώσεων έχει περιοριστεί στην ανταλλαγή μετεωρολογικών δεδομένων σε επεξηγήσεις σχετικά με την ισχύουσα κανονιστική απόφαση του Νομάρχη (Αργολίδας 19600/16-6-2000) με την οποία υπαγορεύονται απαγορευτικά, περιοριστικά και λοιπά ρυθμιστικά έργα για την προστασία του υδατικού δυναμικού του Νομού (Αργολίδας). Ο Δήμος επίσης έχει την δυνατότητα να ενημερώνει τους ενδιαφερόμενους για τον τρόπο απόκτησης άδειας οδήγησης και άδεια κυκλοφορίας γεωργικών μηχανημάτων καθώς η άδεια αυτή χορηγείται από την Διεύθυνση Εγγείων Βελτιώσεων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Ζ) «ΣΦΑΓΕΙΑ-ΚΤΗΝΙΑΤΡΕΙΑ»

Μια ακόμη σχέση σε επίπεδο συνεργασίας υπάρχει με την πρώτη βαθμίδα Τοπικής Αυτοδιοίκησης και με την Διεύθυνση Κτηνιατρικής της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης καθώς η διεύθυνση αυτή έχει μέσα στις αρμοδιότητές της και την εποπτεία των Αγροτικών Κτηνιατρείων που λειτουργούν στο Νομό όπως επίσης και την εισήγηση για την ίδρυση νέων, την μεταφορά , την συγχώνευση καθώς και την κατάργηση αυτών. Στην Διεύθυνση Κτηνιατρικής υπάγονται και τα Αγροτικά Κτηνιατρεία που υπάρχουν στο Νομό. Οι πρωτοβάθμιοι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης συνεργάζονται με την παραπάνω διεύθυνση όσον αφορά την

λειτουργία των Δημοτικών Σφαγείων, όπου αυτά υπάρχουν. Η Διεύθυνση Κτηνιατρικής είναι υπεύθυνη για τον ορισμό ελεγκτή – κρεοσκόπου για την εύρυθμη λειτουργία του Δημοτικού Σφαγείου καθώς και του Κτηνιατρείου.

H) «ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ»

Οι Πρωτοβάθμιοι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχουν μέσα στις αρμοδιότητές τους και την έκδοση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταστημάτων. Για την έκδοση της άδειας αυτής απαιτούνται κάποια απαραίτητα δικαιολογητικά ανάλογα με το είδος του καταστήματος. Μέσα στα δικαιολογητικά αυτά είναι: η οικοδομική άδεια, βεβαίωση από την πολεοδομία ότι το κτίσμα είναι νόμιμο, βεβαίωση κυκλοφοριακής σύνδεσης σε ορισμένες περιπτώσεις από την Διεύθυνση τεχνικών υπηρεσιών. Όταν πρόκειται για κατάστημα υγειονομικού ενδιαφέροντος απαιτείται έγκριση από την Διεύθυνση Υγείας και Δημόσιας Υγιεινής της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Όταν ο ενδιαφερόμενος καταθέσει τα χαρτιά του στον Δήμο, τότε ο τελευταίος με την σειρά του στέλνει τα δικαιολογητικά, ανάλογα με το είδος του καταστήματος, στην αρμόδια Διεύθυνση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης για να πάρει ή όχι την έγκριση για έκδοση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας του καταστήματος. Είναι λοιπόν και εδώ είναι φανερή η συνεργασία των δυο αυτών φορέων Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

III) ΣΧΕΣΗ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΚΡΑΝΙΔΙΟΥ

Ο Δήμος Κρανιδίου ανήκει στο Νομό Αργολίδας, αποτελεί πληθυσμιακά τον τρίτο μεγαλύτερο δήμο του Νομού και φυσικά συνεργάζεται με την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αργολίδας προς όφελος του κοινωνικού συνόλου και των πολιτών που διαμένουν στα όρια του Νομού.

Έτσι λοιπόν, ο Δήμος Κρανιδίου συνεργάζεται με την Ν.Α. Αργολίδας στα πλαίσια του «Δημοκρατικού Προγραμματισμού».

Συνεργασία υπάρχει επίσης με την Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης και την Διεύθυνση Εγγείων Βελτιώσεων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας καθώς στο Δήμο Κρανιδίου ο αριθμός των κατοίκων που ασχολούνται με την γεωργία και την κτηνοτροφία είναι μεγάλος και ο καθένας από αυτούς έχει την ανάγκη της ενημέρωσης σχετικά με τα ζητήματα που τον απασχολούν καθώς η έδρα των διευθύνσεων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας βρίσκονται στην πρωτεύουσα του Νομού, το Ναύπλιο, όπου είναι δύσκολο τις περισσότερες φορές ο ενδιαφερόμενος να πάει για να ενημερωθεί. Στον Δήμο Κρανιδίου λειτουργεί Δημοτικό Σφαγείο όπου και αυτό με την σειρά του υποδηλώνει μια συνεργασία με την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση καθώς η Διεύθυνση Κτηνιατρικής ορίζει και στέλνει ελεγκτή – κρεοσκόπο για την εύρυθμη λειτουργία του σφαγείου. Στον Δήμο λειτουργεί επίσης και Αγροτικό Κτηνιατρείο το οποίο υπάγεται στην Διεύθυνση Κτηνιατρικής και έχει τις εξής αρμοδιότητες: α) Παροχή κτηνιατρικής περίθαλψης στα άρρωστα ζώα, λήψη μέτρων προστασίας πρόληψης και καταστολής των μεταδοτικών και παρασιτικών νοσημάτων των ζώων. β) Έλεγχος των προϊόντων ζωικής προέλευσης, εκτέλεση κτηνιατρικών υγειονομικών επιθεωρήσεων και ελέγχων σε εγκαταστάσεις, μεταποίησης, τυποποίησης και εμπορίας στην περιοχή. γ) Συγκέντρωση στατιστικών στοιχείων και υποβολή στην Διεύθυνση Κτηνιατρικής των προγραμμάτων εξυγίανσης του ζωικού κεφαλαίου και δ) ενημέρωση του πληθυσμού για θέματα που απασχολούν την Κτηνιατρική Επιστήμη. Η λειτουργία του Αγροτικού Κτηνιατρείου Κρανιδίου έχει σαν αποτέλεσμα την άμεση παρέμβαση σε οποιοδήποτε ζήτημα προκύψει στην περιοχή καθώς και τον ορθότερο τρόπο επίλυσης του ζητήματος γνωρίζοντας καλύτερα τα προβλήματα και τις συνθήκες που επικρατούν στην περιοχή όπου εδρεύει.

Ο Δήμος Κρανιδίου είναι μια περιοχή με αρκετά ενδιαφέροντα ιστορικά, πολιτιστικά και πολιτισμικά στοιχεία. Επίσης η περιοχή αυτή γνωρίζει και μια ιδιαίτερη τουριστική ανάπτυξη. Εξ' αιτίας αυτών λοιπόν, ο Δήμος Κρανιδίου συνεργάζεται με την Διεύθυνση Τουρισμού, Πολιτισμού, Νεότητας και Αθλητισμού της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας, ώστε μέσα από αυτήν την μεταξύ τους συνεργασία να μπορέσουν να σχεδιάσουν και να προωθήσουν Προγράμματα οικοτουρισμού, αγροτουρισμού, θαλάσσιου και χειμερινού συνεδριακού τουρισμού.

Επίσης η Διεύθυνση αυτή της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας είναι υπεύθυνη για την εποπτεία εκδόσεων βιβλίων, χαρτών, περιοδικών, κ.λ.π. ώστε να προβάλλει, μέσα από αυτά το Νομό αλλά και κάθε Δήμο ξεχωριστά στο εσωτερικό και το εξωτερικό. Έτσι με την μεταξύ τους συνεργασία αποφασίζουν το περιεχόμενο των εντύπων αυτών για το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα που θα ωφελήσει και τις δυο πλευρές.

Άριστη συνεργασία μεταξύ των δυο αυτών φορέων Τοπικής Αυτοδιοίκησης υπάρχει για την συμμετοχή του Νομού Αργολίδας στις τουριστικές εκθέσεις «ΠΑΝΟΡΑΜΑ», «ΑΡΓΟΛΙΔΑ», «ΠΑΡΚΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ», «ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ». Η Διεύθυνση Τουρισμού της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας καλεί τους Δήμους της, άρα και τον Δήμο Κρανιδίου, για να συμμετέχουν στις εκθέσεις αυτές και να συνεργαστούν για το περίπτερο, τις θέσεις καθώς και το υλικό που θα προβάλουν. Είναι πολύ σημαντικό να αναφερθεί ότι ο Δήμος Κρανιδίου συμμετέχει κάθε χρόνο σ' αυτές τις εκθέσεις με μεγάλη θέληση για να προβάλλει σε συνεργασία με την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση όσο το δυνατόν καλύτερα την περιοχή.

Ο Οργανισμός Πολιτισμού και Αθλητισμού της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας βοήθα στην διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων τον Δήμο Κρανιδίου κάνοντας διαφόρων ειδών αφιερώματα που έχουν να κάνουν με τον πολιτισμό μας.

Ο ίδιος οργανισμός έχει διοργανώσει επίσης, σε συνεργασία με τα Ελληνικά Ταχυδρομεία και την αρωγή του Δήμου Κρανιδίου έκθεση με θέμα: « Τα Γραμματόσημα και οι Φιλοτελιστές της Αργολίδας» στο χώρο του Λυκείου Κρανιδίου.

Η «*Νομαρχιακή Επιτροπή Λαϊκής Επιμόρφωσης*» (Ν.Ε.Λ.Ε.) της Ν.Α. Αργολίδας κατάφερε να επιμορφώσει πολλές ομάδες ατόμων σε πολλά επαγγέλματα. Σε συνεργασία με τον Δήμο Κρανιδίου λειτούργησαν τμήματα σε αίθουσες των σχολείων Κρανιδίου. Έτσι λοιπόν στο Δήμο Κρανιδίου μέχρι τώρα έχουν

λειτουργήσει τμήματα επιμόρφωσης Ηλεκτρονικών Υπολογιστών για ενήλικες και κυρίως για δημόσιους υπαλλήλους οι οποίοι αντιμετώπιζαν δυσκολίες στην χρήση Η/Υ. Έχουν, ακόμη λειτουργήσει στον Δήμο τμήματα εκμάθησης κεντήματος, εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας καθώς ο Δήμος Κρανιδίου έχει μεγάλο αριθμό αλλοδαπών , τμήματα εκμάθησης της Αγγλικής – Γερμανικής - Γαλλικής γλώσσας , κυρίως για ξενοδοχοϋπάλληλους και δημόσιος υπαλλήλους , τμήματα εκμάθησης Μαγειρικής – Ζαχαροπλαστικής, καθώς και τμήματα εκμάθησης ζωγραφικής. Αυτό είναι ένα αρκετά σημαντικό έργο καθώς στις μέρες μας υπάρχουν πολλά άτομα που ενώ ήθελαν να αποκτήσουν γνώση σε διάφορους τομείς, δεν τα κατάφεραν.

Ο Δήμος Κρανιδίου λόγω του ότι είναι τουριστική περιοχή έχει αρκετά καταστήματα. Για να λειτουργήσουν τα καταστήματα αυτά πρέπει να έχουν άδεια ίδρυσης και λειτουργίας, η οποία εκδίδεται από τον Δήμο. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω ο Δήμος είναι αρμόδιος αφού έχει όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά του ενδιαφερόμενου να τα στείλει στην Διεύθυνση Υγείας – Δημόσιας Υγιεινής και Κοινωνικής Πρόνοιας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας για γνωμοδότηση. Και σε αυτήν την περίπτωση είναι φανερό ότι υπάρχει μια έμμεση συνεργασία μεταξύ των δυο βαθμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού, άρα λοιπόν και ο Δήμος Κρανιδίου, συνεργάζονται και με την Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω για θέματα, όπως είναι η κατασκευή και η συντήρηση των σχολικών κτιρίων, η κατασκευή και συντήρηση του επαρχιακού δικτύου (όπου είναι αρμοδιότητα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης) και σε περιπτώσεις εκτάκτων αναγκών όπως είναι οι σεισμοί, οι κατολισθήσεις, οι πλημμύρες, οι χιονοπτώσεις κ.α. εξ' αιτίας των οποίων δημιουργούνται σοβαρά προβλήματα στο επαρχιακό δίκτυο. Είναι λοιπόν πιθανόν σε τέτοιες περιπτώσεις η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκησης να μην μπορεί να αντεπεξέλθει μόνη της και ζητά την βοήθεια από τον Δήμο, στην προκειμένη περίπτωση από τον Δήμο Κρανιδίου.

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αργολίδας έχει συντελέσει αρκετά έργα όσον αφορά το επαρχιακό δίκτυο του Δήμου Κρανιδίου τα τελευταία χρόνια και αυτή η παρέμβασή της δηλώνει μια καλή σχέση ανάμεσα στους δυο αυτούς φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης καθώς δείχνει ότι η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση κατανοεί τα προβλήματα και τις ανάγκες της περιοχής.

Τέτοια έργα είναι: 1) η κατασκευή δρόμου Κοιλάδας – Κρανιδίου – Ερμιόνης – Θερμησίας,(το συγκεκριμένο έργο εξυπηρετεί και τον Δήμο Ερμιόνης), 2) νέα χάραξη οδικού δικτύου από Καρναζαίικα προς Κρανίδι, 3) η ασφαλτόστρωση όλων των κεντρικών οδών που ανήκουν στο Δήμο Κρανιδίου, 4) προμήθεια ασφάλτου και επούλωση λάκκων του Δήμου Κρανιδίου, 5) η επισκευή κτιριακού συγκροτήματος του Γυμνασίου Κρανιδίου, 6) διαμόρφωση του αύλειου χώρου του νέου σχολικού κτιρίου ΤΕΛ – ΕΠΑ Κρανιδίου, 7) η κατασκευή νέου σχολικού κτιρίου του Νηπιαγωγείου Πορτοχελίου, 8) μελέτη χαμηλού φράγματος λεκάνης Τζερτζελίας, το οποίο ανήκει στον Δήμο Κρανιδίου και 9) κατασκευή δρόμου Διδύμων – Ηλιόκαστρου – Θερμησίας όπου είχε υποστεί ζημιές μετά από δυσμενή καιρικά φαινόμενα.

Μια ακόμη ένδειξη καλής σχέσης μεταξύ Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας και Δήμου Κρανιδίου είναι αυτή της λειτουργίας και παροχής αποκεντρωμένων υπηρεσιών της Ν.Α. Αργολίδας από υποκατάστημα της Ν.Α. το οποίο στεγάζεται στην περιφέρεια του Δήμου Κρανιδίου. Συγκεκριμένα στο υποκατάστημα της Ν.Α. το οποίο εδρεύει στο Δήμο Κρανιδίου στεγάζονται οι κάτωθι υπηρεσίες:

1) η Υπηρεσία Αγροτικής Ανάπτυξης, 2) το Πολεοδομικό Γραφείο, 3) τμήμα Κτηνιατρικής, 4) Αγρονομείο και 5) Γραφείο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης ,το οποίο δεν είναι τμήμα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας αλλά λειτουργεί υπό την επίβλεψη της και της συνεργασίας της. Στον Δήμο Κρανιδίου λειτουργεί επίσης και αίθουσα υποδοχής πολιτών, η οποία κατασκευάστηκε με σκοπό μια φορά τον μήνα ο Νομάρχης Αργολίδας να δέχεται τους πολίτες και να συζητά μαζί του τα προβλήματα και τις ανάγκες που αντιμετωπίζει. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η αίθουσα αυτή δεν υπάρχει σε κανέναν από τους υπόλοιπους Δήμους του Νομού.

IV) ΕΡΕΥΝΑ ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΕ

Στα πλαίσια καταγραφής δεδομένων όσον αφορά την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αργολίδας και πιο συγκεκριμένα την σχέση της με τον Δήμο Κρανιδίου προχωρήσαμε στην διατύπωση συγκεκριμένων ερωτημάτων προς τα αιρετά όργανα της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Νομού για να έχουμε μια ολοκληρωμένη εικόνα για το αν συνεργάζονται και πως συνεργάζονται οι δυο βαθμίδες Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον Νομό Αργολίδας.

Στις παρακάτω ερωτήσεις απάντησαν συνολικά έξι αιρετά όργανα και από τις δυο βαθμίδες Τοπικής Αυτοδιοίκησης (τρία αιρετά όργανα από την πρωτοβάθμια και τρία από την δευτεροβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση).

1. Ποια η ιδιότητά σας ;

Στην ερώτηση αυτή τρεις απάντησαν ότι ήταν Νομαρχιακοί Σύμβουλοι Αργολίδας, ένας ήταν ο Δήμαρχος Κρανιδίου και τέλος δυο ήταν Δημοτικοί Σύμβουλοι του Δήμου Κρανιδίου.

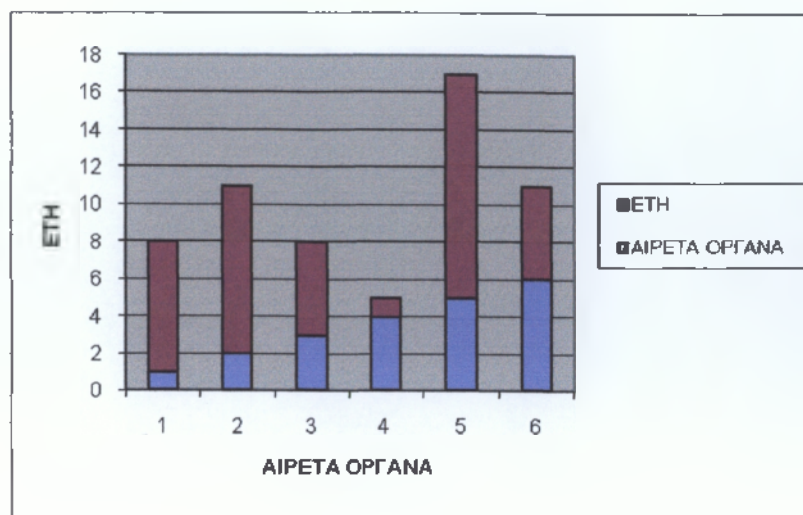
2. Σε ποια όργανα διοίκησης του Δήμου ή της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης συμμετέχετε;

Τα παραπάνω αιρετά όργανα είναι μέλη Νομαρχιακών Επιτροπών, Νομαρχιακοί Σύμβουλοι, μέλη Δημαρχιακής Επιτροπής καθώς επίσης και μέλη του διοικητικού συμβουλίου των Δημοτικών Επιχειρήσεων και Δημοτικοί Σύμβουλοι.

3. Πόσα χρόνια υπηρετείτε την Τοπική Αυτοδιοίκηση Α' ή Β' βαθμού; Σε ποία όργανα διοίκησης είχατε συμμετοχή;

ΑΙΡΕΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΠΡΩΤΟΥ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΒΑΘΜΟΥ Τ.Α.	ΕΤΗ ΠΟΥ ΥΠΗΡΕΤΟΥΝ ΤΗΝ Τ.Α.
1 ^ο αιρετό όργανο της Τ.Α.	7
2 ^ο αιρετό όργανο της Τ.Α.	9
3 ^ο αιρετό όργανο της Τ.Α.	5
4 ^ο αιρετό όργανο της Τ.Α.	1
5 ^ο αιρετό όργανο της Τ.Α.	12
6 ^ο αιρετό όργανο της Τ.Α.	5

Πίνακας: 4

Ιστόγραμμα: 1

4. Ποιο το κίνητρο συμμετοχή σας στα κοινά του τόπου;

Οι απαντήσεις που πήραμε ήταν οι παρακάτω: α) η προσφορά στον τόπο, β) η βελτίωση της ζωής των πολιτών, γ) η επίλυση των προβλημάτων και των τοπικών ζητημάτων και δ) η πολιτική συνειδητοποίηση.

5. Τι γνώμη έχετε για το πάγιο αίτημα μεταφοράς αρμοδιοτήτων από την κεντρική διοίκηση στην αυτοδιοίκηση;

Το 100% των ερωτηθέντων συμφωνεί στην μεταφορά αυτή με τις εξής προϋποθέσεις: α) να συνοδευτεί με αντίστοιχους οικονομικούς πόρους και β) να υπάρχει συνεργασία με την Κεντρική Διοίκηση και ουσιαστική οργάνωση των νέων υπηρεσιών.

6. Καταγράψτε 5 κύρια προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Νομός μας στις μέρες μας;

Οι απαντήσεις που δόθηκαν ήταν οι εξής:

Α/Α	ΠΡΟΒΛΗΜΑ
1 ^ο	Υδρευση
2 ^ο	Οδικό δίκτυο
3 ^ο	Διαχείριση Απορριμμάτων
4 ^ο	Χωροταξικός – Πολεοδομικός Σχεδιασμός
5 ^ο	Οικονομική Ανάπτυξη του Νομού

Πίνακας: 5

7. Ποίοι οι 5 κυριότεροι στόχοι σας κατά την άσκηση των καθηκόντων σας;

Οι απαντήσεις που δόθηκαν φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

<i>A/A</i>	<i>ΣΤΟΧΟΙ</i>
<i>1^{ος}</i>	<i>Υδρευση - Άρδευση - Αποχέτευση</i>
<i>2^{ος}</i>	<i>Διαχείριση Απορριμμάτων</i>
<i>3^{ος}</i>	<i>Χωροταξικός- Πολεοδομικός Σχεδιασμός</i>
<i>4^{ος}</i>	<i>Βελτίωση Υποδομών</i>
<i>5^{ος}</i>	<i>Ενημέρωση Πολιτών</i>

Πίνακας: 6

8. Πιστεύετε ότι η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αργολίδας συνεργάζεται με τους Καποδιστριακούς Δήμους, οι όποιοι ανήκουν στα όρια της και ειδικότερα με τον Δήμο Κρανιδίου;

Στο ερώτημα αυτό οι αιρετοί της Ν.Α. Αργολίδας απάντησαν ότι έχουν άψογη συνεργασία με το Δήμο Κρανιδίου καθώς επίσης και με τους Δήμους όλου του Νομού. Από την άλλη πλευρά οι αιρετοί του Δήμου Κρανιδίου απάντησαν ότι υπάρχει καλή συνεργασία αλλά υπάρχει περιθώριο βελτίωσης της για να ανταποκριθούν και οι δυο φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην καλύτερη αντιμετώπιση των προβλημάτων. Από τα παραπάνω καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι τα αιρετά όργανα του Δήμου Κρανιδίου πιστεύουν στην περαιτέρω βελτίωση της συνεργασίας ενώ τα αιρετά όργανα της Ν.Α. Αργολίδας πιστεύουν ότι η μεταξύ τους συνεργασία δεν έχει προβλήματα , είναι αποτελεσματική και βασίζεται στις αρμοδιότητες που ασκούν οι φορείς της τοπικής εξουσίας Α΄ και Β΄ βαθμού σύμφωνα με τους αντίστοιχους κώδικες.

9. Ποια θα είναι η παρέμβαση σας το επόμενο εξάμηνο προς όφελος της καθημερινής ζωής των πολιτών;

A/A	ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ
1 ^η	Διοικητική Οργάνωση Νομού/Δήμου
2 ^η	Κατασκευή/βελτίωση Οδικού Δικτύου
3 ^η	Ιεράρχηση Προβλημάτων
4 ^η	Ενημέρωση Πολιτών
5 ^η	Συνέχιση Αναπτυξιακής Διαδικασίας

Πίνακας:7

10. Σε ποιές δράσεις απαιτείται συνεργασία μεταξύ Α' και Β' βαθμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης;

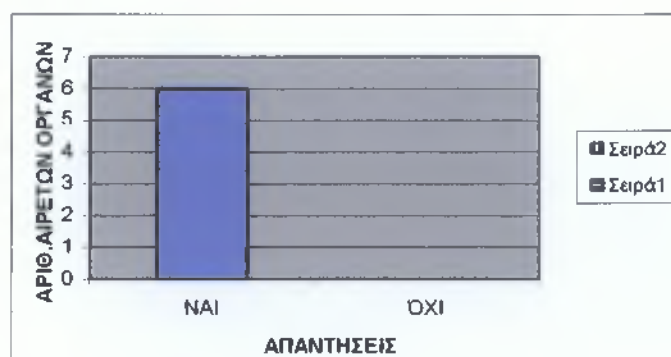
Το 100% των αιρετών απάντησαν ότι απαιτείται ουσιαστική συνεργασία μεταξύ τους στα πλαίσια των νόμων που διέπουν την Αυτοδιοίκηση για να επιλυθούν από κοινού τα σοβαρότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Νομός Αργολίδας.

11. Μετά την καθιέρωση του αιρετού Νομάρχη είχαμε βελτίωση των υπηρεσιών που προσφέρει η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση στους πολίτες ;

Οι απαντήσεις που δόθηκαν απεικονίζονται παρακάτω:

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	
ΝΑΙ	ΟΧΙ
6	0

Πίνακας: 8

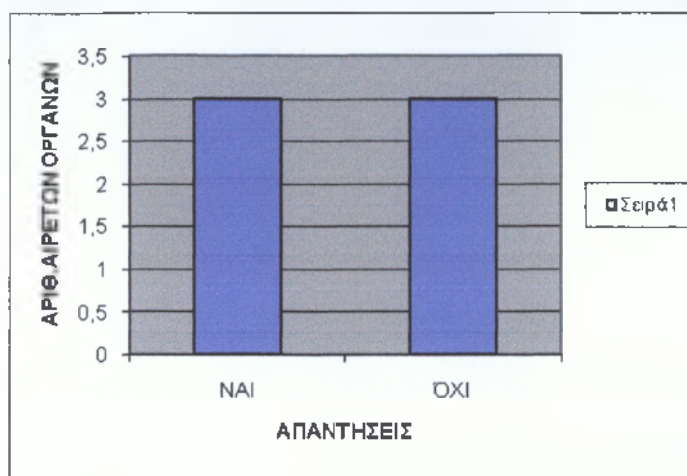
Ιστόγραμμα: 2

12. Πιστεύετε ότι πρέπει να προχωρήσουμε στην εκλογή του αιρετού Περιφερειάρχη;

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	
ΝΑΙ	ΟΧΙ
3	3

Πίνακας:9

Ιστόγραμμα: 3

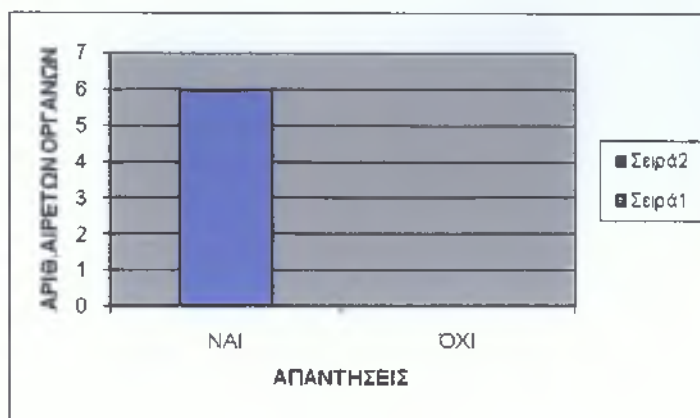
13. Ποιες υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας λειτουργούν στα όρια του Δήμου Κρανιδίου;

Το 100% των ερωτηθέντων αιρετών οργάνων γνώριζε ποιες υπηρεσίες λειτουργούν στα όρια του Δήμου Κρανιδίου. Οι υπηρεσίες αυτές είναι: α) Γραφείο Γεωργικής Ανάπτυξης, β) Πολεοδομικό Γραφείο, γ) Αγρονομείο, δ) Γραφείο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευση και ε) κτηνιατρείο.

14. Υπάρχει σύγχυση-σύγκρουση αρμοδιοτήτων μεταξύ Α και Β βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο Δήμο Κρανιδίου από την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αργολίδας;

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	
ΝΑΙ	ΟΧΙ
6	0

Πίνακας: 10

Ιστόγραμμα: 4

15. Καταγράψτε 3 άμεσες παρεμβάσεις – έργα που πρέπει να υλοποιηθούν στον Δήμο Κρανιδίου από την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αργολίδας;

A/A	ΑΜΕΣΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
1 ^η	Βελτίωση Οδικού Δικτύου
2 ^η	Διαχείριση Απορριμμάτων
3 ^η	Σχολικά Κτίρια

Πίνακας:11

Υ) ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΧΕΣΗ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΚΡΑΝΙΔΙΟΥ.

Από την παραπάνω έρευνα που πραγματοποιήθηκε παρατηρούνται τα εξής:

Τα αιρετά όργανα και από τις δυο βαθμίδες Τοπικής Αυτοδιοίκησης συμφωνούν στα παρακάτω: 1) στην ιεράρχηση των προβλημάτων που υπάρχουν στον Νομό Αργολίδας. Δίνουν άμεση προτεραιότητα: α) στην βελτίωση του οδικού δικτύου στα όρια του Νομού Αργολίδας. β) Στην αντιμετώπιση του σοβαρού προβλήματος της διαχείρισης των σκουπιδιών (λέγεται ότι είναι ζήτημα πλέον μερικών μηνών να επλεγεί ο χώρος κατασκευής του Χώρος Υγειονομικής Ταφής (ΧΥΤΑ) και να εφαρμοστεί ένα πρόγραμμα αποκομιδής σκουπιδιών στο Νομό Αργολίδας . Σύμφωνα με την μελέτη που έχει εκπονήσει εξειδικευμένο μελετητικό γραφείο ύστερα από ανάθεση της Ν.Α. Αργολίδας και της Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων (ΤΕΔΚ) Αργολίδας.) γ) Σε μια ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του προβλήματος ύδρευσης στο Νομό με την αξιοποίηση όλων των σύγχρονων μέσων και πρακτικών για μια ορθολογική επίλυση του προβλήματος (όπως κατασκευή φραγμάτων, αξιοποίηση νερού Αναβάλου, εμπλουτισμός υδροφόρου ορίζοντα, αφαλάτωση). δ) Να συνεχιστεί η αναπτυξιακή διαδικασία στον ευρύτερο χώρο του Ν. Αργολίδας στους τομείς του τουρισμού και της γεωργικής ανάπτυξης.

2) Συμφωνούν στην μεταφορά αρμοδιοτήτων από την Κεντρική Διοίκηση στην Τοπική Αυτοδιοίκηση με την προϋπόθεση να συνοδευτούν από αντίστοιχους πόρους και να υπάρχει μια ουσιαστική συνεργασία με την Κεντρική Διοίκηση.

Διαφωνούν, όμως στα παρακάτω: τα στελέχη της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης πιστεύουν στην βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των δυο φορέων Τοπικής Αυτοδιοίκησης, στο καλύτερο συντονισμό και πιστεύουν επίσης ότι πρέπει να έχουν πρωταγωνιστικό ρόλο όσον αφορά τις τοπικές υποθέσεις στα όρια του Δήμου. Αντίθετα τα αιρετά όργανα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης θεωρούν ότι ανταποκρίνονται στον θεσμικό τους ρόλο, συνεργάζονται με όλους τους δήμους και δεν κάνουν διακρίσεις . Τους ενδιαφέρει η συνολική πρόοδος όλης της Αργολίδας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο:

**«Η ΣΧΕΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΕ ΤΟΥΣ
ΠΟΛΙΤΕΣ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ.»**

ΠΡΟΣΑΓΩΓΗ

Με την ίδρυση του Ν.2218/1994 δεν άλλαξαν τα δεδομένα μόνο για την Νομαρχιακή αυτοδιοίκηση αλλά και για τους πολίτες, από την στιγμή που οι πολίτες με άμεση, μυστική και καθολική ψηφοφορία, επιλέγουν τα κατάλληλα άτομα που θα τους αντιπροσωπεύσουν στην χάραξη πολιτικών για την τοπική αυτοδιοίκηση και την περιφερειακή ανάπτυξη. Η εκλογή αιρετών οργάνων για την τοπική αυτοδιοίκηση αποτελεί εμβάθυνση της Δημοκρατίας καθώς οι πολίτες συμμετέχουν στην πολιτική ζωή και έχουν ρόλο στις τοπικές υποθέσεις.

Οι πολίτες λοιπόν, με βάση τα παραπάνω έχουν απαίτηση στην καλύτερη εξυπηρέτησή τους, κάτι το οποίο πρέπει να είναι και ο στόχος κάθε Νομαρχιακής αυτοδιοίκησης. Για αυτόν τον λόγο άρχισαν να εισάγονται νέοι θεσμοί και νέες τεχνολογίες για την αναβάθμιση των υπηρεσιών που προσφέρει η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση με σκοπό να καταπολεμηθεί η γραφειοκρατία, έτσι ώστε οι πολίτες να εξυπηρετούνται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Αυτό επιτυγχάνεται είτε με την χρήση της νέας τεχνολογίας, είτε με την δημιουργία των Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.) είτε με κάθε άλλο μέσο το οποίο μπορεί να συμβάλλει σε αυτόν το στόχο.

II) ΧΡΗΣΗ ΝΕΑΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Η τεχνολογία στις μέρες μας όλο και εξελίσσεται συνεχώς με αποτέλεσμα να γίνεται περισσότερο προσβάσιμη και να εφαρμόζεται σε όλο και περισσότερες πτυχές της ζωής μας. Έτσι λοιπόν γίνονται προσπάθειες να εντάσσεται και να εξελίσσεται όσο το δυνατόν γρηγορότερα και στην Δημόσια Διοίκηση για την καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση του πολίτη.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων έχουν υλοποιήσει προγράμματα που έχουν να κάνουν με την εξυπηρέτηση των πολιτών μέσω του διαδικτύου. Μέσω αυτού λοιπόν, οι πολίτες μπορούν να ενημερώνονται για οτιδήποτε αφορά την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση καθώς και να διεκτεριώνουν αρκετές από τις υποθέσεις της.

III) Η ΙΔΡΥΣΗ ΚΑΙ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ.

Τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.) δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων «Κοινωνία της Πληροφορίας», «Πολιτεία» και «Αστερίας». Τα πρώτα άρχισαν να λειτουργούν στις 3-7-2001. Τα Κ.Ε.Π. λειτουργούν με σκοπό την καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση του πολίτη και παρέχουν σε αυτούς: α) ενημέρωση για τις ενέργειες που απαιτούνται για τη διεκπεραίωση διοικητικών υποθέσεων, β) διεκπεραίωση, προμηθεύοντας δηλαδή στους ενδιαφερόμενους τα κατάλληλα έντυπα αιτήσεων και αναζητώντας τα απαιτούμενα δικαιολογητικά από τις αρμόδιες υπηρεσίες, ενώ τελικώς τα έγγραφα είτε παραλαμβάνονται από τα Κ.Ε.Π., είτε αποστέλλονται αντικαταβολή, και γ) άλλες υπηρεσίες, όπως επικύρωση αντιγράφων και ηλεκτρονική υποβολή φορολογικών δηλώσεων μέσω TAXIS, ΦΕΚ, πληροφορίες για προκηρύξεις, θέματα κοινωνικής πρόνοιας, υγειονομικά, μεταφορών-επικοινωνιών, αρμοδιότητας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης κλπ.

Η πρωτοτυπία του Προγράμματος αυτού είναι ότι: «μετακινούνται τα έγγραφα και όχι οι πολίτες». Οι θεσμικές καινοτομίες που προάγουν τα Κ.Ε.Π. έγκειται στην ποιοτική αναβάθμιση της εξυπηρέτησης των πολιτών και των επιχειρήσεων και στην βελτίωση της παραγωγικότητας της δημόσιας διοίκησης και τη διοικητική μεταρρύθμιση που ενσαρκώνει το e-government, με σαφή προσανατολισμό προς το κοινωνικό σύνολο και προστιθέμενη αξία στην τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη του Κράτους.

IV) Η ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ ΚΑΙ Η ΣΧΕΣΗ ΤΗΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ

Όσον αφορά την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αργολίδας τα τελευταία χρόνια έχει κάνει σημαντικά βήματα ανάπτυξης και βελτίωσης των υπηρεσιών της προς του πολίτες καθώς έχει πάρει και σημαντικές πρωτοβουλίες για την επίτευξη του στόχου της.

Α) ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

1) Ο ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αργολίδας εκσυγχρονίζεται συνεχώς. Σχεδόν όλες οι υπηρεσίες έχουν εξοπλιστεί επαρκώς με ηλεκτρονικούς υπολογιστές και η εξυπηρέτηση του πολίτη κινείται σε υψηλά επίπεδα. Έχει δοθεί μεγάλο βάρος στην πληροφορική και με την συνδρομή της αρμόδιας διεύθυνσης (Δ/ση Πληροφορικής) έχουν υλοποιηθεί προγράμματα και δράσεις για την καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη.

Ένα από τα σημαντικότερα έργα της είναι η «*Ηλεκτρονική Πύλη Εξυπηρέτησης Πολιτών Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας*». Το έργο αυτό εγκρίθηκε μέσω της «Κοινωνίας της Πληροφορίας» με στόχο την αλλαγή του τρόπου λειτουργίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας αλλά και του τρόπου επικοινωνίας των πολιτών με αυτούς. Έτσι λοιπόν, με το έργο αυτό υπερνικούνται τα εμπόδια του χρόνου και κυρίως της απόστασης, προσφέροντας έτσι στους πολίτες που βρίσκονται μακριά από τα διοικητικά κέντρα, δημόσιες πληροφορίες και υπηρεσίες στο κοντινότερο σε αυτούς σημείο σε τοπικό επίπεδο σε προσιτή και ομοιογενή μορφή.

Το έργο αυτό συμβάλλει στην καλύτερη ενημέρωση του πολίτη σε σχέση με τα απαραίτητα δικαιολογητικά που απαιτούνται για κάθε αίτηση και μειώνει τους χρόνους παραλαβής των αιτήσεων. Επίσης, συμβάλλει άμεσα στην αυτοματοποίηση των διαδικασιών εξυπηρέτησης της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις καθώς επίσης και στην αδιάλειπτη και αποτελεσματική ενημέρωση και επικοινωνία του πολίτη με την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Οι πολίτες, λοιπόν δεν χρειάζεται να επισκέπτονται την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αργολίδας εφόσον οι πληροφορίες είναι διαθέσιμες από το Διαδίκτυο και το Τηλέφωνο και αποστέλλονται αυτόματα μέσω e-mail και SMS.

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αργολίδας προσφέρει τις ακόλουθες υπηρεσίες προς το πολίτη μέσα από το INTERNET και το Τηλέφωνο. Οι υπηρεσίες είναι οι εξής:

α) Αυτόματη Παραλαβή Αιτήσεων: η υπηρεσία αυτή επιτρέπει την ηλεκτρονική ενημέρωση και την παραλαβή των αιτήσεων από το INTERNET και από το Τηλέφωνο. Ο πολίτης μπορεί από την Διαδικτυακή Πύλη να της Ν.Α. Αργολίδας και συγκεκριμένα από το μενού «ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ- Διευθύνσεις» να

κατεβάσει την κενή αίτηση μαζί με την κατάσταση των δικαιολογητικών. Η ίδια υπηρεσία παρέχεται και μέσω τηλεφώνου καλώντας τον τηλεφωνικό αριθμό και επιλέγοντας από το φωνητικό δέντρο την αντίστοιχη υπηρεσία μπορεί να ζητήσει από το σύστημα να του στείλει με FAX την κενή αίτηση μαζί με την λίστα των δικαιολογητικών σε αριθμό της επιλογή του. β) Ενημέρωση Κατάστασης Αιτήσεων: η υπηρεσία αυτή επιτρέπει στον πολίτη να ελέγξει σε ποια κατάσταση διεκπεραίωσης βρίσκεται μια αίτηση που έχει καταθέσει στην Ν.Α. Αργολίδας είτε μέσω INTERNET, είτε μέσω τηλεφώνου δίνοντας ο πολίτης τα απαραίτητα στοιχεία της αίτησης που έχουν υποβάλει. Τέλος μέσω e-mail και SMS το σύστημα αποστέλλει αυτόματα ενημερωτικό μήνυμα στον πολίτη ενημερώνοντάς τον ότι έχει ολοκληρωθεί η διεκπεραίωση. Για το λόγο αυτό ζητείται από τον πολίτη κατά την κατάθεση της αίτησης το e-mail ή το κινητό του και εκείνος επιλέγει με ποιους από τους δυο τρόπους θέλει να ενημερωθεί για την ολοκλήρωση της αίτησης.

2) ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΚΑΙ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ Κ.Ε.Π.

Ένα ακόμη σημαντικό έργο που έχει υλοποιήσει η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αργολίδας για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών της είναι η λειτουργία του Κ.Ε.Π.

Το Κ.Ε.Π. άρχισε ουσιαστικά να λειτουργεί από τον Απρίλιο του 2003 ,οπότε και ολοκληρώθηκε η μηχανοργάνωση, η στελέχωση και άρχισε η διεκπεραίωση υποθέσεων των πολιτών με ηλεκτρονική στήριξη. Η Διεύθυνση Κ.Ε.Π. της Ν.Α. Αργολίδας είναι διαιρεμένη σε τρία τμήματα: α) Εξυπηρέτησης Πολιτών, β) Εσωτερικής Ανταπόκρισης και γ) Γραφείο Διοικητικών Υπηρεσιών.

Επιπλέον το Κ.Ε.Π. ενημερώνει και πληροφορεί όλους τους πολίτες σχετικά με τη Δημόσια Διοίκηση, επικυρώνει αντίγραφα και θεωρεί το γνήσιο της υπογραφής, αναλαμβάνει αιτήσεις για μη πιστοποιημένες διαδικασίες και ενημερώνει τους πολίτες για προκηρύξεις και αποτελέσματα του ΑΣΕΠ και πολλές άλλες αρμοδιότητες.

B) ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΤΗΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ

1) ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΗΜΕΡΙΔΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αργολίδας διοργάνωσε διημερίδα με θέμα: «ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ» σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης.

Στόχος της διημερίδας ήταν η ανάδειξη διαδικασίας ενσωμάτωσης του στοιχείου της ποιότητας στη λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης, διότι η ποιότητα στην παροχή υπηρεσιών από την Δημόσια Διοίκηση αποτελεί επιτακτική ανάγκη για τη συνεχή αναβάθμιση της Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, θέτοντας ως επίκεντρο τον πολίτη.

Οι ενότητες που περιείχε ήταν οι εξής: α) Διοίκηση και Οργάνωση Δημόσιων Υπηρεσιών, β) Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών, γ) η προσφορά των Κέντρων Εξυπηρέτησης πολιτών και δ) διοίκηση ποιότητας και οικονομική διαχείριση στη Δημόσια Διοίκηση και Αυτοδιοίκηση.

Είναι φανερό λοιπόν ότι ήταν μια σημαντική πρωτοβουλία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας καθώς κάνει συνέχεια κινήσεις έτσι ώστε να επιτύχει την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών της με τις υπηρεσίες που του παρέχει.

2) ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ

Τα τελευταία χρόνια δημιουργήθηκε στην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αργολίδας αίθουσα Νομαρχιακού Συμβουλίου, αφού δεν υπήρχε χώρος συνεδριάσεων και το Νομαρχιακό Συμβούλιο συνεδρίαζε είτε στο γραφείο του Νομάρχη είτε περιφερόταν σε άλλες αίθουσες. Έτσι λοιπόν δημιουργήθηκε μια αίθουσα σύγχρονη, μοντέρνα, λειτουργική, με σύγχρονα οπτικοακουστικά μέσα, αντάξια του θεσμού της Ν.Α. και με σεβασμό στους πολίτες.

Ακόμη ο Νομάρχης Αργολίδας δέχεται τους πολίτες καθημερινά από τις 12:00 – 13:00. Οι πόρτες λοιπόν της Νομαρχίας είναι ανοικτές και ο κάθε πολίτης μπορεί να συναντήσει τον Νομάρχη ή τους Αντινομάρχες βρίσκοντας λύση σε σοβαρά προβλήματα.

Υ) ΕΡΕΥΝΑ ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΕ

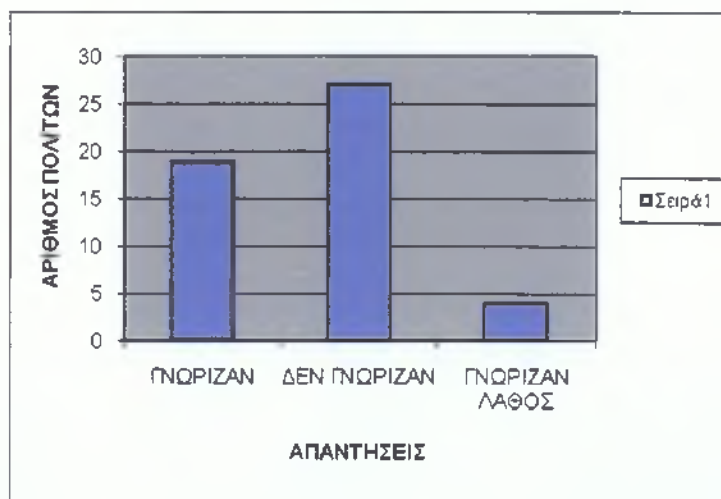
Στα πλαίσια καταγραφής δεδομένων όσον αφορά την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αργολίδας και ιδιαίτερα την σχέση της με τους πολίτες προχωρήσαμε στην διατύπωση συγκεκριμένων ερωτημάτων προς τους πολίτες του Νομού Αργολίδας για να έχουμε μια ολοκληρωμένη εικόνα για το πώς λειτουργεί η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση στον Νομό αυτόν.

Οι ερωτήσεις που δόθηκαν ήταν οι εξής:

- 1) Ποιες αρμοδιότητες έχει η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση με την σημερινή της μορφή;

<i>ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ</i>	<i>ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΟΛΙΤΩΝ</i>
<i>ΓΝΩΡΙΖΑΝ</i>	19
<i>ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΑΝ</i>	27
<i>ΓΝΩΡΙΖΑΝ ΛΑΘΟΣ</i>	4

Πίνακας:12

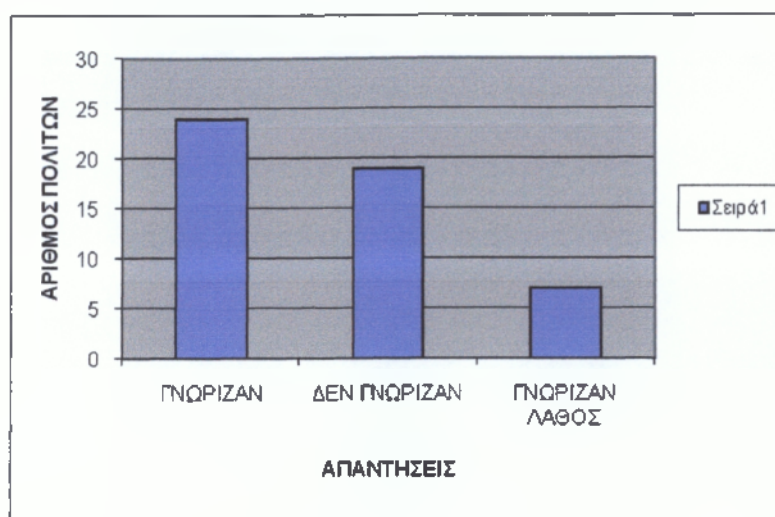

Ιστογράμμο: 4

2) Στο Δήμο σας ποιες υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας λειτουργούν;

<i>ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ</i>	<i>ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΟΛΙΤΩΝ</i>
<i>ΓΝΩΡΙΖΑΝ</i>	24
<i>ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΑΝ</i>	19
<i>ΓΝΩΡΙΖΑΝ ΛΑΘΟΣ</i>	7

Πίνακας:13

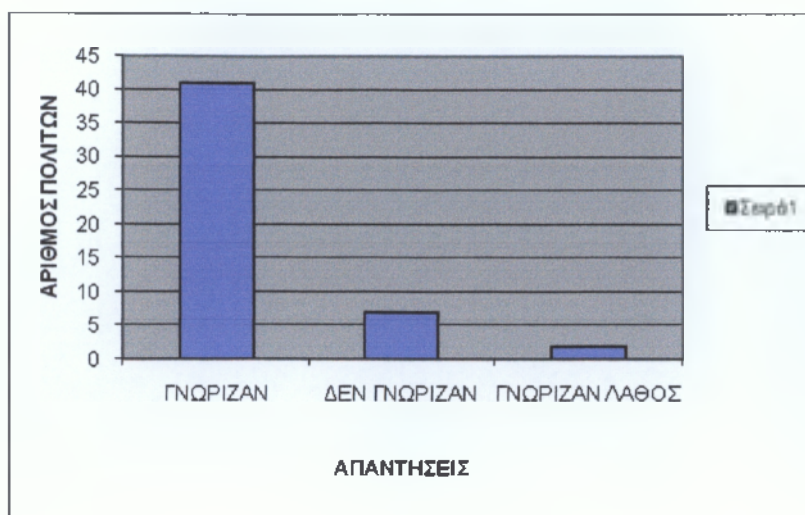

Ιστόγραμμα:5

3) Ποίους Νομαρχιακούς Συμβούλους του Νομού Αργολίδας γνωρίζετε;

<i>ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ</i>	<i>ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΟΛΙΤΩΝ</i>
<i>ΓΝΩΡΙΖΑΝ</i>	41
<i>ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΑΝ</i>	7
<i>ΓΝΩΡΙΖΑΝ ΛΑΘΟΣ</i>	2

Πίνακας: 14

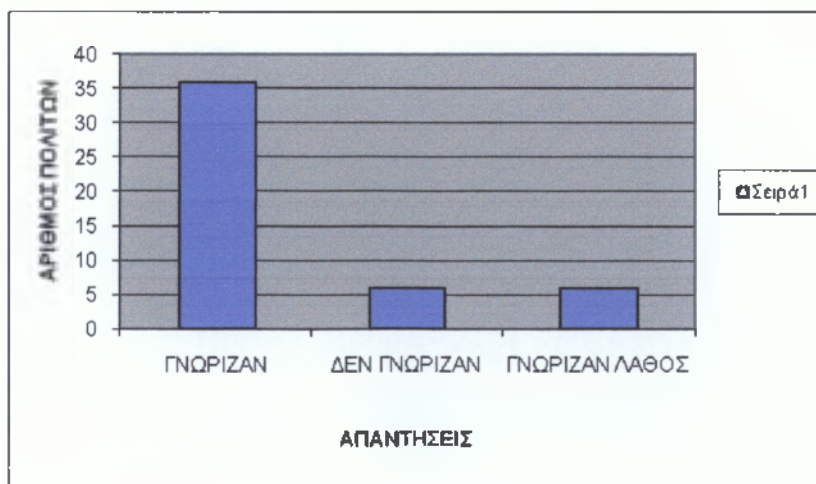

Ιστόγραμμα:6

4) Ποιο έργο έχει συντελεστεί στο Δήμο σας την τελευταία τετραετία από την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αργολίδας;

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΟΛΙΤΩΝ
ΓΝΩΡΙΖΑΝ	36
ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΑΝ	6
ΓΝΩΡΙΖΑΝ ΛΑΘΟΣ	6

Πίνακας: 15

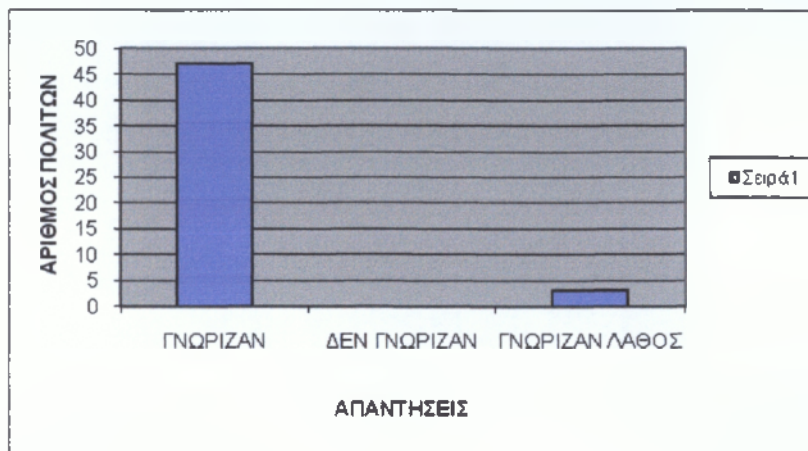

Ιστόγραμμα:7

5) Ποία τα κυριότερα προβλήματα κατά την γνώμη σας , που απασχολούν τον Νομό Αργολίδας;

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΟΛΙΤΩΝ
ΓΝΩΡΙΖΑΝ	47
ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΑΝ	0
ΓΝΩΡΙΖΑΝ ΛΑΘΟΣ	3

Πίνακας: 16

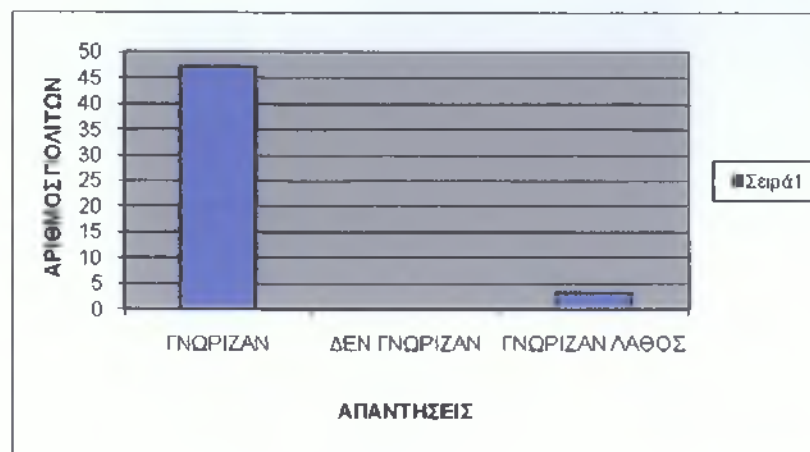

Ιστόγραμμα: 8

6) Εάν είχατε την δυνατότητα άμεσης παρέμβασης στο Νομόρχη και στο Νομαρχιακό Συμβούλιο , τι θα ζητούσατε να υλοποιηθεί για το έτος 2007 στην πόλη σας ;

<i>ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ</i>	<i>ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΟΛΙΤΩΝ</i>
<i>ΓΝΩΡΙΖΑΝ</i>	<i>47</i>
<i>ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΑΝ</i>	<i>0</i>
<i>ΛΑΘΟΣ</i>	<i>ΓΝΩΡΙΖΑΝ 3</i>

Πίνακας: 17

Ιστόγραμμα: 9

7) Ποία από τις παρακάτω χρονολογίες είχαμε για πρώτη φορά την εκλογή αιρετού Νομάρχη;

α) 1975

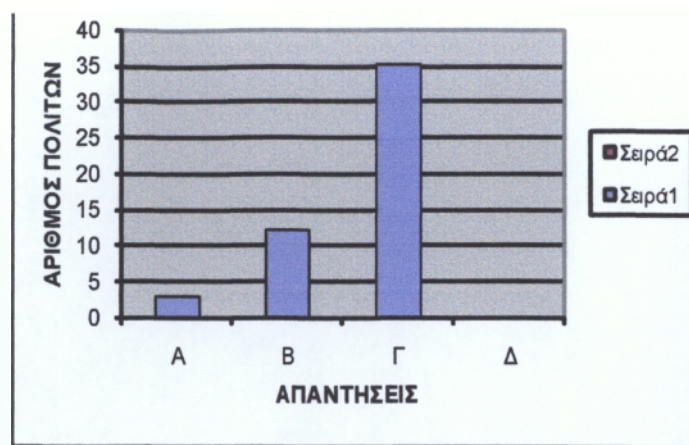
β) 1982

γ) 1994

δ) 2002

<i>ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ</i>	<i>ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΟΛΙΤΩΝ</i>
<i>A</i>	<i>35</i>
<i>B</i>	<i>0</i>
<i>Γ</i>	<i>0</i>
<i>Δ</i>	<i>15</i>

Πίνακας: 18

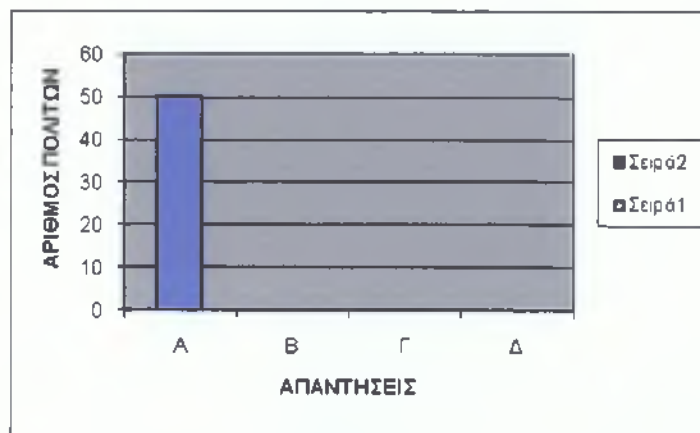
Ιστόγραμμα: 10

7) Ποιος εκλέχθηκε Νομάρχης στις τελευταίες εκλογές τον Οκτώβριο του 2006;

Α) Β. Σωτηρόπουλος   β) Α. Σαλεσιώτης   γ) Γ. Τσούρνος   δ) Δ. Σαραβάκος

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΟΛΙΤΩΝ
A	35
B	0
Γ	0
Δ	15

Πίνακας: 19

Ιστόγραμμα: 11

9) Βαθμολογείστε πόσο βελτιώθηκαν οι υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης προς τους πολίτες μετά την εκλογή του αιρετού Νομάρχη;

α) Βελτιώθηκαν πολύ

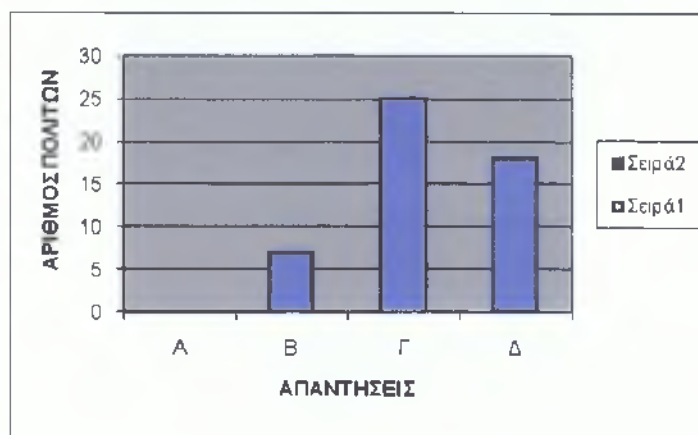
β) Βελτιώθηκαν αρκετά

γ) Βελτιώθηκαν μέτρια

δ) Δεν βελτιώθηκαν καθόλου

<i>ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ</i>	<i>ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΟΛΙΤΩΝ</i>
<i>A</i>	<i>0</i>
<i>B</i>	<i>7</i>
<i>Γ</i>	<i>25</i>
<i>Δ</i>	<i>18</i>

Πίνακας: 20

Ιστόγραμμα:12

10) Έχετε ενημέρωση για την λειτουργία της Νομαρχίας Αργολίδος (εάν δηλ. γνωρίζετε τις αποφάσεις που παίρνονται στις συνεδριάσεις);

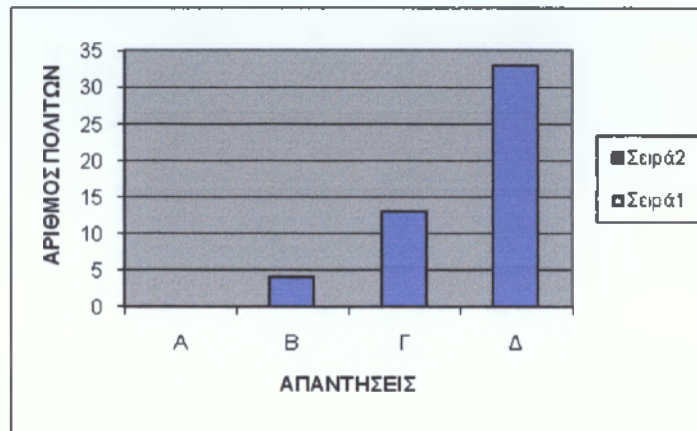
- α) Έχουμε πολύ ενημέρωση
- β) Έχουμε αρκετή ενημέρωση
- γ) Έχουμε μέτρια ενημέρωση
- δ) Δεν έχουμε καθόλου ενημέρωση

<i>ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ</i>	<i>ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΟΛΙΤΩΝ</i>
-------------------	------------------------

<i>A</i>	<i>0</i>
<i>B</i>	<i>7</i>
<i>Γ</i>	<i>25</i>
<i>Δ</i>	<i>18</i>

Πίνακας: 21

Ιστόγραμμα: 13

1) Από ποία μέσα μαζικής ενημέρωσης επιλέγετε να ενημερωθείτε για τα τοπικά ζητήματα;

Α) Τοπικά τηλεοπτικά κανάλια

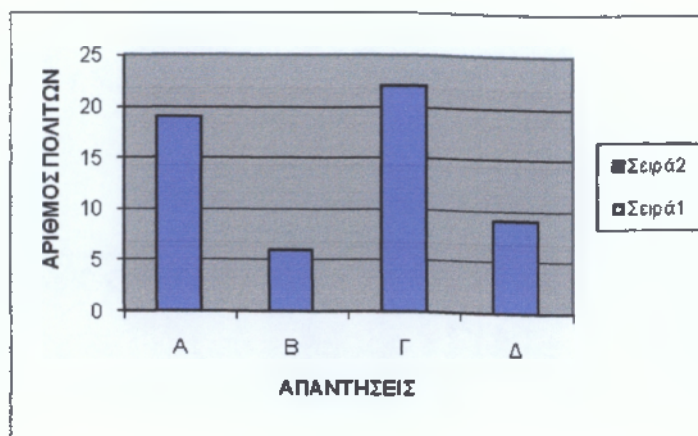
β) Τοπικούς ραδιοφωνικούς σταθμούς

γ) Τοπικές εφημερίδες

δ) Από κανένα

<i>ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ</i>	<i>ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΟΛΙΤΩΝ</i>
<i>A</i>	<i>19</i>
<i>B</i>	<i>6</i>
<i>Γ</i>	<i>22</i>
<i>Δ</i>	<i>9</i>

Πίνακας: 22

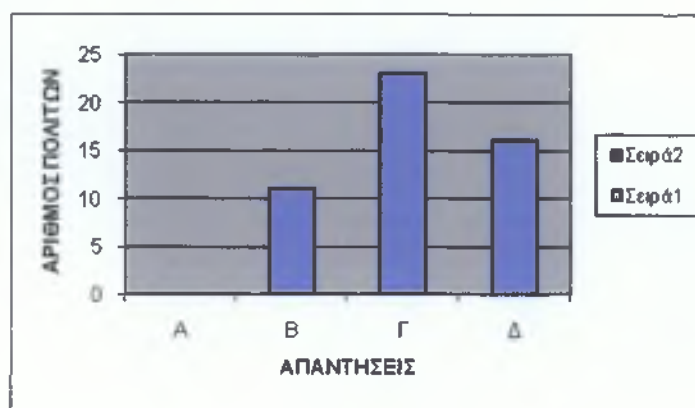
Ιστόγραμμα: 14

12) Είστε ευχαριστημένοι από την ενημέρωση που έχετε από τα τοπικά Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης για τα ζητήματα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδος;

- α) Είμαι πολύ ευχαριστημένος /νη
- β) Είμαι αρκετά ευχαριστημένος /νη
- γ) Είμαι μέτρια ευχαριστημένος /νη
- δ) Δεν είμαι καθόλου ευχαριστημένος /νη

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΟΛΙΤΩΝ
A	0
B	11
Γ	23
Δ	16

Πίνακας: 23

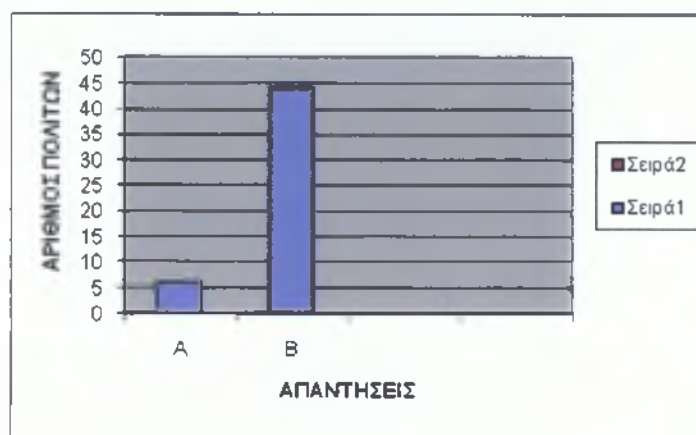
Ιστόγραμμα: 15

13) Έχετε παρακολουθήσει ποτέ συνεδρίαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου στην αίθουσα συνεδριάσεων του Νομαρχιακού Συμβουλίου;

α) ΝΑΙ   β) ΟΧΙ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΟΛΙΤΩΝ
A	6
B	44

Πίνακας: 24

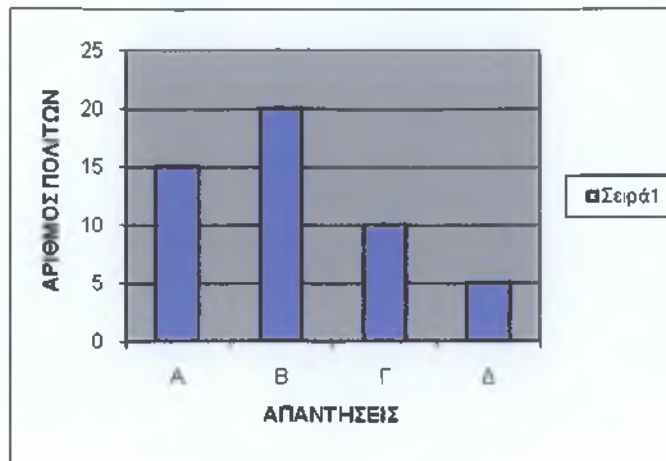
Ιστόγραμμα: 16

14) Με βάση ποια κριτήρια επιλέγετε τον εκπρόσωπό σας για τα αιρετά όργανα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης;

- α) Ανάλογα με την κομματική ένταξη – ταύτιση
 β) Ανάλογα με την διοικητική – οργανωτική ικανότητα του υποψήφιου αιρετού οργάνου
 γ) Ανάλογα με τις προτάσεις θέσεις που θα διατυπώσει ο υποψήφιος αιρετός
 δ) Ανάλογα με τα στελέχη που απαρτίζουν το νομαρχιακό ψηφοδέλτιο

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΟΛΙΤΩΝ
A	15
B	20
Γ	10
Δ	5

Πίνακας: 25

Ιστόγραμμα: 17

VI) ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

«Στην πρώτη ερώτηση» το 54% των πολιτών απάντησε ότι δεν γνώριζε επακριβώς όλες τις αρμοδιότητες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (Ν.Α). Αυτό οφείλεται στην έλλειψη ενημέρωσης για τις δραστηριότητες της Ν.Α. καθώς και στην αδιαφορία των πολιτών για να ενημερωθούν για όλο το φάσμα των αρμοδιοτήτων της Ν.Α.. Αποδείχθηκε ότι γνώριζαν μόνο τις αρμοδιότητες αυτές, οι οποίες σχετίζονται με τα προβλήματά τους.

«Στην δεύτερη ερώτηση», παρατηρήθηκε ότι το 48% του δείγματος των πολιτών γνώριζε τις υπηρεσίες της Ν.Α. που λειτουργούν στην περιοχή τους λόγω της άμεσης σχέσης με αυτούς.

«Στην τρίτη ερώτηση», το 86% των πολιτών γνώριζαν τους Νομαρχιακούς Συμβούλους που υπηρετούν την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αργολίδας. Το αποτέλεσμα αυτό είναι αυτονόητο λόγω της άμεσης και καθολικής ψηφοφορίας των αιρετών οργάνων από τους πολίτες.

«Στην τέταρτη ερώτηση», το 72% του δείγματος της έρευνας απάντησε ότι η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αργολίδας έχει προχωρήσει σε επεμβάσεις όπως είναι η βελτίωση του οδικού δικτύου.

Το 94% των πολιτών, «στην πέμπτη ερώτηση», απάντησε ότι τα βασικά προβλήματα του Νομού Αργολίδας είναι: το οδικό δίκτυο, η ύδρευση και η άρδευση (και αυτό είναι κατανοητό λόγω του μεγάλου ποσοστού του πληθυσμού που ασχολείται με την γεωργία στο Νομό), καθώς και η διαχείριση των σκουπιδιών (λειτουργία Χ.Υ.Τ.Α.).

Το 94% των πολιτών , «στην έκτη ερώτηση», απάντησε ότι αν είχαν άμεση παρέμβαση στον Νομόρχη και το Νομαρχιακό Συμβούλιο θα ζητούσαν να εκτελεστούν έργα στο οδικό δίκτυο της περιοχής τους και να παρθούν τα κατάλληλα μέτρα για μια ορθολογική διαχείριση των υδάτινων πόρων της περιοχής.

Στην ερώτηση που έγινε για το αν γνωρίζουν οι πολίτες πότε έγινε για πρώτη φορά η εκλογή του αιρετού Νομόρχη σε αντίθεση με τα άλλα χρόνια που ο Νομόρχης ήταν διορισμένος από την κεντρική κρατική εξουσία, το 70% γνώριζε ότι έγινε το 1994.

«Στην ερώτηση» που αφορούσε ποιος εκλέχθηκε Νομόρχης Αργολίδας στις εκλογές του Οκτωβρίου το 2006, το 100% του δείγματος γνώριζε ότι εκλέχθηκε ο κ. Βασίλειος Σωτηρόπουλος.

«Στην ένατη ερώτηση», η οποία αφορούσε τον βαθμό βελτίωσης των υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης προς του πολίτες με την εκλογή του αιρετού Νομόρχη, το 50% του δείγματος της έρευνας απάντησε ότι οι υπηρεσίες βελτιώθηκαν μέτρια. Δεν προέκυψε δηλαδή ριζική αλλαγή στην βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης προς τους πολίτες και φυσικά οι πολίτες επιθυμούσαν ριζική αλλαγή με την λειτουργία του νέου αυτού θεσμού.

«Στην δέκατη ερώτηση», το 60% του δείγματος των πολιτών του Νομού Αργολίδας απάντησαν ότι δεν είναι ενημερωμένοι για τις αποφάσεις και τις πρωτοβουλίες της Ν.Α. Αργολίδας καθώς και για τις αποφάσεις που παίρνονται στο Νομαρχιακό Συμβούλιο.

Σύμφωνα με το δείγμα της έρευνας το 44% των πολιτών του Νομού Αργολίδας στη ερώτηση σχετικά με τον τρόπο που ενημερώνονται για τα ζητήματα της Ν.Α., απάντησαν ότι επιλέγουν τις τοπικές εφημερίδες για την ενημέρωσή τους σχετικά με τα τοπικά ζητήματα καθώς και τις οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές εξελίξεις που συντελούνται στο τόπο τους.

Το 46% των πολιτών του Νομού Αργολίδας , «στην δωδέκατη ερώτηση» σχετικά με το κατά πόσο είναι ευχαριστημένοι από τα τοπικά μέσα μαζικής ενημέρωσης, απάντησαν ότι είναι μέτρια ευχαριστημένοι. Αυτό οφείλεται ότι πολλές φορές τα τοπικά μέσα ενημέρωσης δεν είναι αξιόπιστα και αντικειμενικά και εξυπηρετούν πολιτικές και οικονομικές σκοπιμότητες.

«Στην δέκατη τρίτη ερώτηση», το 88% του δείγματος των πολιτών απάντησαν ότι δεν έχουν παρακολουθήσει συνεδριάσεις του Νομαρχιακού Συμβουλίου. Απλά κάποιες φορές παρακολουθούν αποσπάσματα μέσω των τοπικών καναλιών. Φυσικά

οι πολίτες θα πρέπει να δείχνουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για τα τοπικά ζητήματα και να συμμετέχουν ενεργά στην πολιτική ζωή του τόπου τους.

Τέλος, στην ερώτηση που έγινε σχετικά με τον τρόπο επιλογής των αιρετών οργάνων απαντήθηκαν τα εξής: το 40% απάντησε ότι επιλέγουν σύμφωνα με την διοικητική και οργανωτική ικανότητα του υποψήφιου αιρετού οργάνου, το 30 % απάντησε ότι επιλέγουν σύμφωνα με την κομματική ένταξη – ταύτιση κάθε υποψήφιου, το 20% των πολιτών επιλέγουν τα αιρετά όργανα με βάση τις θέσεις που διαμορφώνουν και τέλος το 10% σύμφωνα από τα άτομα που στελεχώνουν το ψηφοδέλτιο.

VII) ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΧΕΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Από όλα τα παραπάνω συμπεραίνουμε τα εξής:

α) είδαμε ότι η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αργολίδας έχει κάνει σημαντικά βήματα βελτίωσης και ανάπτυξης των υπηρεσιών της για την καταπολέμηση της γραφειοκρατίας και την εξυπηρέτηση του πολίτη καθώς έχει εισάγει την τεχνολογία σε όλες της τις υπηρεσίες.

β) η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αργολίδας πρέπει να δώσει μεγαλύτερη έμφαση στην ενημέρωση των πολιτών για τις αποφάσεις- πρωτοβουλίες που παίρνονται από την πλευρά της Ν.Α. καθώς και για τις δράσεις της έτσι ώστε οι πολίτες να μπορούν να είναι συμμετοχοί σε αυτήν την προσπάθεια αναβάθμισης και βελτίωσης της περιοχής. Άρα λοιπόν προϋπόθεση για την συμμετοχή των πολιτών είναι η γνώση των προβλημάτων.

γ) Είδαμε μέσα από την έρευνα που έγινε ότι τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Νομός είναι το οδικό δίκτυο, η διαχείριση των υδάτινων πόρων , η ύδρευση και η άρδευση καθώς και η διαχείριση των σκουπιδιών. Έτσι λοιπόν πρέπει να υλοποιηθούν προγράμματα δράσης από την Ν.Α. για την αντιμετώπιση των παραπάνω προβλημάτων.

δ) Τέλος, πρέπει να δοθεί έμφαση από την Ν.Α. στην αποκέντρωση των υπηρεσιών της σε όλους τους Δήμους που απέχουν χιλιομετρικά από το κέντρο, όπως στην περίπτωση του Δήμου Κρανιδίου.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ολοκληρώνοντας την εργασία αυτή με θέμα «η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Η σχέση της με το Κράτος, με τον πρώτο βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης και με τους πολίτες. Η περίπτωση του Νομού Αργολίδας» είμαστε σε θέση να σας παρουσιάσουμε τα παρακάτω συμπεράσματα:

1^{ov}) Ο θεσμός της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης λειτουργεί από το 1994 με τον ιδρυτικό Νόμο 2218/1994 και με όλες τις τροποποιήσεις που έχουν συντελεστεί αποτελεί ένα δημοκρατικό αποκεντρωμένο θεσμό, ο οποίος υπηρετεί τους πολίτες και την ευρύτερη κοινωνία. Η εκλογή για πρώτη φορά αιρετού Νομάρχη και αιρετού Νομαρχιακού Συμβουλίου δικαιώνει ένα μακροχρόνιο αίτημα των δυνάμεων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αλλά και των επιστημονικών φορέων (μελετητών της πολιτικής επιστήμης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης) για μια εμβάθυνση της δημοκρατίας σε περιφερειακό επίπεδο. Ολοκληρώθηκε ουσιαστικά η διοικητική οργάνωση του Κράτους που είχε ξεκινήσει από το 1833 με την ίδρυση του ελληνικού Κράτους και με τα αιτήματα που τέθηκαν στις αρχές του 20^{ov} αιώνα για μια αιρετή Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

Στα 13 χρόνια λειτουργίας του νέου θεσμού παρατηρούμε ότι έχουν συμβεί ριζικές αλλαγές στην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση όσον αφορά την αξιολόγηση των προτεραιοτήτων επίλυσης προβλημάτων και τη βελτίωση των υπηρεσιών που προσφέρει η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση στους πολίτες.

2^{ov}) Η πολιτεία με μια σειρά από πρωτοβουλίες προχώρησε τα τελευταία χρόνια σε μια ριζική αλλαγή της διοικητικής της δομής. Ο Νόμος «περί συνένωσης Δήμων και Κοινοτήτων», η θεσμοθέτηση των Περιφερειών, η λειτουργία του Β' βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης , η μεταβίβαση αρμοδιοτήτων από το Κράτος στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, η ίδρυση και λειτουργία ανεξάρτητων αρχών διαχείρισης προγραμμάτων και ο αναβαθμισμένος ρόλος των συλλογικών οργάνων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (όπως είναι η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. και η Ε.Ν.Α.Ε.) αποτέλεσαν μια νέα πολιτική πραγματικότητα, η οποία έδωσε ώθηση σε ένα ολοκληρωτικό μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα εκσυγχρονισμού της παρουσιάζοντας μια νέα ολοκληρωμένη εικόνα για το ελληνικό Κράτος. Στις μέρες μας συνεχίζεται η πολιτική διαβούλευση και ο πολιτικός διάλογος για την δομή του Κράτους του 21^{ov} αιώνα. Αξίζει να επισημανθεί ότι η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση με την σημερινή της μορφή

και με το νέο Κώδικα έχει αυξημένες αρμοδιότητες. Το Κράτος συνεχώς μεταβιβάζει αρμοδιότητες και ασκεί διακριτική εποπτεία για την τήρηση της νομιμότητας των αποφάσεων των οργάνων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Γενικότερα θα μπορούσαμε να πούμε ότι η κρατική εποπτεία επί των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης αναλύεται στην παρακολούθηση του έργου αυτών, στο συντονισμό των επί μέρους δραστηριοτήτων προς γόνιμη απόδοση και σκοπεύει στη διατήρηση της κρατικής ενότητας, στην εξασφάλιση σωστής και επιμελημένης διαχείρισης των τοπικών ζητημάτων, στην αποτροπή υπερβασιών των τοπικών αρχών, στην προάσπιση των συμφερόντων των πολιτών και τέλος στη διασφάλιση γενικότερα του εθνικού συμφέροντος.

3^{ov}) Με βάση την έρευνα που πραγματοποιήσαμε για την σχέση μεταξύ των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού και μελετώντας την περίπτωση του Νομού Αργολίδας και του Δήμου Κρανιδίου παρατηρούμε ότι υπάρχει μια κοινή ιεράρχηση των προβλημάτων που απασχολούν τον Νομό από τους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ και Β΄ βαθμού. Συγκεκριμένα διεκδικούν: 1) την βελτίωση του οδικού δικτύου του Νομού, 2) την αντιμετώπιση του σοβαρού προβλήματος διαχείρισης των σκουπιδιών (ίδρυση και λειτουργία Χ.Υ.Τ.Α.), 3) μια ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του προβλήματος ύδρευσης και άρδευσης του Νομού Αργολίδας και 4) να συνεχιστεί η αναπτυξιακή διαδικασία στους τομείς του τουρισμού και της γεωργικής ανάπτυξης.

4^{ov}) Διαπιστώσαμε ότι οι δυο βαθμίδες Τοπικής Αυτοδιοίκησης βρίσκονται σε μια διαδικασία αμοιβαίας αλληλεπίδρασης μεταξύ τους, η οποία τους οδηγεί σε νέες συγκρούσεις για ρόλους και δραστηριότητες αλλά ταυτόχρονα τους δίνεται η δυνατότητα να συνεργαστούν, να έρθουν σε μια σύγχρονη διαδικασία διαβούλευσης με αντικειμενικό σκοπό την βελτίωση των υπηρεσιών που προσφέρει η Αυτοδιοίκηση στους πολίτες.

Υπάρχει ένα συνολικό αίτημα καλύτερου συντονισμού μεταξύ των φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού. Είναι αναγκαία να υπάρχει μια αμοιβαία κατανόηση και να υλοποιείται ένας ενιαίος σχεδιασμός για την συνολική ανάπτυξη όλων των Νομών και της Αργολίδας ιδιαίτερα. Το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο προσδιορίζει με σαφήνεια τις αρμοδιότητες που πρέπει να ασκήσουν τόσο οι Δήμοι όσο και η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Με την άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτών πρέπει να υπάρχει ένα ουσιαστικό κλίμα συνεργασίας και αλληλοκατανόησης. Αυτό μπορεί να εξασφαλιστεί από μια συνεχή ροή

αλληλοενημέρωσης, μεταφοράς γνώσης και δεδομένων μεταβλητών που επηρεάζουν την διαδικασία αξιολόγησης των προβλημάτων και φυσικά την λήψη των αποφάσεων. Κύριο μέλημα των φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι η εξυπηρέτηση των πολιτών και η βελτίωση ζωής τους.

5^{ον}) Ο θεσμός της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης για να ολοκληρωθεί στα πλαίσια της δημοκρατικής λειτουργίας πρέπει να εξασφαλίσει την συμμετοχή των πολιτών στην πολιτική διαδικασία, στο πολιτικό διάλογο και στην πολιτική διαβούλευση. Οι πολίτες πέρα από το δικαίωμα του «εκλέγειν και εκλέγεσθαι» το οποίο ασκούν κάθε τέσσερα χρόνια, απαιτείται να έχουν συμμετοχή στην τοπική πολιτική δραστηριότητα. Έτσι λοιπόν, απαιτείται πολύπλευρη ενημέρωση και γνώση των προβλημάτων και φυσικά δυνατότητα συμμετοχής και διεκδίκησης επίλυσης όλων των κρίσιμων προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο τόπος μας. Η δραστηριότητα των πολιτών σε συλλογικούς και κοινωνικούς φορείς αποτελεί προϋπόθεση την ενεργοποίησή τους στο πολιτικό «γίγνεσθαι». Είναι αυτονόητο ότι δεν αρκεί η παρακολούθηση των συνεδριάσεων των διοικητικών οργάνων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης για να έχουν οι πολίτες μια ολοκληρωμένη εικόνα για το τι συμβαίνει στο τόπο τους. Απαιτείται να υπάρχει μια ουσιαστική συμμετοχή και μια συνειδητή αντίληψη ότι μόνο με κοινή δράση αντιμετωπίζονται τα προβλήματα και φυσικά υπάρχει η δυνατότητα να συμμετέχουν όλοι στον αναπτυξιακό σχεδιασμό της ιδιαίτερης πατρίδας τους.

6^{ον}) Με βάση τα παραπάνω (Δ και Ε) συμπεραίνουμε ότι οι πολίτες συμφωνούν με τα αιρετά όργανα Α' και Β' βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης όσον αφορά την ιεράρχηση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο Νομός Αργολίδας. Καθώς διαβάζουμε τον τοπικό αλλά και πανελλαδικό τύπο (εφημερίδες, περιοδικά, κ.α), διαπιστώνουμε ότι τις ίδιες δυσκολίες αντιμετωπίζει ολόκληρη η περιφέρεια της Χώρας. Τέτοιες δυσκολίες είναι όπως έχει ήδη αναφερθεί το πρόβλημα διαχείρισης των απορριμμάτων, η ύδρευση, η άρδευση αλλά και οι υποδομές κυρίως στο οδικό δίκτυο.

Για να πετύχουμε μια ουσιαστική αποκέντρωση και μια ολοκληρωμένη περιφερειακή ανάπτυξη απαιτείται το Κράτος να συνεργαστεί με την Περιφερειακή Διοίκηση αλλά και Τοπική Αυτοδιοίκηση για να επιλύσουν άμεσα τα παραπάνω προβλήματα. Η λύση των προβλημάτων αυτών φυσικά δεν είναι αποτέλεσμα μόνο τεχνογνωσίας και οικονομικών – ανθρώπινων πόρων αλλά είναι αναγκαία μια γενναία πολιτική βούληση και μια πολιτική αποτελεσματικότητα που θα έρχεται σε

σύγκρουση με το γνωστό πολιτικό κόστος το οποίο αποτελεί τροχοπέδη στην επίλυση των προβλημάτων.

7^ο) Στα πλαίσια της έρευνας μας συμπεράναμε ότι οι πολίτες του Νομού Αργολίδας έχουν διαπιστώσει ότι η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση τα τελευταία 13 χρόνια εισαγωγής του θεσμού (της αιρετής Ν.Α) έχει πραγματοποιήσει αρκετά βήματα ανάπτυξης των υπηρεσιών της. Η μηχανοργάνωση μέσω της εισαγωγής της σύγχρονης τεχνολογίας έδωσε μεγάλη ώθηση στην μάχη για την καταπολέμηση της γραφειοκρατίας. Στις μέρες μας οι πολίτες άμεσα εξυπηρετούνται (έκδοση πιστοποιητικών-έκδοση εγκυκλίων) από τις υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης αλλά και από τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.) τόσο της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης όσο και των Δήμων. Η επανάσταση της υψηλής τεχνολογίας, η οποία πραγματοποιείται τα τελευταία είκοσι χρόνια στη χώρα μας αλλά και παγκόσμια, έχει αλλάξει ριζικά την εικόνα του διοικητικού μοντέλου όλων των οργανισμών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η Κοινωνία της Πληροφορίας, ως φορέας εφαρμογής της νέας τεχνολογίας στην δημόσια διοίκηση και ιδιαίτερα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση αλλάζει ολοκληρωτικά την εικόνα οργάνωσης και λειτουργίας της.

Σε εξειδικευμένα επιστημονικά περιοδικά αναφέρεται ότι οι πολίτες σε μερικά χρόνια θα εξυπηρετούνται από το σπίτι τους για την παραλαβή χρήσιμων γι' αυτούς εγγράφων τα οποία θα εκδίδουν οι αρμόδιες υπηρεσίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης μέσω INTERNET.

Έτσι λοιπόν καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η εισαγωγή της πληροφορικής δημιούργησε μια νέα πραγματικότητα και δημιουργεί μια νέα πρόκληση στην οποία πρέπει να ανταποκριθούν τόσο οι φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης όσο και οι πολίτες.

8^ο) Όσον αφορά την περίπτωση του Δήμου Κρανιδίου, (ο οποίος ανήκει στον Νομό Αργολίδας και είναι ο τρίτος μεγαλύτερος σε πληθυσμό Δήμος του Νομού σύμφωνα με την απογραφή του 2001 και ο οποίος απέχει από την πρωτεύουσα του Νομού 75 χιλιόμετρα (περίπου μια ώρα και δέκα λεπτά οδικώς) και επικοινωνεί με το Ναύπλιο με ένα προβληματικό οδικό δίκτυο (οδικό δίκτυο μεταπολεμικής χάραξης)) τόσο οι πολίτες του Δήμου Κρανιδίου όσο και του γειτονικού Δήμου Ερμιόνης έχουν δυο βασικά παράλληλα αιτήματα: α) την βελτίωση της οδικής πρόσβασης τόσο προς την πρωτεύουσα του Νομού (βελτίωση, δηλαδή του οδικού άξονα Κρανίδι-Λυγουριό-Ναύπλιο) όσο και προς την πρωτεύουσα της Χώρας (βελτίωση δηλαδή οδικού άξονα

Κρανίδι-Επίδαυρος-Κόρινθος-Αθήνα), β) απαιτούν την αποκέντρωση των υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας στα διοικητικά τους όρια για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών αυτών (οι οποίοι δραστηριοποιούνται στην διοικητική οντότητα της παλιάς Επαρχίας Ερμιονίδος). Είναι ένα μακροχρόνιο αίτημα εξ' αιτίας των περιορισμένων υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας που λειτουργούν στα διοικητικά όρια του Δήμου Κρανιδίου και αυτό έχει σαν αποτέλεσμα οι πολίτες να αναγκάζονται να μετακινούνται στην πρωτεύουσα του Νομού, το Ναύπλιο, έτσι ώστε να μπορέσουν να διεκπεραιώσουν τις υποθέσεις τους. Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αργολίδας απαιτείται να ασχοληθεί με το παραπάνω ζήτημα το οποίο αποτελεί μια από τις σημαντικότερες διεκδικήσεις τόσο των πολιτών όσο και των φορέων της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης λόγω ότι η χιλιομετρική απόσταση του Δήμου Κρανιδίου (καθώς και του Δήμου Ερμιόνης) είναι μεγάλη σε σύγκριση με τους υπόλοιπους Δήμους του Νομού.

9^{ον}) Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, ως Ν.Π.Δ.Δ., αυτοδιοικούμενο κατά τόπο, απολαμβάνει το τρίπτυχο της αυτοτέλειας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, την διοικητική ,δηλαδή, αυτοτέλεια υποθέσεων, την διοικητική αυτοτέλεια οργάνων και την δημοσιονομική αυτοτέλεια (δημιουργία, δηλαδή Κ.Α.Π. και όχι την χρηματοδότηση του Προϋπολογισμού των Ν.Α. αποκλειστικά από το Κρατικό Προϋπολογισμό και την παράλληλη και αυτόματη μεταφορά αναγκαίων πόρων για την άσκηση των μεταφερόμενων στην Ν.Α. αρμοδιοτήτων), οι οποίες κατοχυρώνονται στο άρθρο 102 του Συντάγματος, τόσο από ουσιαστική άποψη όσο και από οργανωτική άποψη και πάντοτε έναντι της Κρατικής Διοικήσεως.

10^{ον}) Τέλος, ο θεσμός της Ν.Α. μετά από 13 χρόνια λειτουργίας έχει προχωρήσει σε σημαντικά βήματα ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού με στόχους τόσο την βιώσιμη ανάπτυξη όσο και την προσφορά υπηρεσιών ποιότητας χωρίς διαφθορά – προς το κοινό.

Υπάρχουν, φυσικά, μεγάλες δυνατότητες βελτίωσης προς όφελος του κοινωνικού συνόλου. Αυτό όμως που απαιτείται είναι να αναπτύξει και νέες πολυποικίλες δράσεις στο τομέα της κοινωνικής πολιτικής. Το «Τοπικό Κράτος» είναι ταυτόχρονα και «Κοινωνικό Κράτος». Η σύγχρονη θεώρηση του «Κοινωνικού Κράτους» προϋποθέτει ισχυρή Τοπική Αυτοδιοίκηση Α' και Β' βαθμού. Η Ν.Α. δεν πρέπει να αρνηθεί το νέο αυτό ρόλο της. Η υλοποίηση πιλοτικών προγραμμάτων με ευρωπαϊκή συνχρηματοδότηση όπως το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι», το πρόγραμμα «Τοπική Πρωτοβουλία για την Απασχόληση», η ίδρυση «Γραφείου για την

Καταπολέμηση των Ναρκωτικών», κ.α αποτελούν παραδείγματα εφαρμογής κοινωνικής πολιτικής από την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Είναι αυτονόητο ότι η Ν.Α. πρέπει να πρωταγωνιστήσει σε μια ολοκληρωμένη παρέμβαση χάραξης και υλοποίησης κοινωνικής πολιτικής όπως είναι η κοινωνική πρόνοια και φροντίδα, η υλοποίηση κοινωνικών προγραμμάτων για την καταπολέμηση της ανεργίας, η αντιμετώπιση φαινομένων κοινωνικής παθογένειας (όπως είναι τα ναρκωτικά), η κοινωνική αλληλεγγύη, κ.α.

Αξίζει να επισημανθεί η Ν.Α. αναπτύσσοντας νέες δραστηριότητες θα διεκδικήσει το ρόλο της σε υποθέσεις μικτού χαρακτήρα και τοπικού ενδιαφέροντος και αφετέρου θα εκπληρώσει την υψηλή της αποστολή για οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη στα πλαίσια ενός σύγχρονου Κοινωνικού Κράτους Δικαίου- μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως είναι η Χώρα μας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ**Τ.Ε.Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ****ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ****ΤΜΗΜΑ: ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ****ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ****ΘΕΜΑ: ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ. Η ΣΧΕΣΗ ΤΗΣ ΜΕ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ, ΣΧΕΣΗ Α΄ ΚΑΙ Β΄ ΒΑΘΜΟΥ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ Η ΣΧΕΣΗ ΤΗΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ.****ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΙΡΕΤΟΥΣ**

7. Ποια η ιδιότητα σας ;

.....

.....

.....

.....

8. Σε ποια όργανα διοίκησης του Δήμου ή της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης συμμετέχετε;

.....

.....

.....

.....

9. Πόσα χρόνια υπηρετείτε την Τ.Α. Α΄ ή Β΄ βαθμού; Σε ποια όργανα διοίκησης είχατε συμμετοχή;

.....

.....

.....

.....

10. Ποιο το κίνητρο συμμετοχή σας στα κοινά του τόπου;

.....

.....

.....

.....

11. Τι γνώμη έχετε για το πάγιο αίτημα μεταφοράς αρμοδιοτήτων από την κεντρική διοίκηση στην αυτοδιοίκηση;

.....
.....
.....
.....
.....

12. Καταγράψτε 5 κύρια προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Νομός μας στις μέρες μας;

.....
.....
.....
.....
.....

13. Ποιοι οι 5 κυριότεροι στόχοι σας κατά την άσκηση των καθηκόντων σας;

.....
.....
.....
.....
.....

14. Πιστεύετε ότι η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αργολίδας συνεργάζεται με τους Καποδοστριακούς Δήμους, οι οποίοι ανήκουν στα όρια της και ειδικότερα με τον Δήμο Κρανιδίου;

.....
.....
.....
.....
.....

15. Ποια θα είναι η παρέμβαση σας το επόμενο εξάμηνο προς όφελος της καθημερινής ζωής των πολιτών;

.....
.....
.....
.....
.....

16. Σε ποιες δράσεις απαιτείται συνεργασία μεταξύ Α΄ και Β΄ βαθμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης;

.....
.....
.....
.....

17. Μετά την καθιέρωση του αιρετού Νομάρχη είχαμε βελτίωση των υπηρεσιών που προσφέρει η Ν.Α. στους πολίτες ;

.....
.....
.....
.....

18. Πιστεύετε ότι πρέπει να προχωρήσουμε στην εκλογή του αιρετού Περιφερειάρχη;

.....
.....
.....
.....

19. Ποιες υπηρεσίες της Ν.Α. Αργολίδας λειτουργούν στα όρια του Δήμου Κρανιδίου;

.....
.....
.....
.....

20. Υπάρχει σύγχυση-σύγκρουση αρμοδιοτήτων μεταξύ Α και Β βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο Δήμο Κρανιδίου από την Ν.Α. Αργολίδας;

.....
.....
.....
.....

21. Καταγράψτε 3 άμεσες παρεμβάσεις –έργα που πρέπει να υλοποιηθούν στον Δήμο Κρανιδίου από την Ν.Α. Αργολίδας;

.....
.....
.....

Τ.Ε.Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ: ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ: ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ. Η ΣΧΕΣΗ ΤΗΣ ΜΕ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ, ΣΧΕΣΗ Α' ΚΑΙ Β* ΒΑΘΜΟΥ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ Η ΣΧΕΣΗ ΤΗΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ

Α) ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

1) ΦΥΛΛΟ: ΑΝΔΡΑΣ..... ΓΥΝΑΙΚΑ.....	3) ΜΟΡΦΩΣΗ: ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΛΥΚΕΙΟ..... Α.Ε.Ι..... Τ.Ε.Ι.....
2) ΗΛΙΚΙΑ: Κάτω από 20.... 21-40.... 41-60.... 61-ΑΝΩ...	4) ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ: ΔΗΜΟΣ. ΥΠΑΛΛΗΛ ΜΙΣΘΩΤΟΣ ΙΔΙΩΤΙΚ ΤΟΜΕΑ... ΕΛΕΥΘ. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ... ΟΙΚΙΑΚΑ.... ΦΟΙΤΗΤΗΣ....

Β) ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- 8) Ποιές αρμοδιότητες έχει η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση με την σημερινή της μορφή;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 9) Στο Δήμο σας ποιες υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας λειτουργούν;

.....

.....

.....

.....

- 10) Ποιους Νομαρχιακούς Συμβούλους του Νομού Αργολίδας γνωρίζετε;

.....

.....

.....
 .....

11) Ποίο έργο έχει συντελεστεί στο Δήμο σας την τελευταία τετραετία από την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αργολίδας;

.....
 .....
 .....

5) Ποία τα κυριότερα προβλήματα κατά την γνώμη σας , που απασχολούν τον Νομό Αργολίδας;

.....
 .....
 .....
 .....
 .....

6) Εάν είχατε την δυνατότητα άμεσης παρέμβασης στο Νομάρχη και στο Νομαρχιακό Συμβούλιο , τι θα ζητούσατε να υλοποιηθεί για το έτος 2007 στην πόλη σας ;

.....
 .....
 .....
 .....
 .....

7) Ποία από τις παρακάτω χρονολογίες είχαμε για πρώτη φορά την εκλογή αιρετού Νομάρχη;

α) 1975   β)1982   γ)1994   δ)2002

8) Ποίος εκλέχθηκε Νομάρχης στις τελευταίες εκλογές τον Οκτώβριο του 2006;

α) Β. Σωτηρόπουλος   β) Α. Σαλεσίωτης   γ) Γ. Τσούρνος   δ) Δ. Σαραβάκος

9) Βαθμολογείστε πόσο βελτιώθηκαν οι υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης προς τους πολίτες μετά την εκλογή του αιρετού Νομάρχη;

- α) Βελτιώθηκαν πολύ
- β) Βελτιώθηκαν αρκετά
- γ) Βελτιώθηκαν μέτρια
- δ) Δεν βελτιώθηκαν καθόλου

10) Έχετε ενημέρωση για την λειτουργία της Νομαρχίας Αργολίδος (εάν δηλ. γνωρίζετε τις αποφάσεις που παίρνονται στις συνεδριάσεις);

- α) Έχουμε πολύ ενημέρωση
- β) Έχουμε αρκετή ενημέρωση
- γ) Έχουμε μέτρια ενημέρωση
- δ) Δεν έχουμε καθόλου ενημέρωση

11) Από ποία μέσα μαζικής ενημέρωσης επιλέγετε να ενημερωθείτε για τα τοπικά ζητήματα;

- α) Τοπικά τηλεοπτικά κανάλια
- β) Τοπικούς ραδιοφωνικούς σταθμούς
- γ) Τοπικές εφημερίδες
- δ) Από κανένα

12) Είστε ευχαριστημένοι από την ενημέρωση που έχετε από τα τοπικά Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης για τα ζητήματα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδος;

- α) Είμαι πολύ ευχαριστημένος /νη
- β) Είμαι αρκετά ευχαριστημένος /νη
- γ) Είμαι μέτρια ευχαριστημένος /νη
- δ) Δεν είμαι καθόλου ευχαριστημένος /νη

13) Έχετε παρακολουθήσει ποτέ συνεδρίαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου στην αίθουσα συνεδριάσεων του Νομαρχιακού Συμβουλίου;

- α) ΝΑΙ
- β) ΟΧΙ

14) Με βάση ποία κριτήρια επιλέγετε τον εκπρόσωπό σας για τα αιρετά όργανα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης;

- α) Ανάλογα με την κομματική ένταξη – ταύτιση
- β) Ανάλογα με την διοικητική – οργανωτική ικανότητα του υποψήφιου αιρετού οργάνου
- γ) Ανάλογα με τις προτάσεις θέσεις που θα διατυπώσει ο υποψήφιος αιρετός
- δ) Ανάλογα με τα στελέχη που απαρτίζουν το νομαρχιακό ψηφοδέλτιο

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Μπεσίλα – Βήκα Ευρ., «Τοπική Αυτοδιοίκηση, ένας σύγχρονος διοικητικός θεσμός», 2001

Κοντογίωργα – Θεοχαροπούλου Δημ., «Δίκαιο της Διοικητικής Οργάνωση του Κράτους», 1999

Μάνου – Πανταζοπούλου Ευθ., «Στοιχεία Δικητικού Δικαίου», 1999

Παπαγιάννη Π., «Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση», 1997

Τσοότου Α., «Η διοικητική εποπτεία επί των αυτοδιοικούμενων οργανισμών», 1995

Χλέπας Νικ., «Η πολυβάθμια αυτοδιοίκηση», 1994

Παπαχατζής Γ., «Σύστημα του ισχύοντος στην Ελλάδα Διοικητικού Δικαίου», 1993

Θεοχαροπούλου Λ., « Δίκαιο Κρατικού Προϋπολογισμού», 1979

Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων

Κώδικας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης

Σύνταγμα της Ελλάδος

Διευθύνσεις από το INTERNET

www.argolida.gr

www.ermionida.gr

www.6gymsasio.gr

www.infopelonnisos.gr

www.infosoc.gr

www.kep.gr

www.kranidi.gr

www.lawnet.gr

www.nomotelia.gr

www.tirins.gr